

**a 440 m**

**SOBRE EL NIVELL DEL MAR**

**( LA REVISTA D'OLOT )**

**12**



A B R I L  
1 9 9 6

PREU: 500 PTES.



C. ARBAT

**Carme Simon, l'afició de fer llibres**  
**L'Institut Municipal de Promoció de la Ciutat**  
**Sant Jordi: especial llibres**  
**Les ONGs, primera crisi**





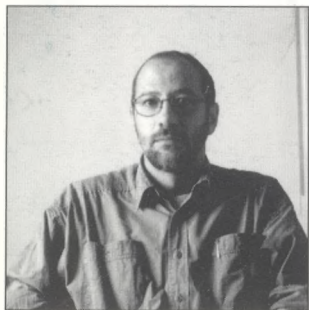
**Portada**

Carles Arbat i Serarols (Bescanó, 1973). Actualment està cursant 4r de disseny gràfic a E.A.A. i O.A. d'Olot.

Des que vaig gosar mossegar un bocí del món de la il·lustració, que ara, no me'n puc desprendre. És com un cuc que em rosega per dins i que em té ben atrapat. M'agrada veure com algú pot donar cap i peus a un món sortit del no res i mostrar diferents realitats.

M'han captivat il·lustradors com l'Alan Lee i Brian Froud (HADAS), Javier Serrano o Ana Juan.

També pintors i artistes com Fra Angelico, van Gogh, Chagall, Botticelli, Dalí o G. Klimt.



**Contraportada**

Salvador Comalat (Riudaura, 1956). Es dedica a la fotografia des dels 18 anys. Ha guanyat diversos concursos nacionals i internacionals. Reporter gràfic de Punt Diari durant 4 anys. Actualment es dedica a la fotografia industrial i publicitària.

**4 El Pentàgon**

Albert Bramon, Pere Macias, Macià Pedrosa, Joaquim de Trincheria

**8 L'Institut Municipal de Promoció de la Ciutat**

Joan Barnadas, Albert Bramon, Pep Fargas, Anna Plana, Joan Cañada, Eudald Morera

**13 Entrevista: Carme Simon**

Meius Ferrés, Ricard Sargatal

**18 Tema: Les ONGs, primera crisi**

Enric Pardo, Pasqual Zacarias, Esteve Roca, Xavier Corominas, Jaume Soler, Pepa Sardañés, Boban Minic, Xavier Roura, José Luís Villanova

**35 Per a una història de la misèria a Olot**

Jordi Pujiula

**36 El DHA dels peixos als ous de les gallines o l'Olot moral /1996**

Joan Serra i Capallera

**38 Projecte d'una piscina pública als anys 30 (2a)**

Juli Clavijo

**40 VIII premis Espais 1996**

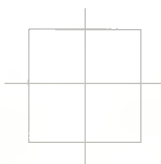
Anna Puig

**45 Llegir, per què?**

Enquesta

**48 AHC**

Antoni Mayans



*Consell de redacció:*

Margarida Castañer, Meius Ferrés, Lluís Bagué, Xavier Planagumà, Josep M. Reixach, Jordi Rovira, Albert Rubirola, Xavier Rusalleda, Rosa Sans, Ricard Sargatal, Jordi Serrat.

*Edició:* Associació L'Au cal.ligràfica

*Disseny:* Kim Domene

*Maquetació:* Teia Boada

*Fotografia:* Elies Plana

*Impressió:* Impremta Aubert

*Col.laboradors:*

**OPINIÓ:**

Albert Bramon, Joan Capdevila, Juli Clavijo, Antoni Mayans, Jordi Pujiula, Àngel Parada, Esteve Corominas, Miquel Macias, Pere Masmijà, Domènec Moli, Lluís Sacrest, Joan Serra.

**TEATRE:**

Francesc Pereira, Pep Fargas, Tena Busquets

**MÚSICA:**

Pep Coll, Carles Fontfreda.

**ART:**

Gabriel Alcalde, Pin Ferrés, Carme Ortiz, Jordi Rovira, Albert Rusalleda, Joan Vilallonga, Sigrid Werning.

**CINEMA:**

Carles Batlle, Miquel Barti, Imma Merino, Manel Mitjà, Àngel Quintana.

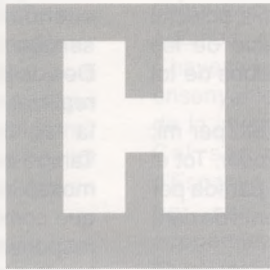
**LITERATURA:**

Concepció Batallé, Pedro Carrizosa, Margarida Casacuberta, M. A. Gardella, Natàlia Molero, Dolors Rovira.

**CIÈNCIA:**

Emili Bassols, Jordi Canal, Francesc Canalies, Josep Codony, Josep Guix, Joan Nogué.

Dipòsit legal: GI-801/95



*em fet el cim, el primer cim, el dels 12 números a què ens vàrem comprometre ara just farà un any. Hi hem arribat amb penes i treballs, per sorpresa nostra i la de molta altra gent - suposem- pòtser perquè no ens acabàvem de creure la possibilitat de superar amb èxit aquesta singular aventura editorial. En una maratoniana reunió conventual, a finals de març, decidíem per unanimitat de continuar Ad infinitum. No*

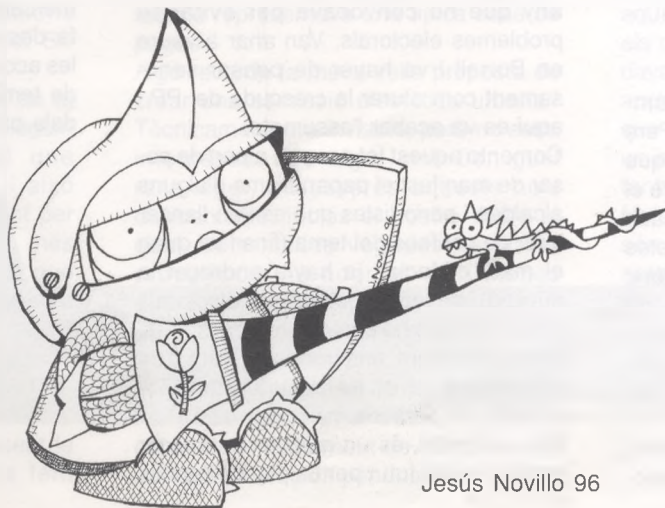
*és pas que ens congratulem amb actitud cofoia dels resultats, però pensant en les raons que ens varen moure inicialment a fer-la, hem arribat a la conclusió que ara, potser més que no pas un any enrera, encara té més sentit de continuar bregant per estimular el diàleg, promoure el debat i llençar propostes engrescadores a tots els nivells.*

*S'han de modificar unes quantes coses. La primera, la regularitat. Per això ens esforçarem especialment per sortir cada primer dijous de mes. La segona, donant més joc a les forces polítiques. En aquest mateix número podreu comprovar que hem introduït una nova secció, titulada El pentàgon, en referència a la ubicació de les sales destinades als grups de l'oposició que hi ha en el nou ajuntament. I una tercera i no pas l'última, mirant de fer l'àpat general una mica més païdor. Per altra banda, volem introduir un nou front, més de portes enfora, en la línia del debat directe, la conferència, l'exposició i altres activitats efímeres, amb la pretensió de ser efectivament un grup de pressió i d'opinió i de referència obligada per a la major part dels ciutadans.*

*Les dades sobre la inversió a la Comarca no són pas especialment galdoses; malgrat l'optimisme de l'equip de govern que ens passa per la cara les xifres d'inversió en infraestructures, malgrat la imminent exposició sobre projectes de futur, etc, Olot s'està quedant enrera en molts aspectes. Cal optimisme, però sobretot cal un sobreesforç per definir i projectar objectius. Hem de recuperar el tren de moltes coses i nosaltres estem convençuts que aquesta revista també hi pot ajudar.*

# 12

A B R I L  
1 9 9 6



Jesús Novillo 96



## Projectes pel futur d'Olot

**D**es d'un punt de vista històric, vivim, penso, en el millor món que mai ha existit. Naturalment que és un món dolent, perquè n'hi ha un altre de millor i

perquè la vida ens incita a cercar-ne de millors. I a nosaltres ens pertoca de continuar aquesta recerca d'un món millor...." La reflexió de Karl Popper, feta en el context d'una interessantíssima conversa que va mantenir ara fa tretze anys, amb el Premi Nobel de filosofia i medicina, Konrad Lorenz, té molt a veure amb allò de què voldria parlar en relació a la nostra ciutat.

I és que -n'estic ben convençut- Olot gaudeix avui més que mai en la seva història, d'unes possibilitats de tot ordre per fer més plaer a la vida dels seus ciutadans. i no faig aquesta afirmació per cap mena de cofoisme, ni per establir cap raonament carregat de petulància o dedicat a l'autosatisfacció.

Tot plegat deu haver estat fruit del temps que ens ha tocat de viure, fruit dels avenços de tot ordre que ha experimentat la nostra societat durant aquest segle, o fruit de l'estabilitat política i social del nostre país en el marc de l'Europa comunitària.

I, tal com deia Popper, això tampoc no és una argumentació parcial, ans al contrari. Si poso de manifest la prosperitat actual és per formular-li tot seguit el retret de la seva manifesta imperfecció i per assegurar que cal establir com a objectiu col·lectiu prioritari la superació de les mancances, dèficits i desequilibris de tot ordre que es donen a Olot.

Reconèixer que anem bé no és, per mi, un argument de caire conservador. Tot el contrari, només és un punt de partida per a la formulació dels plantejaments de cara al futur.

Això és el que m'interessa de plantejar: el futur, el nostre futur, el futur de la nostra ciutat. I una bona manera de fer-ho és a partir de la presentació de diversos projectes que poden esdevenir claus, els propers anys.

Tenir projectes és, en qualsevol ordre de la vida, estrictament necessari. projectes immediats, aquells que segur que podran ser endegats. projectes amig termini, pels quals cal treballar i així anar-los fent realitat. I projectes d'alta volada, amig camí de la utopia o si voleu, del somni. Perquè és a partir dels grans plantejaments que el món avança, tot superant les més dures dificultats.

Olot ha de tenir tota aquesta gamma de projectes. I és bo que la nostra societat sigui capaç de generar-ne molts. I, és clar, d'assolir-ne un percentatge significatiu, perquè si no podria conduir-nos a la frustració i al derrotisme.

Olot ha de saber incentivar els col·lectius de tot ordre per a la seva participació en el disseny i en l'endegament dels projectes. I Olot ha de saber inserir els seus projectes en el marc social i econòmic del nostre país i del món sencer.

Des de la Casa de la Vila ens pertoca de realitzar moltes funcions establertes per la legislació aplicable als municipis. També ens pertoca de donar resposta a moltes inquietuds dels ciutadans, per bé que competencialment no en tinguem la responsabilitat. Ara bé, jo crec que és igual d'important que l'ajuntament esdevingui un focus d'on emanin idees, propostes i d'on sorgeixin il·lusions i emocions col·lectives.

I és que, de projectes, en tenim molts. A curt termini, que es portaran a terme properament, per tenir-los ja definits i programats. També podem presentar projectes, tant d'iniciativa privada com pública, que tenen prou possibilitats d'endegar-se. I grans idees, concebudes com a veritables agents incentivadors i engrescadors de la societat olotina del segle vinent. però perquè siguin útils ens cal explicar-los i sotmetre'ls al debat cívic. Per això hem organitzat, en el marc de la propera fira del Primer de maig, una exposició i una xerrada entorn d'alguns dels projectes pel futur d'Olot. estic convençut que així podrem contribuir al progrés de la nostra ciutat.

**Pere Macias i Arau**  
Alcalde d'Olot

## Les eleccions i la variant de Castellfollit de la Roca

**D**urant l'última campanya electoral en Pere Macias va decidir que el tema central sobre el qual giraria la retallada de vots als socialistes seria el retard històric

de la construcció de la variant de Castellfollit. Així va començar tota la seva estratègia per tal de fer baixar el grup que més havia crescut durant les eleccions autonòmiques.

Al cap de quatre dies, la seva mateixa gent li va fer veure, en una reunió famo-

sa a Castellfollit, que no podia fer-s'hi gaire fort ja que ell era el president de la no menys famosa comissió de suport a l'Eix Vic-Olot-Figueres que feia més d'un any que no convocava per evitar-se problemes electorals. Van anar a veure en Borrell i va haver de pensar seriosament com aturar la crescuda del PP i aquí es va acabar l'assumpte.

Comento aquest fet perquè, a part de posar de manifest el papanatisme d'alguns alcaldes i periodistes que es van llançar a fer de corifeus del tema (fins i tot quan el mateix Macias ja havia endreçat la qüestió) i de repetir estratègies electorals obsoletes que no canvien res de la feina d'anys anteriors, ens trobem davant d'un d'aquells casos on es mesura la talla política d'una persona.

Per un costat, és un greu error arriscar problemes de futur per un plat de lleties

electorals però també perquè crema la possibilitat d'un consens ciutadà al voltant del tema de les comunicacions que passa a ser considerat objecte de mercadeig electoral per a la gent, perquè fa desaparèixer l'empenta i la força de les accions conjuntes i fa recelar per molt de temps de les autèntiques intencions dels partners polítics.

**Albert Bramon i Vives**  
Cap del Grup Municipal del PSC  
a l'Ajuntament d'Olot



## Lituània o el Quebec?



enyor President, els lituans ja fa anys que són independents i Lliures i Catalunya continua sent forçada a encaixar dins d'Espanya. Pel que fa al

Quebec, mentre els quebequesos demanin per més a l'estat del Canadà per ser diferents, ho tenen clar com nosaltres. Quan el Quebec sigui independent, a qui ens assemblem?

A Txexènia? A Bòsnia? O potser millor encara, a l'Escòcia del temps de William Wallace "Braveheart"?

Molt Honorable, Catalunya ara és com la Catalunya de fa 282 anys: un país derrotat, espoliat, maltractat i, a sobre, despreciat per insolidari. Actualment, el PP descansa d'insultar-nos. Ara diu que som tot el contrari del que deia que érem fa només uns dies: elogia la normalització i el desplegament dels mossos, diu que tots els funcionaris han de saber català, parlen d'un 30% de

l'IRPF...Aara els convé. Li convé a Aznar, com li va convenir a González i li convindria a Anguita. Convé a la seva Espanya.

Els espanyols no ens enganyen. Sempre han actuat igual. Tonna tocar al PSOE el torn de malparlar de Catalunya i de boicotejar tota engruna que ens pugui venir del PP. I, mentre el PP promet i d'amagat prepara els paranys per quan tingui el poder -reglaments, solidaritat, equilibri, simetria, etc.- els Ibarra, els Chaves i també els Anguita han tornat a ensenyar les dents anticatalanes. I abans de la investidura!

Cal ser pràctics. Hem de marxar d'Espanya. Catalunya no és massa petita per ser independent. Cap teoria econòmica seriosa exigeix un territori d'una mida determinada per justificar la independència. És fals que els països més grans són els més rics i lliures. Xina, Índia, Rússia i Brasil són rics i lliures? Per ser independent, lliure i pròspera, Catalunya té la mida ideal, com Bèlgica, Holanda o Suïssa.

No és cert que sortir d'Espanya seria suïcida perquè és el nostre mercat més

gran. Els espanyols ens compren xampany i estiuegen a la Costa Brava no pas perquè ens estimin com a bons compatriotes, sinó perquè la nostra oferta és més econòmica. Som europeus. El nostre mercat ha deixat de ser Espanya, aquesta Espanya que tan bé ha negociat a Europa la llet, el porc i, sobretot, les avellanes!

Que CiU i el PP parlin tant com vulguin d'encaixar Catalunya dins d'Espanya, de la monarquia de la dreta i de la seva economia. Espanya no ens convé. Per això m'he avergonyit quan des d'Esquerra Republicana, aquests darrers mesos, s'han dedicat a frivolitats com les d'estrényer mans botifleres, esquivar una grua o preguntar al rei si serà avi, en comptes de preocupar-se de fer sentir ben alta una veu catalana, d'esquerres, i republicana, mentre d'amagatotis es parla d'Espanya, de dretes i de reis.

Des d'aquí, un militant ras d'ERC, us he parlat d'independència, perquè ni uns ni altres malbarataran el meu somni.

**Macià Pedrosa**  
ERC



## De façana



n el moment de decidir els temes municipals més adients per comentar n'he triat dos interessants per la seva actualitat i un altre d'intemporal però de fons calat.

### 1) TEMA CLARÀ

Vagi per endavant el fet d'acceptar que el rebombori sobre el tema crec que resulta positiu, tant per l'obra de Clarà com per Olot, per allò que és bo que parlin de nosaltres.

Malgrat això, crec desafortunats els posicionaments de certs olotins, fomentats pel nostre batlle, de fer manifestos i de crear associacions defensant els plantejaments del Sr. Maragall.

Lògicament, com a beneficiaris de la decisió que les obres de Clarà vinguin al nostre museu, és normal que n'estiguem satisfets i joiosos, i això tothom ho entén, però precisament per què som els afavorits, considero més elegant no entrar en una polèmica que és purament un tema intern d'una altra ciutat.

### 2) FACANA DE LA FUTURA BIBLIOTECA / ANTIC AJUNTAMENT

Suposo que la majoria teniu present la imatge d'un parell de façanes fent

equilibris al voltant d'un gran forat allà on era l'antic ajuntament.

Aquesta lluita contra la gravetat ha estat especialment difícil i costosa, tant tècnicament com econòmicament, agreujada per l'aparició de passadissos subterranis, cosa força corrent en aquella zona.

La raó de preservar les façanes ve donada pel fet que estaven catalogades com de interès local. Personalment, crec que l'interès que puguin tenir, no és tan gran com per condicionar una obra d'aquesta envergadura, i que una solució progressista i valenta seria d'agrair.

Aquest fet em recorda la polèmica de mantenir la façana del nou ajuntament contra l'opinió qualificada del prestigiosos arquitectes a qui es va anar a consultar, com el Sr. Clotet de l'estudi PER i altres, per la peregrina idea que la façana representava una típica casa de pagès.

Algú recorda la meua vella proposta de crear una comissió d'estètica urbana? Tècnicament, era inviable, però no seria interessant que algú, amb bon gust reconegut, assessorés aquests nois d'urbanisme, inclòs el nostre batlle al qual -com moltes vegades he dit- la providència ha adornat amb moltes qualitats, però li ha regatejat escandalosament el bon gust?

### 3) VALORACIONS MUNICIPALS

Fa pocs dies, una decisió judicial concedia el cobrament de 80 milions de pessetes a un olotí per uns terrenys que

l'ajuntament va decidir expropiar-li (per mitjà de l'INCASOL) i pels quals pretenien pagar-li'n l'any 1983 solament 7 milions.

Estem d'acord que l'administració ha de gestionar bé els recursos públics i que per tant procura com tothom pagar el menys possible, però també hem de convenir que el perjudicat és també un administrat que ha de poder tenir la confiança que el seu ajuntament, per mitjà de l'organisme de la Generalitat que sigui, en el moment de valorar un bé seu no intentarà espoliar-lo despietadament.

La meua preocupació no és tan per aquests casos en què la importància de les xifres fa que advocats i procuradors i fiquin el nas i que finalment la justícia digui la seva.

Em preocupa la gent poc acostumada a aquest tipus d'operacions, la gent gran, els culturalment poc formats...etc., que davant d'una decisió d'aquest tipus reaccionen acceptant els fets en la creença que com que ho diu el seu ajuntament i un organisme de la Generalitat, deu estar bé.

No cal aclarir que actuacions d'aquestes són impresentables per més que els autors siguin els que molta gent vota perquè són «els de casa».

**Joaquim de Trincheria**  
Regidor del PP





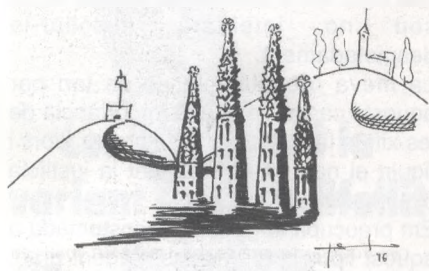
## Com més petita és la nou més fressa remou

“ Aquest més d'abril és força mogut, més que res per la quantitat d'iniciatives que es plantegen, algunes de les quals ja s'estan començant a portar a terme. Només a tall d'exemple, podem esmentar la restauració de la Plaça Clarà, la intenció de recuperar per a Olot les obres del pintor Vayreda, la iniciativa d'evitar la important despesa de paper que genera la propaganda gratuïta a les bústies i la invenció de noves proves, cada cop més difícils, per als intrèpids ciclistes que vulguin tastar el Bici-Carril d'Olot a Girona.

Amb tot, les iniciatives no només venen del sector polític. En l'àmbit civil, un grup d'hostalers amb vocació de creatius, inventen un nou tipus de cuina i premien aquells qui la promocionen amb una distinció que s'han fet a mida. ”

### Vayreda torna a Olot

Podem estar satisfets. El llegat Clarà ja és a Olot, tot i les cartes als diaris, els manifestos lloant la figura de l'escultor i la seva suposada vinculació amb la ciutat, opinions de tothom, a més d'uns quants atacs verbals per part d'un petit grup de barcelonins que s'hi oposaven. Déu n'hi do si n'hem estat de distrets. Fins i tot des d'aquest modest mensual hem dedicat un munt de pàgines al cas Clarà.



Ara, però, l'objectiu ja s'ha acomplert i hem de marcar-nos una altra fita que per sort, l'alcalde d'Olot ja ha proposat. Durant el discurs que Pere Macias va fer en el marc de la inauguració de l'exposició de les obres de l'escultor Clarà, l'alcalde va aprofitar l'ocasió per explicar que està fent gestions per tal d'aconseguir traslladar a Olot les obres de Vayreda que actualment formen part de fons museístics barcelonins. Amb tot, la possibilitat de traslladar la

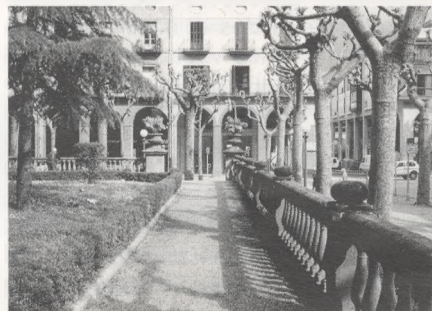
Sagrada Família als terrenys de l'estació, encara no ho ha proposat ningú. Ah, i el Greco, que no ens el toquessin pas!

### Curar-se en salut

Diuen els de Manresa que la tele-sèrie **Rosa** ha estat la millor publicitat que podien desitjar per tal de promocionar la ciutat.

Ja fa mesos que sabem que aquí a Olot, el realitzador Pep Callís té previst rodar-hi un llargmetratge, l'acció del qual tindrà lloc a la Plaça Clarà. Per aquest motiu, durant el mes d'abril, l'àrea de Medi Ambient de l'Ajuntament olotí s'està dedicant a condicionar i millorar les zones enjardinades d'aquest emblemàtic parc, tot destinant-li una partida de dos milions de pessetes.

Només treure-hi el cap, hom ja veu des de fa temps que el Parc Vell està força deteriorat. No sé si esperaven que es fés una pel·lícula per arranjar-lo, o ara s'han decidit a netejar-li la cara,



pensant que no fos cas que la pel·lícula s'acabés estrenant a Barcelona, i algun membre dels Amics de de l'ex-Museu Clarà exclamés: "si aquesta és la plaça d'en Clarà, imagina't com deuen tenir les escultures que els han traspasat".

### Distincions i agraïments

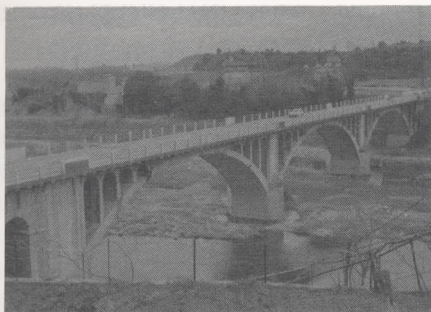
Tal vegada, en un intent d'emular el grup "Los Tres de Castilla", un grup d'hostalers garrotxins s'ha autoanomenat "Els Vint de la Cuina Volcànica", inventant-se així una nova denominació d'origen, de qualitat, autòctona i tota aquesta mena de coses que serveixen per encarir el producte i, encara que sembli increïble, al mateix temps facilitar-ne la venda. El fet és que, en el parlament que va fer el President Pujol durant la 10a Nit del Turisme, es va referir, en un moment determinat, a la Cuina Volcànica. I ja tens als "Vint" cap al Palau de la Generalitat per premiar al President amb el "Volcanet d'Or", una distinció que el grup d'hostalers garrotxins s'ha empescat per condecorar aquells que promocionen la seva cuina. Potser algun dia m'atreviré a escriure quatre lloances sobre aquesta cuina, a veure si "Els Vint" vénen a casa i me'l regalen a mi el preciat Volcanet.



## El pont que s'esquerda

Arran d'una inspecció tècnica, l'Ajuntament de Besalú va descobrir que el pont de la carretera C-150 en direcció a Girona se'ls està esquerdant. De moment, afirmen que la situació no és alarmant i que s'ha detectat a temps. La primera mesura que ha adoptat el Consistori, ha consistit en denunciar l'existència de les esquerdes a la Direcció General de Carreteres perquè l'arreglin.

Ara però, només cal que els de la Direcció General de Carreteres ho arreglin a temps. O potser també esperaran que rodin una pel·lícula a Besalú per arreglar el pont? Certament, si mai n'hi roden cap, de pel·lícula, més aviat filmaran el pont romànic, que no pas el de la carretera. Segur que el primer no hi ha manera que s'esquerdi.



## La propaganda

Arran d'una proposta del PSC, l'Ajuntament d'Olot ha decidit regular el repartiment de propaganda gratuïta a les bústies. Aquesta pràctica, afirmen que a part d'atemptar contra el medi ambient per la important despesa de paper que representa, massa sovint és també motiu de deixadesa, atès que a vegades, els repartidors no troben la bústia i es dediquen a tapissar el terra de bonica propaganda.

El PSC ha proposat editar un adhesiu perquè la gent que no vulgui rebre publicitat se l'enganxi a la bústia.

A casa no crec que el posem, perquè sempre hi ha qui dóna un cop d'ull a les ofertes del Màxim. De totes maneres, pot ser divertit guardar l'adhesiu per quan s'acostin eleccions. Si tothom l'enganxés a la bústia, ja m'agradaria veure de què en farien de tanta carta que, per altra banda, també és publicitat. El que ja no sé és si és gratuïta.

## Impossibilitats físiques

L'Agrupació Naturalista de la Garrotxa, els Amics de la Bici i Els Verds tenen previst continuar presentant al·legacions contra el traçat de la Ruta del Carrilet, tot i que el Consorci que el gestiona no els fa gens ni mica de cas. Les al·legacions tracten bàsicament sobre aspectes de seguretat viària, senyalitzacions i protecció medio-ambiental. Per la seva banda, el Consorci les desestima perquè l'enginyer autor del projecte afirma que les propostes són "físicament impossibles de realitzar".

Tot plegat, l'assumpte es redueix a una qüestió de físics: o bé l'enginyer les fa possibles físicament, o tots plegats ens deixarem el físic intentant superar un circuit amb més perills que una etapa del Camel Trophy.

D'aquests paranys, situats estratègicament a l'espera que el ciclista hi ensopegui, ja n'hem parlat en anteriors ocasions. Ara, però, els diputats socialistes de la demarcació de Girona al Parlament de Catalunya, han ideat una nova prova de coratge, més difícil encara. Es tractaria ni més ni menys que d'habilitar el túnel de Coll de Bas com a part integrant del traçat del carril-bici. Tot i que els diputats saben



perfectament que el túnel no reuneix les condicions necessàries perquè el puguin compartir turismes i bicicletes, ja han presentat la proposta al Consell Executiu de la Generalitat.

De l'estat de la carretera, només avisar que els ciclistes amb morenes millor que s'abstinguin d'anar-hi.

Això del Carril-Bici sí que serà una autèntica aventura i no la xarlotada que han muntat a Salou.

Jordi Serrat



Un allotjament al bell mig del Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa. Entre les poblacions d'Olot i Santa Pau. L'alberg Sacot és una casa de colònies-alberg acollidor, on pots passar uns dies en companyia de la família o els amics.

Avda. d'Olot, s/n.  
17811 SANTA PAU  
(La Garrotxa)



68 03 79  
26 62 54  
68 00 85



# L'Institut Municipal de promoció de la ciutat a debat

“ Quan portem nou mesos amb el nou consistori, allò que es presentà com l'estrella del nou cartipàs municipal amb el nom d'Institut Municipal de Promoció de la Ciutat que integrava en una sola àrea les antigues regidories de Cultura, Turisme, Comerç i Festes (+ promoció d'activitats econòmiques), encara no ha acabat d'arrencar. En realitat, sembla que la nova generació de regidors no ha acabat de trobar la manera d'encaixar ni de treballar veritablement en equip. ”

## Procés de l'Institut Municipal de Promoció de la Ciutat

**D'**entrada, per fixar conceptes, **procés** vol dir manera de descabdellar-se una acció progressiva. És necessari fer-ho, per acotar què és l'Institut Municipal de Promoció de la Ciutat (IMPC), quins són els seus objectius globals i específics i quines accions porta a terme per aconseguir-ho. El nom de l'organisme és prou revelador i defineix gairebé les fites que es proposa. Centrarem, doncs, l'atenció en el com s'assoliran els propòsits perseguits tenint en compte que els criteris d'actuació de l'IMPC vénen marcats per un dinamisme capaç d'adaptar-se als forts ritmes que imposa la transformació social. Tanmateix, convé ressaltar que aquesta entitat és necessària, fins i tot podríem dir imprescindible, per al desenvolupament de la ciutat d'Olot, sense oblidar el seu entorn geogràfic.



d'activitats culturals i artístiques, sense oblidar els programes de formació permanent en totes les disciplines, així com l'aprofitament curós de plans europeus de l'envergadura dels LEADER (Desenvolupament Rural), ADAPT (Qualitat en el Servei petit i mitjà) i INTERREG (Promoció Turística).

Les matèries exposades semblen diferents, però totes estan interrelacionades. Totes afecten, en major o menor mesura, a les altres, ja que no en va, conformen l'engranatge ciutadà. Totes les peces s'han d'activar adientment en el moment adequat. Fer-ho és el repte de l'IMPC que es va crear precisament per sincronitzar els esforços que cadascú feia pel seu compte. Un treball així exigeix seguir un **procés** marcat per la constància i la coherència.

L'IMPC és una eina creada per racionalitzar i aprofitar recursos humans, materials i econòmics. Els mecanismes de funcionament de l'ens, derivacions d'anteriors experiències disperses, estan enriquits per noves inquietuds i nous coneixements que requereixen, a més d'imaginació, nous esforços i noves maneres de fer.

El camp d'actuació de l'IMPC és ampli. Pretén donar cobertura a àrees substancials com el comerç, la indústria, el turisme i la cultura. Això suposa donar suport al teixit empresarial existent, estimular noves iniciatives empresarials, mantenir relacions fluides i constants amb les associacions de comerciants per conèixer i canalitzar les seves inquietuds, organitzar fires i mercats que potenciïn la indústria i l'artesania, reformar l'oferta turística, donant informació dins i fora per estimular, en un cas i per atreure, en un altre; establir contactes oberts amb les entitats cíviqües que organitzen actes lúdics i festius, atendre arxius, biblioteques, museus, teatre i qualsevol tipus



L'IMPC porta funcionant poc temps. No hi ha encara perspectiva suficient per fer un anàlisi objectiu dels resultats obtinguts fins ara, però hi ha prou evidències que aquest organisme està enfortint el teixit social i promovent els contactes i les interrelacions entre els diversos agents que actuen a la ciutat. Aquesta és la tasca inicial i bàsica per disposar el motor d'un vehicle que ha de fer un viatge de llarg recorregut. En aquest **procés**, com succeeix en les curses de fons, regular les forces és més important que anar de pressa.

**Anna Plana i Montaña**  
**Joan Cañada i Campos**  
**Eudald Morera i Salis**  
Regidors de l'IMPC

Dades d'interès:

- Els estatuts de l'IMPC es van aprovar al ple del 30-11-95.
- Es van publicar els estatuts al B.O.P. nº 27 del 20-2-96.
- El nomenament dels membres de l'IMPC es va fer en l'últim ple del 28-3-96.



# L'IMPC... de l'Algaida

A

molts olotins els va passar per alt, però enguany, durant la festa major, ens va visitar mig poble de l'Algaida, amb el seu alcalde al davant. Eren els convidats a Festes del Tura de la Casa de

Andalucía d'Olot. Van ser rebuts secretament a l'Ajuntament i van participar, com a mínim, en una Misa Rociera i en una ballada de Sevillanes. Sí, sí, a Olot. Molts no se'n varen enterar perquè els actes no constaven al programa. No cal dir que la concurrència va ser massiva, però va destacar especialment la vetllada de germanor a l'Envelat de la fira. No podia ser d'altra manera perquè tenia tots els ingredients d'una autèntica festa grossa: vi i teca en abundància, música popular andalusa, dos alcaldes i una regidora de cultura fent petons a coneguts i estranys, i a cada taula quinze cosins retrobats fent concursos de qui viu millor. Només el preu desentonava: Mil pessetes l'entrada per persona, més cinc mil per una taula -a compte de la beguda-. Les converses eren molt animades i pel que vaig poder entendre -l'accent era més aviat tancadet- de poc sociològic. De la crispació, de l'espoli català, del Gal, del 15% i del PER no en vaig sentir dir res. Estàvem entre cosins. "A Olot ens estimen molt els de l'Algaida, fixa't que l'alcalde ens ha donat un terreny per fer una Casa d'Andalusia". Taca-taca-tatacata. "Acompanyem



a veure l'alcalde que fa 30 anys que vaig marxar del poble, i no el conec". AaaaaAaaAaaaaa. "No ha vingut la dona de l'alcalde?" Ai ai iai iai iiii. "Noooo, és catalana". Hi abundaven els matrimonis que ratllen la cinquantena i que no han d'aparentar res. "És guapo el nostre alcalde, eh". Tot era germanor i companyonia, i vaig aprofitar per interessar-me pels més joves -és

la vella obsessió de la integració- "aquells més joves tan balladors són d'Olot?". "No, aquí tothom és de l'Algaida o d'Andalusia". "Home, però tu ets d'aquí". "Ahhh! això... aquests viuen aquí ... hi han nascut... clar." Psssss xisssssssss. Parla l'alcalde. El d'allà és de poques paraules. Una foto del poble, i a divertir-se. En Pedro -així es va presentar el nostre alcalde- va xerrar una mica més per no dir gaire res. "És florentí en Pedro". Finalment, es va comprometre que l'any vinent serem els olotins els qui anirem a Festa Major a l'Algaida. "Bravo. Bravo"... No sé si ens haurem de portar l'Esbart i la Cobla o allà també tenen un casal català que ens les posarà. Veurem. Ara, a mi tampoc no em vindria gaire de gust fer 600 Quilòmetres per veure el que ja veig aquí. No sé, potser no hi aniré. No, prefereixo tornar a al·lucinar amb Priego. Sí. En tinc un bon record de la vinguda dels de Priego de Còrdova (o eren de l'Aldea Centenera?) a l'Hospitalet. Va ser molt diferent. D'entrada no els varen amagar en un envelat al mig de les Caravanes dels Firaires i els seus actes sortien al Programa de Festa Major del barri. I l'ambient era tot un altre. Hi havia catalans, gallecs, castellans vells, andalusos, i gitanos. Era de franc i ho vàrem celebrar a la Plaça Major del Barri. En Pujana, tot i ser un alcalde socialista del sector dur, va fer una altra mena de parlament. Els va parlar de Catalunya, de la integració, dels avantatges d'aprendre el català, de la diversitat i de la ciutat que estàvem creant entre tots. Allà no calia fer funambulisme i ningú havia de fer passar gat per llebre. Tot va començar a mitja tarda amb uns titellaires valencians que representaven un trosset de la història dels PPCC. "A mi això no m'ho havia explicat mai ningú". I va continuar amb una mostra gastronòmica casolana. Cada veí - no estàvem enquadrats en Cases Regionals, tots érem de l'Associació del barri- portava un plat típic de la seva terra d'origen: truita espanyola, botifarra dolça, migas, esqueixada, gaspatxo, pop a la Gallega, pa amb tomata, arròs, crema cremada, arròs amb llet... "Com carai les feu les migas" Era per llepar-se els dits. I de franc! Entre queixalada i queixalada vàrem ballar quatre sardanes amb la cobla de La Florida. "Ara les mans enlaire i llargs". Fins i tot els de Priego ballaven! La vetllada va acabar amb una nit memorable de flamenc, rumba, fandangos, quejíos i saetas.... Però eren uns altres temps. I un altre alcalde i una altra regidora de cultura. ...Allà no podien amagar el problema i l'afrontàvem entre tots. Volíem crear un sol poble. Una sola cultura. Una sola comunitat. Catalana.



Si avui explico això és perquè la nostra capelleta cultural més selecta, la que es tanca al teatre o a l'Ateneu per concelebrar els cent anys de cinema i frueix emplanant



endogàmicament el teatre a cada funció, no acaba d'entendre quines són les discrepàncies amb la línia de l'IMPC. No entenen de què parlem quan diem que falten idees i que no s'afronten els problemes culturals reals. "Precisament ara que hem consolidat un equip directiu al teatre i l'emplenem a cada sessió". De fet, no ens entenem perquè estem parlant de coses diferents. "Fins i tot hi hem fet calés". Per mi la política cultural d'un Ajuntament, sobretot si és d'esquerres, no es pot limitar a programar unes activitats (exposicions, pel·lícules, llibres, obres de teatre) pels consumidors habituals de cultura i mantenir uns teo-equipaments (biblioteca, museu, arxiu i teatre) per qui els vulgui disposar. No. L'àrea de cultura té encomanada una feina molt més engrescadora: la relació dels ciutadans entre ells i amb la seva civilització. Emfatitzo: de tots els ciutadans. Els que els agrada la Lloll i els que prefereixen en Chiquito de la Calzada. Els que llegeixen el Pronto i els que naveguen per Internet. Els creadors i els consumidors.

Olot en aquest sentit té plantejats alguns problemes clarament culturals que no s'afronten de cap manera. I d'aquí la nostra decepció. En desgranaré alguns:

1. La ciutat d'Olot no ofereix als joves cap espai ni cap activitat que entri en competència amb el barisme i la borratxera integral del cap de setmana. 2. La ciutat d'Olot s'ha disgregat i ha perdut vitalitat com a conseqüència de l'actual política urbanística que ha primat les vies de sortida de la ciutat i la millora dels barris perifèrics, en detriment dels llocs de relació com són el centre de la ciutat i els grans parcs municipals (ampliació del Parc Nou, Parc Malatosquer...). Cal recuperar els espais comunitaris de tots els olotins per evitar els ghetsos. 3. Una part important de la població és d'una cultura forana i no existeix cap línia d'integració ni d'assimilació, ni tan sols de coneixement mutu. 4. Les polítiques actives per afavorir la creació teatral, musical o literària són puntuals i massa endogàmiques. Per no haver-hi no hi ha ni espais físics on assajar o guardar material. I el teatre és tan de primera fila que és

antieconòmic usar-lo. 5. La política d'exposicions de la Carbonera i la Sala Oberta no permet que els creadors plàstics novells disposin d'una sala per començar a donar a conèixer i comercialitzar les seves obres. 6. La comissió de festes no es diferencia pràcticament en res d'una empresa de contractació d'espectacles nocturns per gent jove. Fa anys que ens preguntem si no trobaríem un lloc a la festa perquè actuessin les nostres corals, els alumnes de l'escola de música i de la de teatre, els esbarts dansaires de tradició catalana, andalusa i africana que puguin existir a Olot; o si podria coexistir un pregó de festa erudit amb un començament de festa engrescat; o si els nostres grups d'esplais i monitors no ens ajudarien a desespectacularitzar les activitats per infants i a repescar uns jocs de cucanya, una "fira del duro" o una gimcana popular; o tan sols si al matí no podríem organitzar cap acte pels que vivim prou lluny del centre i podem dormir a la nit; o si més enllà de les exposicions de La Caixa no podríem recuperar aquelles memorables exposicions de festa major. ... No sé, en podríem trobar més: On és la gent de 50 anys els dies que no és festa major, carnestoltes o el ram? Per què hi ha sempre els mateixos nens a rialles? Que passaria si un dia féssim l'espectacle infantil als casals de barri? Per què a les trobades esportives escolars a nivell municipal els nens s'insulten segons siguin d'un barri o un altre? Que hi hagi proto-skins-heads i que un nombre elevat de nens de l'escola Pla de Dalt facin creus gamades en els dibuixos de Nadal per representar estrelles no és un problema latent? Treballem la tolerància i la discussió democràtica d'idees entre els centres de formació? Quim escrit en K vol dir alguna cosa?

Joan Barnades i Puigferrer.

Olot, abril de 1996



## Cultura, fires i festes



a primera cosa que he de dir sobre l'IMPC, l'Institut Municipal de Promoció de la Ciutat, i que aplega les àrees de cultura, fires, promoció econòmica i turística i festes, és que la seva creació

em deixa indiferent.

Ja fa temps que constato que en política, més que en altres camps, el nom no fa la cosa i que, moltes vegades, es cremen massa energies en posar en marxa un carro que possiblement amb l'antiga estructura també hagués tirat. Per tant, en la creació d'aquest nou òrgan no hi veig l'obertura de noves possibilitats i més aviat el perill de perdre's en una estructura massa ferragosa. En tot cas, desitjo molta sort a l'IMPC amb tota sinceritat però no em sembla haver arribat a un moment històric.



Repasant l'activitat d'aquestes àrees durant els primers 9 mesos veig unes festes del Tura amb un èxit de gent i d'organització que s'han adaptat a un pressupost restrictiu i on s'hauran de vigilar els detalls per evitar que s'escapin de les mans els problemes d'ordre públic. Una àrea de promoció econòmica i turística que ha desmantellat l'antiga estructura del Patronat de Turisme i Activitats Econòmiques (PTAE) i que ha organitzat una Fira de Sant Lluc més dinàmica i amb més empena però amb uns peus de fang a causa del poc rigor en la seva organització i que pot veure's agreujat perquè, en lloc de treballar per corregir-ho, s'ha optat per donar la culpa als qui ho hem explicat. I finalment, una àrea de cultura que ha organitzat el seu personal amb bona línia però sense posar en qüestió cap cosa de les que ja hi havia, que





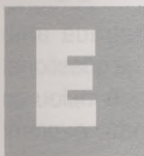
ha iniciat una programació estable i que cal completar dins les mides de la ciutat i que ha aconseguit un programa d'inversions que evitarà la improvisació pel futur. Un balanç correcte amb virtuts i defectes però que podria

considerar-se positiu des de la perspectiva de tres regidors nous com són l'Anna Plana, en Joan Canyada i l'Eudald Morera deixats per l'alcalde al calaix de sastre d'un ajuntament que fa mesos que espera saber qui se'n farà càrrec. Nosaltres vàrem votar en contra dels pressupostos de l'IMPC perquè no s'ha complert allò pel qual es va vendre amb gran fanfàrria, com l'eina bàsica per impulsar una promoció de la ciutat que lligués la cultura amb l'economia i perquè no s'ha aprofitat l'impuls per dissenyar un programa a mig i a llarg termini que, lluny de plantejar macroprojectes, sospesés les diferents facetes, projectes, idees noves i en deixés altres a la vorera. Finalment, vull dir que el nostre Grup està totalment disposat a ajudar per a la bona marxa d'aquestes àrees però hem de poder treballar en algun àmbit que no sigui només el Ple i que, en aquest sentit, l'IMPC ens ha allunyat una mica més, si cap, d'aquesta capacitat d'influir i col.laborar que abans teníem amb la Fundació del Teatre i el PTAE.

**Albert Bramon i Vives**  
Cap del Grup Municipal del PSC  
a l'Ajuntament d'Olot



## Qui dia passa, any empeny!



l projecte cultural per a la ciutat ha estat una vella aspiració dels ciutadans i també l'assignatura pendent, o més ben dit, una de les assignatures pendents del nostre perenne equip de govern



convergent.

Aquells que d'alguna manera ens movem pels àrids terrenys de la cultura local no se'ns oblidaran mai expressions com els «projectes mentals», actituds com les d'un regidor de cultura que es negava a facilitar els estatuts de la Fundació Pública del Teatre Principal als seus membres tot dient que «allò no s'hi anava a fer política», o incongruències monumentals com el fet d'haver de decidir els responsables de la Secció de Cinema, els de Teatre, i els de l'Associació de Música, quin empresari taurí s'hauria de fer càrrec de l'explotació de la plaça de braus.

Sigui per bé de la tenacitat, que sempre serà una virtut, o perquè finalment tothom fa pell morta de les nafres, alguns de nosaltres hem resistit més de tres consistoris donant el nostre consell, suposadament d'especialista, i intentant canalitzar els projectes que hem cregut més avinents per l'enriquiment cultural dels nostres conciutadans, formant part del Consell Directiu d'aquest ens fantasmagòric.

Amb el temps, però, va anar creixent una sospita que va esdevenir una evidència: no únicament faltava que el projecte cultural deixés de ser mental, sinó que allò que realment faltava era el projecte global de

ciutat, és a dir, saber cap on anem i amb quins instruments comptem. Quan, en una entrevista publicada per aquesta revista, l'ex-regidor de cultura Pere Serrat diu que «no he tingut programa cultural, ni collons per fer-lo» no fa més que explicitar una situació que no solament afecta el terreny cultural. Certament, sense un model de ciutat no es pot establir cap mena d'estratègia

que no sigui la «d'anar fent». Ni el comerç, ni la indústria - la poca que queda -, ni l'ensenyament, ni la cultura poden embrancar-se en projectes d'envergadura sense saber cap on cal dirigir-los.

Vet ací que en la darrera campanya electoral de les municipals, Convergència i Unió es treu de la màniga un

projecte de ciutat que resumeix en una frase destinada a fer fortuna: **Olot, ciutat d'art i cultura**. Aquesta repentina clarividència, ja que un parell d'any abans, en el Pla Estratègic, l'art i la cultura no sortien ni en pintura, la justifiquen dient que la cultura ha de ser l'eix vertebrador sobre el qual ha de girar tota la promoció econòmica de la ciutat. Veient els resultats de les eleccions, la «ciutat d'art i cultura» resulta com sempre convergent, però una mica menys.

Els que coneixem la misèria pressupostària en la qual, de sempre, s'han mogut els projectes culturals, l'olímpic despreci que ha manifestat l'equip de govern cap a qualsevol iniciativa en aquest sentit, la poca sensibilitat davant de manifestacions culturals que no siguin





mostres pessebrístiques, eleccions de pubilles i audicions de sardanes, els que desgraciadament coneixem quin pa s'hi dona, la frase ens sembla una broma de mal gust, o tanmateix, una desvergonyida mostra d'hipocresia política. Tots els dies, però, tenen l'endemà i el de les eleccions també. Més forçats per les circumstàncies que fruit d'un veritable projecte, neix l'IMPC, el qual aplega sota aquest títol una mica rimbombant, Institut Municipal de Promoció de la Ciutat, la gestió d'institucions aparentment tan dispars com la Fira de Sant Lluc, el Teatre Principal, el Patronat de Turisme, el Museu i la Comissió de Festes, entre d'altres. Si la voluntat del govern de CIU fos la que resumien en la campanya electoral, és a dir, l'art i la cultura com a motor econòmic de la ciutat, caldria reconèixer l'oportunitat i l'encert en la creació de l'IMPC.

Però, en vista dels pressupostos que s'hi han destinat, en el millor dels casos reproduint els d'anys anteriors, ha quedat palès que la voluntat real és molt diferent i que en realitat es tracta, un cop més, d'una maldestra operació d'imatge per no dir-ne, clar i català, un engany.

Se'm dirà que estem en un any de restriccions econòmiques i que les caixes municipals no estan per frivolitats, però resulta que la cultura a Olot ha estat sempre de restriccions i, si es pretén que un motor funcioni, cal proveir-lo de combustible. Allà on es demostren les voluntats polítiques és en l'administració dels recursos públics, o si voleu, de les misèries pressupostàries que queden després d'afrontar les despeses que ha generat una mala gestió endèmica. S'esmercen molts més diners a l'asfaltat de carrers que a l'activitat cultural justificant-ho amb arguments com els de l'aprovació popular. El mateix regidor que es negava a lliurar els estatuts de la F.P. del Teatre justificava les retallades pressupostàries dient que el ciutadà preferia un fanal que una obra de teatre, argumentació que pot derivar perillosament fins a convertir el Teatre Principal en un pàrking, o Can Joanetes en un hipermercat.

L'engany ha estat encara més decebedor pels propis regidors implicats en la macro-àrea als quals cal reconèixer l'esforç, la voluntat i fins i tot la il·lusió per una feina en la qual l'Alcalde els ha embarcat per, tot seguit, abandonar la nau. L'actitud de l'oposició mereix un capítol a part. És veritat que la manca d'informació que practica l'equip de govern els obliga a anar sempre a remolc, però no ho és menys que, també per a l'oposició, la cultura ha estat una qüestió incòmode que no permet massa lluïment polític.

Lluny de plantejar cap iniciativa que manifestés l'existència d'un model cultural alternatiu, cosa ben senzilla d'altra banda ja que l'alternativa al no res pot ser qualsevol cosa, la

tasca de l'oposició s'ha limitat a fer un seguiment «a pilota passada» de la gestió econòmica dels diferents ens culturals. Amb la satisfacció d'haver atrapat l'enemic en una malifeta, com qui dóna pals de cec, han saltat sobre l'«escandalós» dèficit que arrossega el Teatre Principal.

El dèficit del Teatre Principal és realment escandalós, però no pas per la quantitat sinó per la qualitat, és a dir, per la manera com s'ha produït.

Sembla que l'oposició desconeix un fet evident: amb el subterfugi que el teatre és públic i per tant de tots els olotins, l'equip de govern i més concretament l'alcalde l'utilitza com si fos el rebedor de casa seva. No tan sols hi ha instal·lat el Servei de Català, sinó que davant de qualsevol compromís, siguin setmanes de vulcanisme, mítings, «Chistrus», aplecs de fotògrafs i, sobretot, qualsevol iniciativa de l'inefable president del gremi d'artesans del pa, el teatre ha d'obrir les portes, calefactar la sala, il·luminar els actes i proporcionar el personal necessari, amb els consegüents costos que, naturalment, no han estat previstos.

D'altra banda, en una mostra de centralisme ranci, el Departament de Cultura de la Generalitat, per entendre'ns, CiU-Barcelona, ha denegat a l'Ajuntament d'Olot -CiU comarques- una subvenció que atorgava cada d'any per a l'activitat teatral, al·legant que el Cap de Serveis de torn no coneixia una companyia de dansa olotina. Si a tot això hi afegim que tradicionalment l'Ajuntament infla les partides d'ingressos per tal de quadrar el pressupost, tindreu el dèficit servit.

L'oposició continua errant el tret abraonant-se sobre la regidora de cultura retreient-li la contractació de personal nou, l'efectivitat del qual ha quedat demostrada amb l'increment notable d'espectadors, quan mai no ha qüestionat la idoneïtat del personal històric de la casa, que inclou un servei de porteria absurd, amb dret a vivenda, evocant romànticament «El fantasma de l'Òpera».

En fi, com veieu, tenim mala peça al teler. El programa cultural, el model de ciutat, només se'l creuen els tres regidors nous, no sé si per gaire temps. La resta de regidors, encapçalats per l'alcalde o «el tapado», segueixen aplicant la política del tapar forats, sense rumb i a mitja vela.

M'agradaria col·laborar en la recerca de frases nostrades que CiU, de capital i comarques, sol fer pels lemes de les seves campanyes institucionals o electorals, tant li fa, suggerint per clarificadora una de molt antiga que diu: «qui dia passa, any empeny».

Pep Fargas

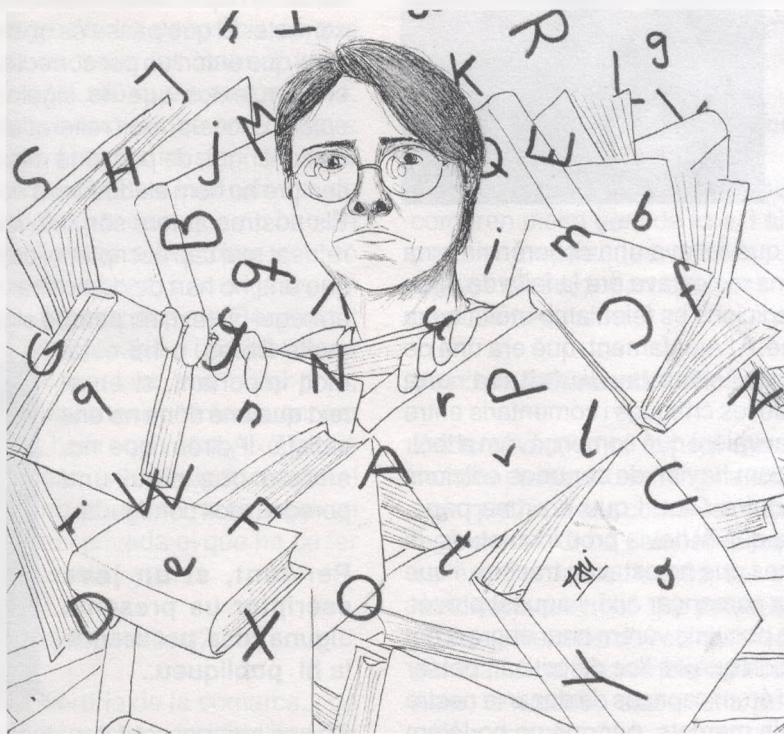
 **CAFÉS CALLÚS**  
QUALITAT I SERVEI

Pare Antoni Soler, 4 - Tel. 26 08 91 - Olot



# Carme Simon

## L'afició de fer llibres (des de Batet)



“ Vam conversar amb la Carme Simon a la seva casa de Batet, un lloc privilegiat. Té la casa molt a prop de l'indret on els aficionats a les estrelles van decidir contruir el seu observatori, per tant, un lloc tranquil, en plena naturalesa, però a un salt d'Olot.

Veient com viu, i el que diu, podríem dir que és amant de la qualitat i d'allò que és genuí. Veient com s'expressa, podríem dir que la Carme és d'aquelles persones que quan parla et mira als ulls i gesticula, tal i com ho fan aquells que et volen transmetre alguna idea de la qual estan convençuts. Quan parla de l'editorial "Llibres de Batet", en parla amb entusiasme, tot i que s'afanya a recordar que "només" és una afició. Però canvia de to, quan es tracta de la biblioteca; parlant de la seva professió el seu to de veu agafa un aire de responsabilitat i compromís. Va respondre a les nostres preguntes degustant un bon malta escocès, síntesi de qualitat i genuïtat, allò que ella postula. ”





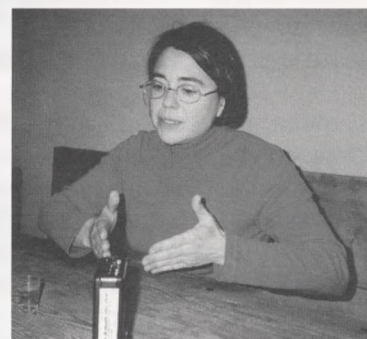
## Explica'ns una mica com va néixer la idea de muntar l'Editora de Batet.

De fet, jo abans de començar la idea de l'editorial ja havia treballat en un parell d'editorials petites, quan vivia a Barcelona, i ja tenia una mica d'experiència de com funcionava el món de l'edició i del llibre. Feia temps que estava desvinculada d'aquest món, i quan ja feia uns anys que era a Olot, amb la Teresona Planagumà vàrem començar a fer-nos comentaris, allò típic que es fa entre amics, que el món de l'edició aquí a Olot era molt ric, es feien moltes edicions, però en canvi nosaltres hi trobàvem moltes mancances, sobretot de contingut. Ens semblava que faltava una coherència, una línia, però també el que ens molestava era la falta de rigor, de contingut formal. Les edicions es feien amb molta bona voluntat, amb oportunisme. A l'Ajuntament, que era una de les empreses que més editava, li faltava una professionalitat... A partir de les crítiques i comentaris entre nosaltres dues, vàrem anar veient que començàvem a tenir una idea molt precisa de com havien de ser unes edicions locals, que no existien aquí a Olot, i que era una pena, perquè en canvi semblava que hi havia prou inquietuds, hi havia autors. Hi havia temes que no estaven tractats, i que donaven per fer llibres. Va començar així, i aquest procés va durar un temps. A poc a poc, ens vàrem anar engrescant fins que un dia vàrem decidir que en lloc de criticar, potser era millor que ho féssim. Si érem capaces de donar la nostra opinió, i vàiem que hi havia mercats, per què no ho fèiem nosaltres? Així ja no ho podíem criticar, perquè ho faríem tal com ens semblava que s'havien de fer les coses. Val a dir que nosaltres sempre ens ho hem pres com una afició, com un hobby. Evidentment, una empresa d'aquesta mena mai té interès de lucre. És com qualsevol afició, el que passa que comporta una despesa econòmica, però la majoria de les aficions en comporten. Nosaltres, des del principi només volíem, i encara volem, fer només coses locals -no ens interessa sortir d'aquest marc, entre altres coses perquè això seria complicar-nos molt la vida i potser ja deixaria de ser una afició, ja es convertiria en una altra història. Però dins d'aquest contingut, d'un contingut local, volíem fer-ho amb la màxima professionalitat possible i amb una coherència interna, de línia editorial. Aquesta línia editorial nosaltres la basem en dues coses, una de més ambigua que l'altra: Primer de tot, volem fer sempre uns productes que siguin dignes, des d'un punt de vista formal. Això, que sembla tan obvi, a vegades és molt difícil. Volem fer uns llibres evidentment ben impresos, però també ben dissenyats, atractius, que sigui molt important la correcció interna, que moltes vegades es descuida. tot el que és la correcció del text, l'estil, que els índexs estiguin ben fets, que no hi manquin sumaris, les bibliografies ben fetes, ben redactades, les il·lustracions escaients, que no siguin gratuïtes, els peus d'il·lustració, que no hi faltin dades....



## El producte ben acabat, vols dir....

Sí, acabat des d'un punt de vista de continent. Donem molta importància al disseny, a la presentació del llibre, perquè això fa que el mateix text pugui ser vàlid o no. És molt important l'aspecte físic del llibre. Jo, almenys, hi tinc molta mania. Els llibres, com a objecte, han de ser molt rodons. Aquest aspecte és el més fàcil d'entendre, potser, del que entenem com a qualitat física, el continent. Després, tenim la qüestió del contingut. Nosaltres volem treure textos que tinguin sempre una qualitat intrínseca. Si hi ha un text que té una falta de rigor, falsejat, pobre, no ens interessa, encara que el tema pugui donar molt de si. Qualsevol editorial us ho diria, cap editorial traurà mai un text que no els sembli correcte. El que passa és que és una mica difícil definir què és el que entén un per correcte. Si més no, la nostra intenció era fer textos que no siguin, s'hi ha caigut molt en les edicions locals, molt reiteratius, mancats de rigor i sobretot de contingut, de pes, una mica superficials. Això nosaltres sempre ho hem eludit. Això s'ha reflectit en la tria dels autors. Els nostres autors són tots locals, evidentment, i no hem refusat mai cap escriptor ni cap autor local. El que passa és que ens ho han de demostrar. Qualsevol persona que ens entregui un text, no perquè sigui una persona que ha venut molts llibres, o ha estat molt important, si en el text que ens dona no ens satisfà, li direm que no, encara que sigui una persona molt coneguda.



## Per tant, si un jove escriptor us presenta alguna cosa, pot ser que la hi publiquem..

Si, ens han passat totes dues coses. Hem demanat, però també ens han demanat. Per exemple, amb en Jordi Canal, que era molt jove, que ens va presentar un text que ens va convèncer. En Miquel Macias és el mateix cas. No havia publicat mai, i ell es pensava que no ho podia fer. Nosaltres el vàrem animar.. Tant la Teresona com jo no som unes editores fredes, no ens presenten un text i diem sí o no, hi volem ficar mà, en el sentit de corregir coses, d'aconsejar coses... tot i que, evidentment, l'última paraula la té l'autor, només faltaria. Però nosaltres ens hi fiquem, hi participem, no ens mantenim al marge.

## Bàsicament publiquem textos de caire científic, no?

Nosaltres només toquem tema local : flora, fauna, volcans, des del punt de vista històric, folklòric.... fins i tot hem fet un llibre de literatura, els Pecats humits. Pel que fa a aquest, nosaltres teníem ganes de fer un llibre de literatura. Era molt difícil, vistes les circumstàncies, trobar textos que tinguessin ganxo i que s'haguessin fet aquí. Un dia se'ns va acudir fer aquest recull de narracions eròtiques fet per gent d'aquí i en aquest sí que vàrem anar a buscar autor per autor. Tots són de la Garrotxa o vinculats a la Garrotxa, viuen aquí. També els vàrem demanar que l'acció tigués vinculació, si més no pel topònim, amb la comarca. Fa més



gràcia, si surten el nom dels carrers d'Olot. Teníem aquesta espina de fer alguna cosa de literatura.

### **Ho continuareu?**

És que és una mica difícil. Penseu que nosaltres fem uns llibres que després s'han de vendre, i això és un punt molt important

### **Consideraríeu que són llibres de divulgació, o que van més enllà?**

Com més científic, menys es ven... El problema que tenim, que més aviat és un ganxo, és que els llibres s'han de vendre. Aquesta és la gràcia i la desgràcia. La desgràcia és que estem agafades pel coll, que no tenim les mans lliures, i que per tant, no podem treure tot allò que ens agradaria. Però també és la gràcia, perquè això també ens obliga a controlar la qualitat, i a fer que el que surti sigui d'interès públic. El problema que tenen moltes institucions de l'Administració que publiquen és que com que no han de vendre, poden treure absoluts pitafis o bé coses que no interessin a la gent. Aquests llibres s'acumulen als magatzems dels Ajuntaments, Diputacions o la Generalitat -això ho he patit molt com a bibliotecària d'una biblioteca pública- o bé a les escoles. Això, per tant, ens fa filar prim, ens fa treure només llibres que puguin tenir un interès, encara que ens podem equivocar, i ens hem equivocat. Això fa que els nostres productes puguin tenir una divulgació cultural autèntica. Perquè fer llibres que no es venen i no es llegeixen és llençar recursos. Una editorial privada el que ha de fer és que allò arribi al públic i s'assimili.

### **Pel que fa a la distribució, fins on arribeu?**

Arribem a Olot, a alguna altra llibreria de la comarca, i de fora de la comarca, arribem a Girona, a les principals llibreries i a dues o tres llibreries de Barcelona, les que volen els nostres llibres. Com us podeu imaginar, a segons quina llibreria de Barcelona, els ensenyen Un any a pagès, del senyor Llongarriu, i et diuen, això aquí no es ven. En canvi, n'hi ha que es dediquen a col·lecció local. Pot venir gent de Barcelona que el compri aquí, a la botiga de la Cooperativa de Sant Privat, que és un punt de venda importantíssim, perquè llavors es converteix en un souvenir. Als pobles, depèn del punt comercial que hi hagi.



### **Parla'ns de les dues col·leccions que heu encetat...**

L'Editora ja fa deu anys que va començar, amb el llibre de Miquel Riera. Hem passat etapes, al principi érem molt novelles, i hem anat agafant experiència, hem anat canviant... Al principi no volíem fer cap col·lecció, volíem tenir les mans ben lliures. Ens preníem cada text com un de sol: podia

tenir mides diferents, tractament diferent... Cada llibre era un món. Aquest criteri el continuem tenint, quan convé ho fem. Al cap d'uns anys vàrem veure que aniria bé començar col·leccions. Una era la de les guies, amb un format similar, i vàrem iniciar una altra col·lecció d'aquest altre tipus de llibre d'assaig, que costa de vendre. Ens va semblar que si l'emmarcàvem dins de la col·lecció, potser seria més fàcil de comercialitzar, i ens marcava un disseny que abaratia els costos, que solen ser molt alts. Segons quins títols, vàrem mirar d'emmarcar-los amb calçador a dins d'una col·lecció, que és la de les monografies. En una col·lecció, un llibre ven l'altre. Les guies són ben bé una línia de col·lecció. No tindria sentit que una guia fos diferent de l'altra. Totes tenen el seu autor, però estan totalment acotats per un guió que la col·lecció té. Totes tenen una similitud interna: una introducció, uns itineraris...

### **Aquestes sí que es deuen vendre més...**

Es venen molt bé. Hi entra molt de mercat exterior, les compren molta gent de fora, i això amplia el mercat, i així podem ampliar les tirades; en ampliar les tirades, s'abarateixen, a part que tens més guanys, és clar. Una cosa porta a l'altra.

### **Us n'han fet una valoració? S'ha demostrat si són útils?**

Evidentment, a mi tothom me n'ha parlat bé. Però això sempre passa. No ve ningú a criticar-me els llibres. Un dels vicis que hi ha a la comarca és que la crítica negativa costa molt de fer. O bé t'alaben perquè toca alabar, o bé s'ho callen. Per criticar, més val callar. Aquest és un dels handicaps que trobo que pateix la comarca en aquest sentit, no sols en el món de l'edició, sinó en el món de la cultura en general. A mi em sembla que és un estímul que falta. D'un llibre, te'n poden alabar una part, però també te'n poden criticar una altra. Això, a mi em sembla bo, perquè t'esperona, perquè tota crítica implica una reflexió, o un contraatac. Per això no sé si realment les guies agraden o no, però de fet penso que sí, perquè si no, no se'n vendrien tantes.

### **Defineix-nos el perfil de la persona que compra els vostres llibres. El vostre client, qui és?**

El perfil és, evidentment, un olotí, o garrotxí, lletraferit, una persona i després hi ha l'amant de la comarca, aquella persona que bé perquè es un excursionista, o bé perquè l'interessen els temes d'història encara que no sigui cap professional ni cap estudiós; aquest tipus de persona existeix. És algú que li agrada molt que li parlin d'allò que sap i que té pròxim. En aquest sentit, la nostra feina sí que és autèntica divulgació. Nosaltres des d'un principi ho hem tingut present, i cada cop tenim més clar que una de les coses que més ens interessa és fe realment divulgació. Volem arribar a persones que per la seva feina o pel seu entorn, no





tenen un contacte gaire habitual amb el món intel·lectual, però és gent que té una inquietud, que a vegades pot estar una mica somorta, ignorada, fins i tot, per un mateix. Aleshores, aquest tipus de llibre que té una bona presentació, que el fem tan païdor com podem, amb il·lustracions... ens agrada pensar que arriba a aquest tipus de lector.

### **Us negaríeu a acceptar com a autor una persona de fora que fos un estudiós d'un tema local?**

El fet que es conegui l'autor és bo. No ens hi negaríem pas, si fos de fora. Però sol coincidir que la persona que parla d'Olot o bé és d'aquí o fa anys que hi està vinculada.

### **Explica'ns una mica com és el procés d'edició d'un llibre.**

Un cop hem decidit editar un text, ens reunim amb la Teresona i decidim quin aspecte, quina presentació hauria de tenir aquell llibre. Si hauria de ser gros o petit, si hauria d'anar o no dins la col·lecció de monografies, si hauria de ser il·lustrat o no, quin tipus d'il·lustracions -fotos originals o dibuixos, o fotografies recuperades- si haurien de ser en blanc i negre... Quan tenim aquests criteris generals, anem a veure la Magda Pujolàs. Ella ens aconsella. La seva col·laboració és principal en aquest aspecte de la forma que ha de tenir el llibre, tot i que els editors, que són qui ha de vendre el llibre, són qui decideix aquestes coses.

### **I els il·lustradors, com els trieu?**

La Magda és qui els coneix, i qui hi té els tractes. Ens porta una mostra, i ens aconsella. A partir d'aquí ella és qui s'encarrega de la producció, fins que surt el llibre. És ella la que va a la impremta, que controla els fotolits... La Magda és una col·laboradora nostra importantíssima, és la nostra dissenyadora i per tant, gràcies a ella els llibres tenen la presentació que tenen, però a més a més és una col·laboradora que ultrapassa una mica les feines que li toquen, treballa molt estretament amb nosaltres. Nosaltres no hi entenem, amb els industrials. Quan arriben els llibres, els distribuïm nosaltres mateixes per les llibreries. És una cosa casolana.

### **Partiu d'una sèrie de handicaps: és una editorial comarcal, que publica en català, textos que són prou densos. Quin balanç en faríeu?**

L'handicap més gros que hi ha és l'econòmic, evidentment.



La intenció de l'editora és sempre recuperar els diners que s'inverteixen. Si hi arribem, ja ens sentim satisfetes. Després de 10 anys, la conclusió més important que podríem treure és que durant aquest temps ens ho hem passat molt bé, ens ho hem pres com una afició, i aquesta afició

continua i a més ens ha donat moltes satisfaccions. Hem disfrutat de la relació que s'estableix amb els autors, amb les llibreries, amb tot aquest món. Les coses, les hem fet més bé o més malament, de segons quins llibres n'estem més satisfetes que d'altres, però si fem balanç, n'estem força contentes. Ara, si poso damunt la taula la vintena de llibres que hem fet i què voleu que us digui, em fa il·lusió.

### **Heu arribat on volíeu arribar, o preteníeu anar més lluny?**

No, no volíem arribar més lluny, això no. Això no és un negoci, no era aquest l'objectiu; però tampoc pot ser una ruïna, perquè llavors ens ho hauríem de deixar córrer. El que hem aconseguit és poder anar tirant. L'objectiu era el que he dit, passar-nos-ho bé mentre fèiem uns productes dignes, i la veritat és que si flaires l'opinió general és bona. Reberem bones vibracions, per entendre'ns.

## **Biblioteca**

### **Com a directora de la biblioteca d'Olot, ens agradaria que ens parlessis dels canvis que ha sofert aquests darrers anys: la informatització, la mediateca, i ara fins i tot el canvi d'ubicació. Aquesta evolució, cap a on va?**

El que li ha passat a la biblioteca és que s'ha modernitzat. Què ha canviat, bàsicament? A mi m'agrada molt dir que a les biblioteques públiques -no només la d'Olot- els ha arribat la democràcia, com ha arribat al món de la premsa i a l'ensenyament, per exemple. Els canvis s'han anat veient gradualment, i s'ha passat d'unes institucions absolutament anticuades, marginades, al fet que les biblioteques es consideren cada vegada més uns establiments bàsics per la cultura popular i democràtica, d'assumpció de totes les reivindicacions democràtiques que implica la nostra societat actual. És important, perquè penseu que les biblioteques públiques són les plataformes on hi ha tot el món de la informació, també en relació amb l'ensenyament, i també, i molt important, amb el món de l'oci, que ara ha anat adquirint cada cop més importància. Tot i que li falten moltes coses, podríem dir que la d'Olot, com les altres, es trobava en un camí ral, i ara ha entrat en una autopista. Va a poc a poc, perquè els pressupostos són els que són, però avança.



### **Tot això deies que no era exclusiu d'Olot, deuen formar part d'una xarxa de biblioteques...**

Sí. Tot això ha passat des que la Generalitat de Catalunya va assumir totes les competències de es biblioteques. Penseu que Catalunya era el lloc d'Espanya amb més tradició bibliotecària, de fet era l'únic. Durant la República es va fer una embranzida importantíssima, però això va



quedar frenat quan va arribar el franquisme. Ara amb la Generalitat s'ha tornat a reprendre el camí que s'havia aturat l'any 39. Això mateix, per exemple, ha passat en el món de l'ensenyament: a Catalunya hi havia una tradició d'escola moderna molt important abans del franquisme. Durant l'etapa franquista es va aturar, hi havia una resistència.

### **Per concretar una mica més, què s'hi pot anar a fer, actualment, a la biblioteca, a part de consultar llibres?**

A la biblioteca s'hi pot anar a fer pràcticament de tot, fins i tot a parlar. S'hi pot fer de tot relacionat amb el món de la cultura, de l'oci, de la informació. Abans les biblioteques eren sales d'estudi, i

encara ho són força, perquè porten aquesta rèmora. En canvi, a mi m'agrada definir les biblioteques d'una manera que sembla molt frívola: les biblioteques són els supermercats de la cultura. En una biblioteca ara hi trobes el llibre que necessites per estudiar, com abans, però també hi trobes l'última novel·la best-seller, ara a més hi pots trobar música, vídeos, diaris, revistes -l'Interviú i les Lecturas també, al costat d'Investigación y Ciencia-. Això no vol dir que s'hagi d'oblidar el vessant més tradicional de la biblioteca, però s'ha ampliat, perquè es considera que ha d'estar al servei de tota la societat, per satisfer les inquietuds i ànsies culturals, que moltes són d'oci, que té la població. Per tant, hi ha d'haver la Guia Michelin, el best-seller, la música rap, la clàssica, i també Tutto Pavarotti. Una persona que vol fer un viatge i l'està preparant, pot venir a fer-ho.



encara ho són força, perquè porten aquesta rèmora. En canvi, a mi m'agrada definir les biblioteques d'una manera que sembla molt frívola: les biblioteques són els supermercats de la cultura. En una biblioteca ara hi trobes el llibre que necessites per estudiar, com abans, però també hi trobes l'última novel·la best-seller, ara a més hi pots trobar música, vídeos, diaris, revistes -l'Interviú i les Lecturas també, al costat d'Investigación y Ciencia-. Això no vol dir que s'hagi d'oblidar el vessant més tradicional de la biblioteca, però s'ha ampliat, perquè es considera que ha d'estar al servei de tota la societat, per satisfer les inquietuds i ànsies culturals, que moltes són d'oci, que té la població. Per tant, hi ha d'haver la Guia Michelin, el best-seller, la música rap, la clàssica, i també Tutto Pavarotti. Una persona que vol fer un viatge i l'està preparant, pot venir a fer-ho.

### **Això vol dir que ha canviat, que s'ha ampliat, el tipus d'usuari.**

Sí. A la biblioteca també s'hi va a llegir, però també a fullejar el diari, una revista -és diferent fullejar de llegir-, també s'hi va a consultar el BOE. També pot ser que s'hi vagi a trobar-se amb aquells companys que se sap que hi van cada dia. Hi ha molta gent que ve perquè a casa estan sols. Això és molt curiós, passa molt amb la gent gran. Els agrada estar-hi perquè allà hi ha gent, estan acompanyats.

### **Esteu en contra de la biblioteca com a lloc d'estudi, com a lloc per fer-hi treballs?**

En principi, no podem estar en contra de res, però el que no volem és que es converteixi en una sala d'estudi. Aquest és el gran problema de les biblioteques, que llavors fan fora altres tipus de lectors. Un adult que no és estudiant i va a la biblioteca per preparar un viatge que vol fer a l'estiu, o que vol venir a veure revistes de «labores» perquè vol fer un tapet, per exemple, si entra i es troba amb un silenci absolut, amb la gent que copia d'una Enciclopèdia, no li agrada, li sembla que allò es per al jovent, i per a nens. Per trencar això, a la nova biblioteca, separem totalment els dos tipus de públic. Hi haurà una sala de llibres de referència, de

consulta, que són els que no poden sortir en préstec, i allà hi haurà d'haver ambient de silenci, i recolliment. Però això serà una part petita, i hi haurà una immensa part que serà un supermercat: poques cadires soltes, poques taules. Per fer els deures s'haurà d'anar a una altra sala. Aquest és un altre handicap: els estudiants van a les biblioteques a estudiar perquè no en tenen als centres docents. Els estudiants de la Universitat haurien d'estudiar bàsicament a la Universitat, a les seves biblioteques, i anar-hi a buscar els llibres que necessiten. Els nens haurien d'anar a les biblioteques escolars, però no existeixen. A l'estranger, en canvi, els nens van a les biblioteques públiques, s'estiren per terra, criden riuen, i no se'ls acut estudiar-hi. Per això nosaltres no volem que les sales infantils siguin sales d'estudi, perquè justament el que volem és desvincular, sobretot en els nens, la relació que hi ha entre llegir i obligació. Volem trencar aquesta dinàmica.



### **D'això et volíem parlar, precisament. De la lectura, no per obligació sinó per plaer...**

La lectura és plaer, és per oci. En això hi volem posar èmfasi. Que sigui per estudiar i per formar-se la persona, ha de ser a més a més. No ha de ser la principal funció de la lectura. Per això hi ha una mediateca, per això hi ha música, per això hi ha vídeos.

### **Aquest pas de la lectura per obligació a la lectura per plaer, a la tria de la lectura, com s'hauria de garantir que es produís? Quin paper, hi té a fer la biblioteca?**

I tant, que n'hi té, i és importantíssim. Per això cal trencar aquesta dinàmica que us deia, de llegir per obligació, i això només es fa si hi ha llibres que no són didàctics o d'estudi. A la biblioteca d'Olot, com a la majoria, no hi ha llibres de text. A vegades ens en vénen a oferir, i els diem que no en comprem, i encara que ens els regalessin, no els volem. Els nens ja els compren per l'escola i els fan servir a casa. En la promoció de la lectura, la biblioteca hi té molt a veure, però no és l'única responsable. Es una qüestió en la qual hi té molt a veure el món de l'ensenyament, però també hi tenen molt a veure els hàbits socials. En aquest nostre país, aquest hàbit social no existeix, o existeix molt poc.

### **La lectura és un acte individual.**

Aquesta és la gran gràcia, i també la gran desgràcia de la lectura.

### **Per anar acabant, què hi dius, davant les crítiques que s'han fet arran del trasllat de la biblioteca a l'antic ajuntament, al centre d'Olot?**

Penso que encara se n'ha de parlar més. Per a mi, defensar la nova ubicació de la biblioteca m'és molt fàcil, perquè no



es pot atacar per cap costat. Mira que he sentit crítiques, i no he considerat que cap merescués la consideració de tenir-la en compte, sincerament.

**Per què les desestimes, per falta de consistència, de rigor, perquè no saben de què va, parlen d'un tema que no és el seu?**

Una part de les crítiques no tenen res a veure amb la biblioteca, són crítiques a la gestió econòmica d'un projecte públic, i aquí ni hi entro ni surto. Després hi ha les crítiques concretes a la biblioteca, que diuen que ja està bé on és. És un barri tranquil, s'hi pot aparcar, hi ha un jardí molt maco, a més és un edifici que es pot ampliar. Per què s'ha de canviar? Ja hi tornem a ser. La biblioteca és un servei públic de primera magnitud, tan important com ho pot ser l'hospital. Una altra cosa és que la sanitat sempre pesi més que la cultura, perquè no ens hi va la vida. Dins el rànquing de les instal·lacions culturals, és una instal·lació bàsica. A ningú se li acudiria posar el Teatre Principal al Triai, i això jo no he sentit a dir de la biblioteca. Entre altres raons pràctiques, que n'hi ha moltes, la biblioteca ha de ser un lloc de pas, no pot ser un lloc on hagis d'anar expressament. Ara no és pas que es trobi molt lluny, del centre d'Olot, però no ve de camí. Hi ha gent gran que essent on és, no ve, hi ha nens que a casa seva no els deixen venir, si no viuen per allà a la vora. No és al centre comercial i administratiu. Per què no hi posen una sabateria, a la plaça de l'Estrella? A part que no estigui permès per qüestions de Pla General, a ningú se li acudiria, de posar-hi una botiga. I un banc, el posaríeu allà? Per què no? Perquè la concentració comercial i administrativa és al centre de la ciutat, i la biblioteca ha d'estar-hi al costat. Una altra cosa molt important, respecte de la biblioteca pública, és que li convé estar al centre per una qüestió de simbologia. Al centre, pren com una categoria d'importància, és més present, s'implica més en el que és la ciutat. És una de les raons per les quals la gent no volia que l'Ajuntament marxés. Es vol que l'Ajuntament sigui al centre de la ciutat, ha de ser un símbol. La biblioteca, igualment. Així s'aproxima més al ciutadà. Ara, on som, estem absolutament marginats. Per això, quan amb les crítiques que he sentit, en el fons hi veig com un menyspreu per la biblioteca, un menyspreu sense malícia,



## Li agrada...

**L'autor** Fernando Savater  
**Els temes** de novel·la històrica i d'aventures.

**Els personatges**, que siguin "els dolents bons" i "els bons dolents", com el pirata John Silver.

**Un principi** que no sigui descriptiu.

**Un desenllaç** ambigu, que et deixi amb el dubte.

**L'humor**, alegre.

**L'actual llibre de capçalera**, Alta fidelitat.

**Llegir**, tant en català com en castellà; es defineix totalment bilingüe.

**I llegir** en qualsevol moment.



inconscient. És com dir: la biblioteca no s'ho mereix, d'ocupar un lloc al centre de la ciutat, i que s'hi gastin tants diners. No s'ho val, no és prou important. De fet, qui hi va, quatre estudiants?

**Però a la llarga és feina vostra, de fer-vos merèixer...**

Ho tinc molt clar, que la biblioteca ha d'aconseguir fer-se merèixer, però si no em deixen anar al centre de la ciutat no els ho podré demostrar mai.

**Però la majoria de gent no viu al centre, per tant, tant els deu ser anar al Pla de Llacs com al Pla de Dalt...**

Sí, els del Pla de Dalt, ho tenen igual de lluny ara que si és al centre de la ciutat, per ells no ens hauríem de moure. Però quan baixen a Olot, van a fer encàrrecs, i venir a la biblioteca hauria de ser un encàrrec més. Van a la tintoreria, al banc, a comprar el peix, i a la biblioteca a canviar un llibre que estan llegint. Aquesta és la idea.

**Per acabar, voldríem saber si, tu que remenes i edites tants llibres, no has tingut mai temptacions d'escriure'n un?**

No n'hi ha prou, de tenir-ne ganes. No, perquè d'això se'n sap o no se'n sap, i jo no en sé, d'escriure.

**Meius Ferrés  
Ricard Sargatal**





# Les ONGs, primera crisi

☞ De segur que molts estem vinculats a alguna ONG o que més d'una vegada hem pensat en agafar els trastets i marxar cap algun país del mal anomenat SUD a fer alguna cosa que considerem d'ajuda humanitària.

Tanmateix, tots plegats sovint qüestionem o hem sentit a qüestionar el paper de les ONGs i les experiències personals com a cooperants o brigadistes.

Per aquest motiu, en les pàgines següents us proposem de reflexionar conjuntament i des de diferents punts de vista sobre el tema de la cooperació i el Tercer Món.

En primer lloc, us proposem la lectura de tres articles que intenten emmarcar el tema per passar tot seguit a analitzar l'experiència de tres alcaldes en el tema de l'agermanament de municipis entre el Primer i el Tercer Món. Per acabar, hem cregut oportú relatar algunes experiències personals. Amb aquestes pàgines no volem tancar el tema de la cooperació. Sabem que n'hi ha una altra que ens toca més de prop i que caldrà plantejar en un futur immediat. ”





# Carta a les organitzacions no governamentals



estimades ONG's:

Preguntar-se per la identitat d'una mateixa no és un exercici fútil quan el que qüestiona és fins a quin punt les ONG's conserven llur caràcter no-governamental i, al mateix temps, en quina mesura el seu funcionament, és a dir, la seva gestió, és transparent i participada des de la base.

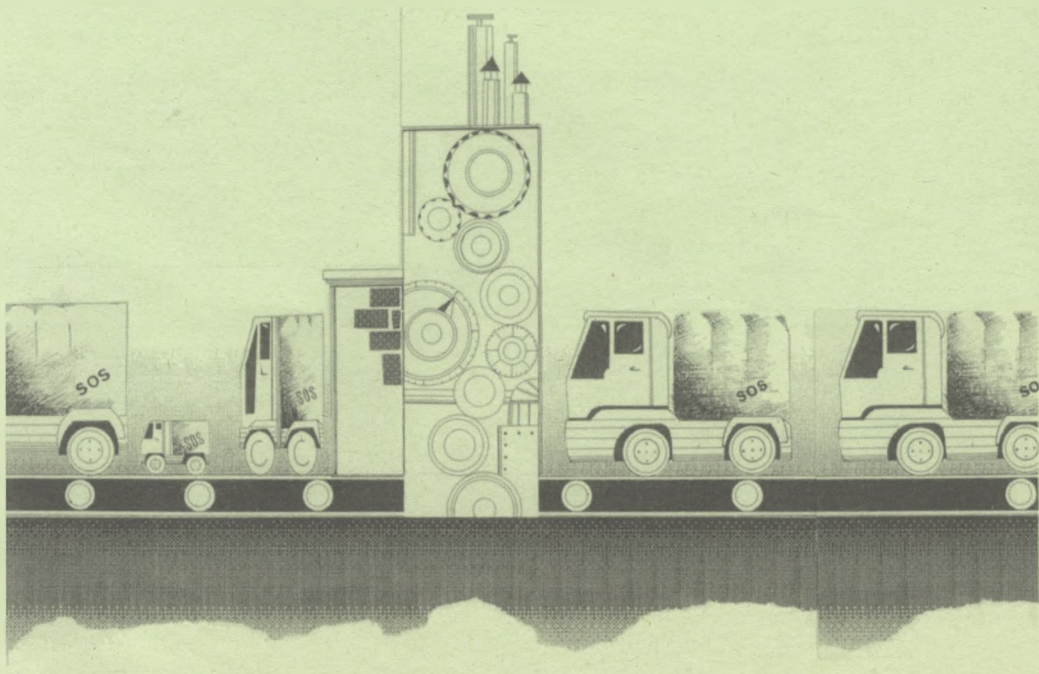
La qüestió és encara més significativa si tenim en compte la magnitud del vostre fenomen cultural, social i polític. Al nostre Estat hi ha prop de 250 àssociacions no-governamentals censades, amb un total de 350.000 membres, que descomptats els socis repetits, suposa una xifra neta d'un quart de milió de persones. La vostra capacitat de recaptació és sorprenent. Per si no hàvieu fet comptes, en tan sols un estiu vàreu recaptar 3.000 milions de pessetes gràcies a les desgràcies que varen tenir lloc a Ruanda. Al cap i a la fi, qui és capaç de menysprear els 12.000 milions provinents de la casella "otros fines sociales" que marquen dos de cada tres contribuents en la seva declaració de renda?

Les xifres demostren que en els últims anys heu experimentat un creixement exponencial coincidint amb un període de creixent desencís polític del ciutadà. Malgrat que cada cop els vostres objectius semblen més llunyans (la diferència Nord-Sud s'agreuja i l'índex de pobresa i atur al propi Nord augmenta), el vostre creixement impetuós ha derruït indiferències i ignoràncies, ha deixat sentades algunes veritats difícils de refutar. O no? Per exemple, que la desigualtat entre el Nord i el Sud no només és injusta, sinó que existeix una relació causa-efecte entre la prosperitat dels uns i l'incert futur dels altres, és una cosa de la qual estan convençuts els estudiants, ho afirmen els sindicalistes, ho sap la mestressa de casa, ho accepta el taxista i, fins i tot, ho reconeix el govern!

L'impacte és tan fort que fins i tot la dreta es dedica a fabricar un reclam per a l'electorat indecís, oferint el 0,7% del pressupost dels municipis que governa per a la cooperació. A l'altre cantó de l'esfera política, l'acampada del 0,7% a Madrid i a Barcelona improvisava les bases del seu discurs per donar una aparença políticament coherent i èticament legítima. Intentant respondre als dubtes que sorgien al voltant del concepte "Ajut", es podien llegir en algunes pancartes: "Sí al 0,7% amb transparència i qualitat".

Crec que ara ha arribat el moment de filar encara més prim.

No es tracta ja de si cal ajudar o no al Sud, sinó de QUI ho ha de fer i COM. Qui ha de decidir i fiscalitzar el promès 0,5% de l'Ajut Oficial al Desenvolupament, els crèdits FAD, etc.? Qui





ha de fixar els criteris de distribució del 0,52% de l'IRPF destinat a "otros fines de interés social"? Qui decideix i com, en cada ONG, els objectius prioritaris als quals s'han de destinar recursos? El govern concessionari, les ONG's cooperants, el govern interessat o les ONG's receptores, en el cas de l'ajut al desenvolupament? El govern, els assistents socials, les ONG's, els propis interessats, en el cas de la marginació social? Com s'avalua l'eficàcia de la cooperació o de la intervenció social? S'obren aquí qüestions que han d'estar a l'ordre del dia i que com més se'n retardi el debat, ampli i sincer, més marge quedarà per a coartades governamentals, crides emocionals o vaticanistes.

Fa poc, els mitjans es van fer ressó de la reunió internacional de Greenpeace a Tunis i, tot i que ningú va restar mèrit a l'oportunitat i eficàcia de les seves accions, van posar en evidència que l'organització ecologista encara està molt lluny d'una representativitat democràtica real i efectiva de la base en la cúspide. La majoria de vosaltres ja teniu, igual que Greenpeace, una imatge pública que us acosta al ciutadà i us nodreix de socis i recursos, però, qui sou vosaltres en realitat? Com penseu nodrir-vos dels fons governamentals conservant la vostra no-governamentalitat? Qui us governa, els socis, la vostra èlite dirigent o les directrius per justificar les subvencions? Us heu procurat d'una estructura orgànica que assegurí a la base associada el control de la gestió dels vostres professionals? Com us doteu d'instruments autònoms d'informació i debat en aquesta "terra de ningú" que va des del pamflet sensibilitzador fins al criteri necessàriament limitat dels mitjans de comunicació? Probablement cada una d'aquestes preguntes té més d'una resposta vàlida. No suggereixo que sigui necessari concloure amb un decàleg d'allò que ha de fer una ONG però, sí que m'atreveixo a incitar un debat transparent sobre les intencions i els instruments i, tal vegada, així podríem descartar algunes coses que no hauria de fer una ONG si no vol minar la seva raó d'ésser.

**Enric Pardo**

Soci de GRAMC.

Text basat en l'editorial del nº 80 de la revista *El viejo Topo*.



## EL Tercer Món avui: problemes i reptes



Tractar d'exposar en tan poques línies la situació dels països de l'anomenat Tercer Món, els complexos problemes que han d'afrontar i els enormes reptes que han de superar pot semblar un intent pretensions per part meva. Ara bé, com que la limitació d'espai imposada pels editors de la publicació no em permet una altra opció, procuraré oferir una breu síntesi sobre temes amb la intenció d'ajudar els lectors a situar-se dins aquest àmbit.

Abans de tot, cal assenyalar la indefinició que inclou el concepte "Països del Tercer Món". Diversos especialistes el rebutgen i en proposen d'alternatius: "països subdesenvolupats", "països del Sud", "països perifèrics", etc. En realitat no existeix un consens complet ni en relació a la terminologia a emprar ni sobre el seu significat. Què vol dir "Tercer món"? Quan podem dir que un país hi pertany? Quins factors hem de valorar en parlar-ne? Generalment, Tercer Món fa referència al conjunt de països sotmesos a condicions de subdesenvolupament, en relació a països que han arribat a un nivell important de benestar. La noció de subdesenvolupament s'associa amb qüestions econòmiques, però aquestes influeixen directament sobre la vida quotidiana de les persones i per tant també s'ha de tenir present el vessant social.

Les interpretacions sobre les causes que han originat la situació de subdesenvolupament són nombroses i divergents. Actualment, predominen aquelles que la relacionen amb l'expansió mundial del capitalisme en el període colonial, quan es van destruir les formes tradicionals d'organització econòmic-social que imperaven en aquests països i la seva estructura econòmica fou dirigida des de i cap a les metròpolis segons els seus interessos. Després de les independències, l'aparició del neocolonialisme, orientat a assegurar l'explotació dels recursos econòmics d'aquests països i la fidelitat política a les antigues metròpolis, empitjorà el panorama.





Aquests fets, agravats amb l'expansió de la divisió internacional del treball i la desigualtat dels intercanvis comercials internacionals regits per una visió ultraliberal, han configurat unes societats caracteritzades per un desenvolupament econòmic feble, desarticulat i desintegrat orientat cap a la producció d'uns pocs productes destinats a l'exportació, per una economia de caràcter dual en la qual conviuen formes tradicionals i modernes- aquestes controlades per grans grups transnacionals-, i per un escassíssim desenvolupament tecnològic. El resultat és la configuració d'economies absolutament depenents de l'exterior i dominades per les decisions que es prenen als grans fòrums econòmics i financers; incapaces d'atendre les necessitats bàsiques de les seves poblacions i de fer front a l'immens deute extern que pateixen.

Però l'explicació econòmica, encara que fonamental i determinant, no és suficient per comprendre la situació global d'aquests països. Les seves societats solen trobar-se administrades per corruptes governs ignorants de les més elementals normes sobre democràcia i la llibertat que destinen a la seva seguretat despeses militars desproporcionades. A més s'han d'enfrontar amb un creixement demogràfic descontrolat- agreujat amb una urbanització vertiginosa- que complica la insuficiència alimentària que afecta a grans capes de la població, unes estructures sanitàries i educatives molt deficientes, i la marginació i explotació que pateixen específicament les dones i els infants. Si hi afegim alguns greus problemes ecològics, com són sequera, desertització, deforestació i contaminació de certs indrets, obtindrem una visió resumida de les condicions de vida que suporta la immensa majoria de la població del Tercer Món.

El final de la confrontació Est- Oest aixecà esperançadores expectatives sobre la construcció d'un nou ordre mundial que contemplés des d' una altra òptica les relacions internacionals , expectatives que estan molt lluny de complir-se en l'actualitat. L'abisme existent entre els països rics i el Tercer Món ha augmentat, fins i tot diverses regions del globus (Àfrica Sahariana i Equatorial) han desaparegut de l'escena universal després d'haver perdut interès geoestratègic per a les grans potències; Integrismes ètnics i culturals s' escampen per arreu; "petits" conflictes armats sense control esclaten en llocs desconeguts; i el lliberalisme econòmic més deshumanitzat regeix tots els intercanvis. Els governs dels estats "rics", preocupats en solucionar els seus problemes interns, consideren el Tercer Món com un objecte estratègic i econòmic al servei dels seus interessos i dels de les grans corporacions transnacionals.





El Tercer Món no pot sortir del pou sense ajuda. Les societats dels països "rics" han de pressionar les seves autoritats per tal que assumeixin una nova visió de les relacions internacionals i posin límit als abusos dels grans grups econòmics. Però la pobresa no només té arrels econòmiques sinó també político-socials. Els governs del Tercer Món s'han de sentir obligats a modificar les seves maneres i impulsar la llibertat, la democratització i l'ensenyament. Sense la construcció d'unes societats civils fortes i actives no serà possible un desenvolupament integral i sostenible, un desenvolupament que no té per què seguir unes pautes com les nostres i que ha de respectar unes formes de vida i unes cultures diferents. I és en aquests àmbits on la nostra societat civil, les nostres ONG's i d'altres col·lectius tenen una tasca fonamental, més enllà de la simple ajuda humanitària, una tasca dirigida a canviar les mentalitats d'aquí i d'allà, i que s'entengui que sense la imbricació mútua, el futur no esdevindrà pas més esperançador.

**José Luis Villanova.**  
geògraf.



## ONG's governamentals?



ots estarem d'acord que la pròpia existència de les ONG's no és sinó la manifestació del fracàs d'una societat que no sap donar respostes a les situacions d'injustícia, desequilibri territorial i de degradació del medi que ella mateixa genera. Davant d'aquest panorama, la societat civil s'organitza no tan sols per ser escoltada, sinó més aviat per decidir en qüestions que ultrapassin les fronteres dels estats. Les ONG's, mercès al «boom» actual,

són el vehicle ideal (i val a dir que no massa perillós pel sistema) de canalitzar aquestes opinions i satisfer la consciència dels benpensants.

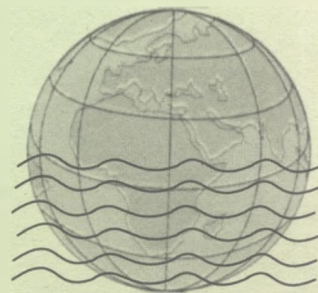
Les dues premisses per definir-se com a ONG, són la independència de les estructures polítiques institucionals i no tenir afany de lucre. Amb aquest marc tan ampli és lògic que ens trobem centenars d'organitzacions totalment diferents. Des de les purament sanitàries i assistencials fins als pallasos, passant per les evangelitzadores, tenim tot un ventall de possibilitats on una part cada cop més important de la societat pot trobar el seu espai per expressar-se.

De la primera premissa, com podeu veure en el quadre adjunt, en queda ben poc. Cada vegada més la supervivència de les ONG's va lligada als fons institucionals, caient així en la paradoxa de ser una ONG governamental (de fet hi ha una proposta d'estudiosos americans en aquest sentit que les defineixen com a ONGs lligades a una font d'ingressos governamental). Com unes organitzacions creades com a alternativa al mal funcionament dels estats-governos-institucions, ho poden ser quan la seva capacitat d'actuar depèn d'aquests propis estats? Les conclusions les podeu treure vosaltres mateixos.

No tenir afany de lucre, com sabreu, és un problema de comptabilitat. Res més fàcil que fer quadrar un balanç. No hi poden haver beneficis econòmics, però n'hi ha d'altres, tant o més motivadors. Aquí és planteja un problema curiós que mereixeria una altre article, la progressiva i necessària professionalització dels membres de les ONG i el seu caràcter de voluntariat.

Repeteixo que les ONG's són el fruit de la ineficàcia dels governs a l'hora de resoldre situacions d'injustícia social. El PNUD (Programa de les Nacions Unides per al Desenvolupament) identifica les prioritats de les societats més necessitades en l'educació bàsica, l'atenció primària a la salut, l'accés a l'aigua potable, les instal·lacions sanitàries adequades i els programes de planificació familiar i nutrició. Tot i això, només el 7% de l'ajut bilateral i el 16% del multilateral financien aquests programes. Quin és llavors el desenvolupament finançat?

Aquí arribem al tema de la reflexió de l'article. El nou paper de les ONG's en un marc dominat per la universalització de l'economia i amb un sol model social de desenvolupament marcat per les pautes del Banc Mundial. L'ajustament estructural imposat pel Banc Mundial per tal de rebre els seus préstecs, implica retallades pressupostàries, l'increment dels acomiadaments, la supressió dels subsidis, la lliberació del preus i, en general, la disminució de la protecció social per part dels governs. Això implica disminuir encara més la capacitat





dels estats per a resoldre el problema de la pobresa.

Els governs, molt preocupats per mantenir una estabilitat social, recorren a les ONG's perquè distribuixin recursos a les poblacions que reben l'efecte negatiu de l'ajustament. Entren, així, en el mateix discurs de les multinacionals, el Fons Monetari Internacional i el G-7. Treballant dins les línies de l'ajustament estructural, especialment l'aspecte de suplir les mesures d'assistència social dels estats, impedeixen el desenvolupament de grups que lluiten per a la redistribució d'ingressos. És a dir, amb la seva ideologia voluntarista i altruista, legitimen el trasvassament dels recursos de l'estat des dels programes socials a l'activitat exportadora capitalista.

El discurs humanista, la ideologia de l'autoajuda i l'autososteniment confonen la percepció de les autèntiques fonts de la pobresa. En lloc de mirar cap als terratinents, els industrials i els bancs, miren cap als pobres per tal de convencer-los de la necessitat del treball voluntari i d'acceptar resignadament els magres recursos de què disposen.

ONG's subordinades en el seu finançament a recursos exògens entren així en competència directa amb el moviments sociopolítics. Organitzacions locals que qüestionen la lògica dels estats, la seva ineficàcia per resoldre els problemes d'injustícia social i els condicionaments de les subvencions del BM i del FMI, es veuen sotmeses a les directrius d'unes ONG's que responen, precisament, a aquests condicionaments. Contradictòriament es tracta de no qüestionar l'ordre establert perquè no s'alteri la dinàmica de les decisions preses pels centres de poder capitalista.

La reflexió és: seran les ONG's els instruments que han aconseguit de substituir la lluita política per la demagògia de l'ajut sense tenir les eines reals del desenvolupament?

**Pasqual Zacarias**



ONG	Activitat	Àrea Geogràfica	Membres	Finançament
Metges sense Fronteres-Espanya	Projectes Sanitaris	Àfrica, Amèrica Llatina i Europa Oriental: 15 països	70.000 a Espanya	50% públic 50% privat
Intermón	Desenvolupament educació, informació i divulgació	Àfrica, Amèrica Llatina i Índia: 30 països	Més de 90.000	45% públic 55% privat
Depana	Preservació del patrimoni natural i del medi en general	Catalunya	5.000	60% públic 40% privat
Earthaction	Generació pública per influir en decisions polítiques	A tot el món	Més de 1.000 1.000	Fundacions, NU i governs
Greenpeace	Defensar el medi i la pau	A tot el món	65.000 a Espanya	100% privat

## Quina societat volem?

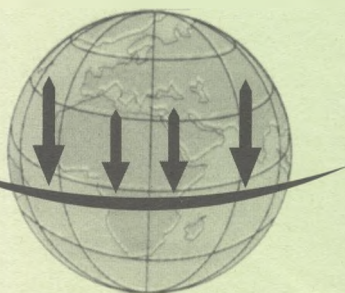


a cooperació, la solidaritat, el creixement sostenible són noves i velles paraules que n'estan substituint d'altres que han caigut enmig de les pedres del mur de Berlín.

Ens havíem plantejat que la solució dels problemes del nostre món passava per la Revolució, el socialisme i un partit que fes possible aquesta societat del futur que ens imaginàvem idíl·lica.

Potser Che Guevara havia pensat això, no tant en la seva intervenció en la revolta cubana com per la seva acció a Bolívia.

Quan hem conegut els catastròfics resultats del "socialisme real", quan veiem com les gasten els successors de Mao Ze Dong, quan ens preguntem com es pot passar del socialisme ortodox al feixisme, cal preguntar-nos quina societat volem per al futur, donant per suposat que tampoc no ens agrada com a exemple el paradigma del capitalisme, la societat dels EUA.





En aquest context, quan treballem per a la cooperació, la solidaritat, el creixement sostenible, ens donem nous motius d'esperança i de lluita.

En aquest món petit, ja sabem que no podem ser lliures si no ho som tots, i també sabem que la llibertat d'escollir vol dir poder triar i, per fer-ho, necessitem un marc adequat que a hores d'ara en podríem dir Estat del Benestar - educació, sanitat, pensions universals i gratuïtes-, un Estat redistributiu, on cal mercat, però també cal Estat si aquest és el que fa aquesta feina. Jo hi afegiria Estat eficaç. Les grans burocràcies poden ser aquelles que vagin contra l'eficàcia en la distribució, d'aquí que cregui cada dia més en el principi de subsidiarietat, o sigui, que allò que pot fer millor l'administració més propera al ciutadà, no ho hagi de fer una de més allunyada i, per tant, cal dir que els ajuntaments poden ser i de fet ho són, un suport bàsic a la nova política que hauríem de construir.

Així, entre tots, hem fet un esforç important perquè aquestes paraules no siguin només això i ens hem embrancat en un treball seriós amb objectius a curt, mitjà i a llarg termini per fer de les paraules, actes i realitats.

Una societat solidària i cooperant ho ha de ser amb els fets i aquests són els que han mogut a ciutadans i ciutadanes de Salt a cercar compromisos amb països menys desenvolupats que, per raons històriques i de simpatia, ens vàrem fixar inicialment en Nicaragua.

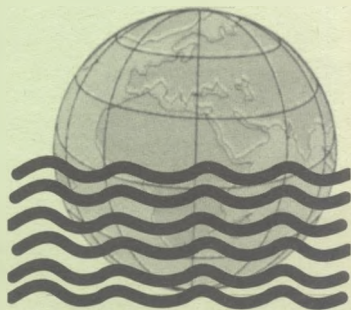
En plena revolta democràtica sandinista, diversos veïns varen connectar amb una localitat molt allunyada i perduda a Nicaragua: "Quilalí", que ha esdevingut una vila fraterna i amiga per a molts saltencs. Una ciutat que té tots els problemes i poques possibilitats de trobar recolzament en el seu propi Estat. Una ciutat que és de les més pobres en un dels països més pobres d'Amèrica.

De les primeres visites vàrem passar als primers projectes, a crear organitzacions de suport, com la comissió d'Agermanament, tant a Salt com a Quilalí, a oficialitzar formalment aquest agermanament per part dels dos consistoris i a aprovar-ho tots plegats i en consens. Això ha permès que, allà, un comitè unitari de "desarrollo" treballi i avaluï projectes de cooperació i que aquí amplièssim el ventall i la força amb la UdG que ens ha permès un treball rigorós i fruit d'això n'hagi sorgit un Pla de Desenvolupament de Quilalí, molt ambiciós, però del tot necessari.

El debat d'aquest pla a Nicaragua, la seva aprovació pels estaments cívics i polítics i la recerca de mitjans de finançament necessaris per tirar-ho endavant marquen el procés del treball de cooperació i solidaritat començat ara fa 7 anys per un grup de gent jove de Salt. Aquest procés es pot repetir arreu, poble per poble, ciutat per ciutat. Tothom hauria d'estar agermanat i treballar per la cooperació, i aquest és un treball que omple perquè és per la vida, tots estem en el mateix i petit món i de tots depèn el seu, el nostre futur.

Som-hi!

**Xavier Corominas i Mainegre**  
Alcalde de Salt





# Agermanament Arbúcies - Palacagüina (Nicaragua)

*a veritable solidaritat ha d'ésser per sobre de tot la proclamació, la reivindicació i la implementació de la justícia"*

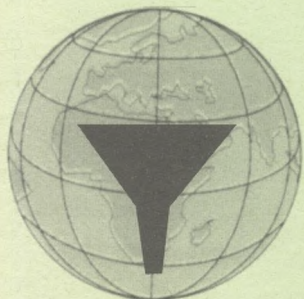
Pere Casaldàliga.

L'Agermanament Arbúcies - Palacagüina (Nicaragua) començà a gestar-se a partir de l'interés de l'equip de govern de l'Ajuntament de la Vila per la República Popular Sandinista i que es va anar traduint en aproximacions a la realitat nicaragüenca de cada moment, com per exemple amb les xerrades sobre la "Cruzada de Alfabetización" any 1982 o sobre la "Contra" març de 1983.

El primer contacte oficial tingué lloc el novembre de 1984 quan l'Alcalde i una regidora participaren en les primeres eleccions democràtiques de Nicaragua com a observadors oficials.

Finalment el Ple de 30 de juliol de 1986, acordà formalitzar l'agermanament que fou signat el dia 4 de setembre del mateix any a Palacagüina pels dos alcaldes.

Fins aquell moment tota l'acció i relació solidària era només l'expressió de la voluntat política de l'equip de govern, exposada i defensada de manera pública i oberta i ratificada pels mecanismes democràtics establerts per la LLei, però sense altres vinculacions populars





que les que es produïen a l'entorn immediat de la Candidatura Unitària i Popular d'Arbúcies.

Per raons de coherència política i programàtica, es va obrir l'acord inicial de l'Ajuntament - contestat i blasmat des de l'oposició- a tots els col·lectius locals, demanant la seva implicació directa en la gestió i consolidació de l'agermanament.

La resposta inicial fou sorpresivament positiva i es va poder crear l'any 1987 una Comissió d'Agermanament integrada per entitats locals de tot tipus (polítiques, culturals, esportives, etc.)

No cal dir que el nivell de participació i d'implicació en aquesta modesta aventura solidària, fou divers i irregular, segons el moment i la circumstància, però en definitiva es consolidà un nucli suficientment ampli i plural que va garantir des d'aquell moment la participació popular.

L'arrelament de l'agermanament tingué dues traduccions pràctiques immediates prou significatives. En primer lloc es consolidà la normalització de treball de l'agermanament en particular i de la solidaritat en general, de tal manera que bona part dels arbuciençs i arbucienques assumiren l'agermanament i la solidaritat com una activitat més del treball municipal.

L'altre aspecte remarcable fou i és l'organització de les brigades de treball a Palacagüina que d'una manera ininterrompuda, s'ha anat duent a terme des del juliol de 1988. Més enllà de la desigual participació d'arbuciençs i arbucienques -numèricament parlant-, l'efecte directe d'aquestes brigades ha estat decisiu per al creixement i consolidació de l'agermanament. La transmissió de les vivències personals... L'establiment de relacions afectives entre famílies de les dues poblacions... Fins i tot la formació de parelles mixtes -actualment amb 2 "catàniques"... en resum l'intercanvi real -vivencial, cultural, polític- entre les dues poblacions, ha estat l'element clau de l'agermanament.

I avui, 10 anys després del seu inici podem afirmar que aquella voluntat política inicial dels 7 regidors de CUPA, ha estat assumida generosament i conscient per bona part del teixit social arbucienç, possibilitant d'aquesta manera la interrelació directa i automàtica entre l'acció política i acció solidària i fent cada dia una mica més realitat la definició conceptual amb que s'inicia l'agermanament: "Arbúcies- Palacagüina, dos pobles diferents de dos móns distints que agermanant-se volen contribuir a la creació d'un món més just i solidari".

**NOTES:**

L'octubre de 1994, l'Ajuntament d'Arbúcies signà un segon agermanament de cooperació amb Hagunia (RASD) República Arab Sàhara Demòcrata.

El gener d'enguany es creà el Consell Municipal de Solidaritat que agrupa i coordina totes les entitats locals vinculades directament o indirecta a la solidaritat, tant interna com externa.

El consell que té com objectiu desenvolupar el concepte, la cultura i la consciència de la solidaritat entre els arbuciençs, el formen:

.....

**Jaume Soler**  
Alcalde d'Arbúcies





# Un Agermanament recent: Sant Feliu de Guíxols - Nueva Trinidad (El Salvador)



El municipi de Nueva Trinidad (El Salvador) està format per una capçalera municipal, arran del camí principal i on s'hi pot arribar en cotxe, i 7 Cantones (Huizúcar, Manaquil, El Sitio, Jaguataya, Carasque, Zacamil i Hacienda Vieja) on només s'hi pot accedir a peu per camins de muntanya. Té uns 3.000 habitants; ocupa una àrea de 46,33 km<sup>2</sup> i el seu perímetre és de 31 km.

La *Comunidad de Nueva Trinidad* fa la funció de capçalera del municipi. Està presidida per una Directiva, elegida democràticament pels membres de la Comunitat, formada per un president i representants dels diferents sectors socials (dones, terres, educació, salut, lisiats, ramaderia, agermanaments...). Abans de la guerra aquesta capçalera municipal era un poble ben estructurat i amb tots els serveis (electricitat, aigua corrent, correus, telèfon, autobusos...). Però durant el conflicte armat tot això va quedar arrasat i la repoblació es va iniciar des de zero.

Durant el 1995 va anar madurant el projecte d'agermanament entre la ciutat de Sant Feliu de Guíxols i el municipi de Nueva Trinidad, iniciat arrel de l'estada que l'Anna Sabater va fer en aquesta comunitat d'El Salvador. De seguida vàrem marcar-nos uns objectius:

- \* Establir relacions directes i personals entre les dues comunitats que ens portin a cooperar per a un veritable desenvolupament mutu.
- \* Afavorir el desenvolupament humà i social tot donant suport a les persones i al seu treball organitzatiu en la Comunitat.
- \* Donar suport a activitats i projectes que afavoreixin la sensibilització respecte les desigualtats Nord-Sud.
- \* Vetllar pel respecte als Drets Humans com a fonament d'una cultura de tolerància i d'igualtat.







Activitats com el Festival de Cançons el juny del 95 o el Punt d'Informació instal·lat al Passeig del Mar durant la Fira del Dibuix ens aportaren uns fons que permeteren la construcció d'un pati a la guarderia de la comunitat i una donació de roba.

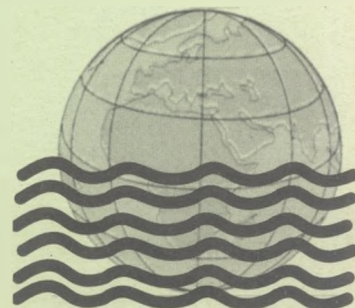
Enguany hem endegat una campanya per a l'acompliment dels **Acords de Pau** signats, el 1992, entre el *Frente Farabundo Martí para la Liberación* i el govern d'El Salvador després de dotze anys d'un sagnant conflicte militar, polític i social que es va saldar amb 75.000 morts, 7.000 desapareguts, 500.000 desplaçats, 1.600.000 refugiats i pèrdues econòmiques de 1.800 milions de dòlars. La situació en la que es troba actualment el poble salvadorenc és d'incertesa i temor davant d'uns acords incomplets:

- El programa de Transferència de terres no s'ha resolt degudament i centenars de famílies no poden accedir a la terra, que és la font de la seva subsistència.
- El govern ha donat per acabat el procés d'indemnitzacions per a discapacitats de guerra quan molts dels que en van ésser afectats n'han quedat exclosos, negant-los així el dret a una veritable reinserció.
- En l'actuació del nou cos de la Policia Nacional Civil es reproduïxen accions dels desmobilitzats cossos repressius de seguretat. La desmilitarització i transparència d'aquest cos són claus per a la defensa dels drets humans.

Aquest temor i incertesa del poble augmenta davant l'activitat mortal sota el nom d'*Escuadrones de la Muerte-Sombra Negra*, dirigida a líders polítics i població civil, que no solament retornen al present, de manera brutal, un passat que alguns suposaven superat, sinó que també posa al descobert la gravetat dels ajornaments i dels incompliments dels acords. La irresponsabilitat governamental enfront la violació del dret a la vida dels seus ciutadans, col·loca al procés de transició en una situació molt crítica.

Simultàniament a la campanya pels **Acords de Pau** estem tirant endavant un seguit d'activitats per tal de recollir fons i poder dur a terme la construcció d'un Centre Cultural a la comunitat: un sorteig d'obres cedides per artistes locals, venda de samarretes, recerca de finançament públic i privat, etc.

**Comissió d'Agermanament Sant Feliu - Nueva Trinidad**





# Experiència a Burkina Faso

R

ecordo quan vaig tornar de Burkina Faso. Era uns dies abans de Nadal, on la bogeria del consumisme arriba a cotes altíssimes. Era després d'un any i mig de viure amb l'estrictament necessari, d'estar en una zona on la botiga més pròxima d'alguna cosa no imprescindible era a 100 km de pista no asfaltada.

Vaig anar-hi de cooperant, amb l'ONG Medicus Mundi, per desenvolupar i coordinar un projecte sanitari que consistia en crear i posar en marxa un centre mèdic i dos dispensaris, en una zona rural molt extensa amb escases i difícils comunicacions, on per fer 70 km es trigaven tres hores, on en època de plujes no s'hi podia arribar en cotxe, i els pacients que requerien atenció mèdica havien d'ésser traslladats amb bicicleta o amb carretó. On les condicions en les que viu la gent són molt precàries, tant a nivell alimentari, com sanitari, com econòmic,...

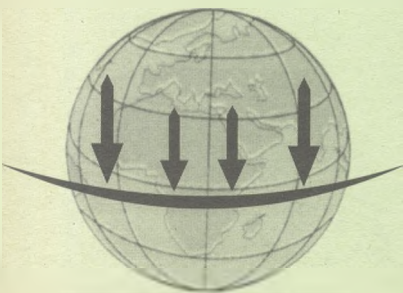
Medicus Mundi va ser l'ONG encarregada de desenvolupar aquest projecte de cooperació, el qual formava part del pla de salut nacional del país.

La cooperació entre ONG i països del "tercer món" es desenvolupa des de fa molt temps, però cada cop més la manera de fer-se es va substituint per una de nova.

Els projectes que es realitzen han de ser sostenibles, paraula que últimament s'utilitza molt i que ens vol dir que els projectes s'han de sostenir per ells mateixos un cop que la cooperació s'hagi acabat. Això que té tanta lògica, de vegades, és difícil de que es produeixi, ja que la gent no s'ha de sentir implicada en el projecte i ho veuen tot des de fora. I, molts cops, quan l'ONG se'n va, que és la que ho sosté, tot cau pel seu propi pes. El mot sostenible

s'utilitza per parlar en termes econòmics, però a mi m'agradaria donar-li ací, un sentit global no solament el monetari.

Per tant, perquè els projectes siguin sostenibles la cooperació ha d'anar canviant. Si busquen al diccionari la paraula *cooperació* ens diu: *acció de prendre part en una obra amb altres* i no vol dir implantar una acció en una zona, com molts cops es fa, sense comptar plenament amb els altres, és a dir amb la gent objecte de l'actuació. La cooperació que cada cop més es demana que faguin les ONG, és la de treballar amb les persones implicades, és la d'establir una comunicació plena entre els de fora i els de la zona, és la d'identificar conjuntament els problemes i de buscar solucions apropiades, és la de buscar els recursos que hi ha a la zona per poder-los utilitzar. I així, a través d'aquest treball, siguin les propies persones que se sentin implicades i actuïn. Si s'aconsegueix això, els projectes seran més sostenibles que no ho són ara.



Pepa Sardañés



# Bòsnia, una visió des de dins

**E**ls refugiats són la conseqüència més trista de la guerra a Bòsnia. Hi ha més de 2 milions d'exiliats; més o menys la meitat es troba fora del país. La fotografia del casament de la meva germana petita explica una mica el destí de la gent de Bòsnia. A la foto hi ha 24 persones; tots els amics, i la família. Actualment, a Sarajevo n'hi viuen només quatre. Uns són a Amèrica, d'altres al Canadà, i n'hi ha a Holanda, França, Itàlia, Espanya.

Segons una estadística, després de cada guerra hi ha un 30 % de refugiats que no torna. Segons una altra, després d'aquesta guerra, tan cruel i amb final tan injust, hi ha un 70 % que no tornarà. Què fan, com viuen, què esperen? No és fàcil respondre. La resposta depèn dels països que els han rebut. A Holanda, per exemple, els refugiats tenen una vida més segura, reben ben aviat els pisos o les cases, els papers, reben automàticament crèdits per arreglar les cases o començar un negoci, l'educació és obligatòria i gratuïta, poden demanar i rebre el passaport i últimament tenen dret a anar a Bòsnia, quedar-s'hi uns mesos i, si no estan contents, poden tornar a Holanda i continuar amb tots els drets. El que els falta són les relacions socials, i l'amistat; viuen aïllats, sense visites ni amics.

A l'altra banda de la imatge tenim el cas de Catalunya, on la majoria dels refugiats no reben gairebé res del Govern (ni papers ni permisos de treball; l'ajuda dels ajuntaments depèn de la personalitat de l'alcalde, etc.) però tenen l'amistat de la gent, els veïns i gairebé tots els grups no governamentals que ajuden econòmicament, però que també es cuiden dels nens i de la seva educació, de la seva integració en la societat catalana, la llengua i moltes altres coses petites, però importants. Aquesta ajuda té el seu valor, però no pot durar gaire, i tampoc no pot oferir seguretat als refugiats.

Sense un esforç per part del Govern, els intents de la bona gent dels pobles en certa manera perden valor. La majoria dels refugiats són capaços de treballar i de viure del seu treball amb la dignitat que l'ajuda, encara que vulgui, no els pot donar. Però els refugiats de l'ex-Iugoslàvia encara no poden rebre la residència que inclou el permís de treball, i així el cercle es tanca. Per rebre el permís, has de trobar feina, i amb el precontracte, sol·licitar el permís. Després, has d'esperar el permís tres, quatre o, en el cas de la meua dona, vuit mesos, mentre perds la feina o et caduca la permanència i automàticament el permís (pot ser que sigui abans que el rebis).

Per sort, hi ha una altra cara de la imatge: són els grups i les associacions de la gent o les agrupacions professionals, com en el nostre cas "Gent per la gent" o "Fotògrafs per la pau", o els treballadors de Catalunya Ràdio, guarderies, escoles, que no ens han abandonat fins que no hem trobat una feina fixa per poder viure amb plena dignitat.

Al final, he de dir que pels seus desitjos de bona voluntat o pel cansament per la guerra, molts dels grups o associacions han declarat la guerra acabada a Bòsnia. Jo no sóc tan optimista. La guerra es va tranquil·litzar i si es va acabar, es va acabar, sense

solució, i pot empitjorar de nou després de la retirada de l'OTAN. En el millor dels casos, la guerra es va acabar amb la divisió total de Bòsnia. Molts refugiats no tenen lloc a la Bòsnia dividida en tres parts nacionals, i s'hauran de quedar aquí. Els caldrà ajuda en el futur. Però la millor ajuda seria oferir-los la possibilitat de viure de la seva feina.

A tot Catalunya, oficialment no hi ha més de 170 refugiats. Que esperin i necessitin feina, n'hi ha uns 40. No poden representar cap perill per als treballadors d'aquí, i amb l'obtenció d'una feina culminaria l'esforç de les organitzacions no governamentals.



**Boban Minic**

Periodista de Sarajevo





# Un estiu de cooperant a Bòsnia



Després d'haver estat col·laborant amb organitzacions de caire solidari com ara Garrotxa Solidària o Mans Unides, se'm va presentar la possibilitat d'anar amb un comboi humanitari a Bòsnia.

No em va costar gaire de decidir-me ja que des de feia temps seguia la guerra dels Balcans amb especial interès i el moment, per fer el viatge, era bo.

El comboi es va plantejar des d'Ajuda Obrera a Bòsnia (AOB), una ONG d'escassos recursos que des de feia temps treballava organitzant conferències, recollides d'aliments i havia enviat varis combois.

Pel juliol i l'agost del 95 es varen plantejar enviar dues brigades de treball, una per cada mes. Les brigades estarien formades per voluntaris (entre 20 i 40) que tindrien com a feina principal ampliar la canalització de l'aigua a la ciutat de Tuzla. Una ciutat que havia vist triplicar la seva població amb l'arribada dels refugiats provinents del nord de Bòsnia. Aquesta feina seria als matins i rebríem a canvi l'allotjament gratuït. A les tardes la feina vindria donada per la creació de comissions que es dedicarien a tasques com per exemple l'animació (als infants refugiats), la informació (per donar a conèixer a les teles, ràdios, diaris... els moviments solidaris que s'esdevenien arreu del món i especialment a Catalunya), hi havia la comissió de mestres sense fronteres...

El viatge era obert a tothom tenint en compte que AOB predicava una postura molt clara davant la guerra, per exemple demanava la condemna de l'ONU per la seva passivitat, l'aixecament de l'embargament d'armes a l'Armija (l'exèrcit bosnià)...

El planteig del viatge estava molt bé, ara bé, la realitat va ser molt diferent; pel que fa a l'organització (manipulada pel Partit Obrer Revolucionari (POR)) va resultar un fracàs. La feina de canalització era una pèrdua de temps, el viatge va resultar molt més perillós del que en realitat hauria d'haver estat (errors en la revisió dels vehicles...), hi va haver una marginació de qui no pensava com la organització, etc...

Tot i la nefasta direcció, el viatge va sortir bé, gràcies sobretot al treball i a la paciència dels voluntaris.

La qüestió de les comissions crec que va ser el que millor va funcionar. Jo vaig participar en la d'animació i en la d'informació. Pel que fa a la primera vam treballar amb infants orfes de Srebrenica (uns 200) i un dia amb fills i filles de dones violades. L'experiència va ser increïble, la nostra pena es va convertir en alegria i esperança quan vam veure les ganes de jugar d'aquells nens i nenes que havien estat quasi tres anys aïllats del món i havien viscut la pitjor massacre de la guerra. Un simple globus es convertia en quelcom màgic.

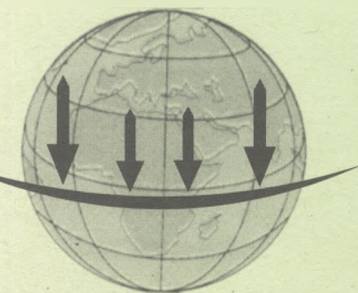
Una cosa que de seguida vam veure va ser la necessitat d'afecte que tenia la mainada. Et tocaven, volien parlar amb tu... Aquesta necessitat de contacte també la tenien els joves de Tuzla, amb qui vam establir una molt bona amistat.

Era agradable veure com, potser de manera involuntària féiem que oblidessin la guerra i tornessin a ser uns joves normals amb esperances pel futur. Quan els déiem que ens sabia greu no poder fer més per a ells ens contestaven que tan sols ser allà, el que això representava, ja no tenia preu.

En mig de tantes emocions era interessant de veure com aquesta gent tan terriblement cansada i sense forces per ni tan sols odiar vivien al màxim. Amb això vull dir que la gent que se'ns va encomanar, sabent que podien morir en qualsevol moment, aprofitaven els moments més trivials, gaudien, sobretot, de les relacions humanes. La vida tenia molt més sentit, era molt més intensa que no a la que estem acostumats. Aquesta sensació d'estar viu va ser de les coses que més em va frapar.

En general, un cop a casa, amb la típica sensació de no haver fet prou i sabent que qui més profit ha tret de l'experiència som nosaltres els voluntaris, penso que tots els moviments de cooperació valen la pena i havent estat sobre el terreny, encara més, ja que saps els noms i cognoms d'alguns a qui has i t'han ajudat i això ja no s'oblida mai.

Xevi Roura





# Limitacions i contradiccions de la cooperació

**E**n els darrers deu anys hi ha hagut un considerable augment de la presència de les ONG's (Organitzacions No Governamentals) en els mitjans de comunicació, però, fent un repàs de

la seva evolució, no es fa palesa cap reformulació teòrica en aquest procés. Tanmateix, la seva evolució sí que destaca en un sentit: el context.

Si fins ara, a la Garrotxa, les necessitats locals - Quart Món- i les dels països en vies de desenvolupament -Tercer Món-, es canalitzaven a través d'entitats de caire confessional, darrerament han sorgit diverses propostes locals -"Garrotxa Solidària", "Plataforma per Bòsnia",...-, que recullen aquestes inquietuts des d'unes premisses més laiques.

Com a membre de "Garrotxa Solidària" vaig participar en un Projecte de Sensibilització a les escoles, en particular, i a la societat civil, en general. Aquest projecte, elaborat per "Intermón", tenia com objectiu sensibilitzar la població sobre els greus desequilibris que hi ha entre el Nord i el Sud, en aquest cas a Llatinoamèrica. La participació en aquesta proposta em va permetre més endavant fer de cooperant en un Projecte al Tercer Món, a Moçambic.

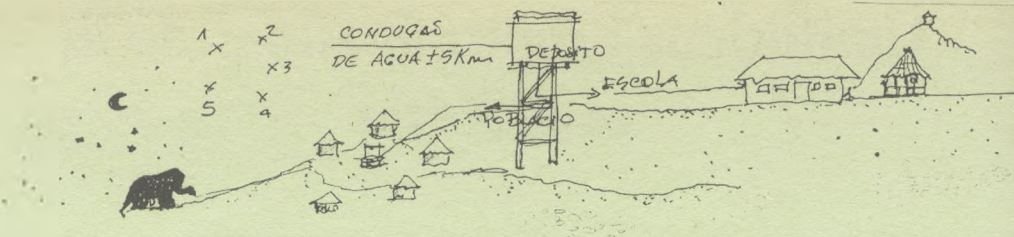
Fer una reflexió crítica sobre la cooperació, havent-ne estat partícep en diverses ocasions, no està exempt d'un cert grau de distorsió, però, en general, el que sí es pot destacar és que el cooperant fuig tant del model paternalista com de l'aventurer. Bàsicament es caracteritza per tenir una formació universitària la qual cosa sempre garanteix un mínim grau d'autoafirmació.

Cal destacar que Intermón és una ONG per al desenvolupament i es decanta cap a la recuperació de societats desestructurades. Es troba entre les quatre que reben més ajut oficial de l'Estat, i en canvi, és de les que actua més al marge de les polítiques oficials. Com a mínim, de cara al cooperant, és així. Qualsevol variació de la situació d'aquest que s'hagi de reconduir i que pugui anar en detriment de futures negociacions és desestimada per la Fundació.

Per altra banda, no és un fet aïllat que la Fundació "Intermón", "Metges sense Fronteres", "Amnistia Internacional" i "Greenpeace" estiguin endegant una campanya per la transparència del comerç d'armament. A l'Estat Espanyol hi ha una "Junta Interministerial de Material de Defensa i Doble Uso" (JIMDDU), en què només vuit persones tenen potestat per atorgar o denegar les llicències d'exportació d'armament i ni tan sols n'han d'informar





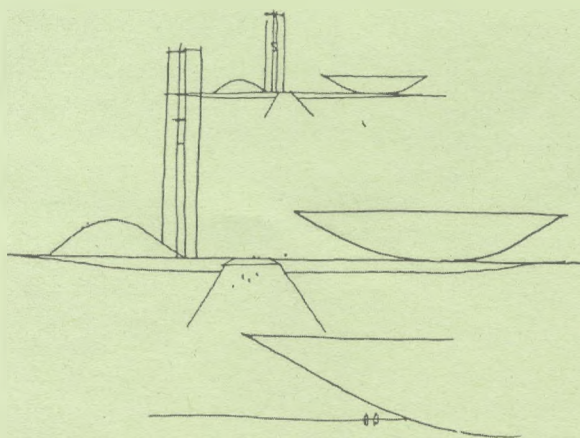


al Parlament. La transparència d'aquest comerç és un motiu de lluita de les ONG's. A més es pretén evitar que, després d'una negociació mercantil, s'envii a les ONG's en un paquet "post-venda" per paliar els estralls prèviament causats que els han degradat humanament i ecològicament.

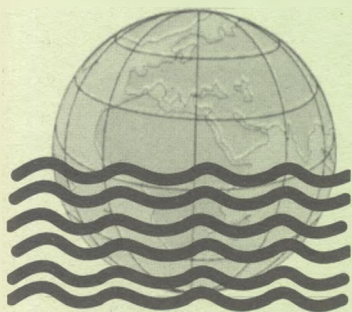
L'activitat diària durant la cooperació està molt condicionada per l'entorn. En els projectes que he participat, tant al Brasil, on construïa habitatges per a les classes socials més deteriorades, com a Moçambic, on rehabilitava escoles, construïa habitatges per a professors i participava en activitats d'un projecte integral (recerca d'àrees minades, recuperació de pous...), l'activitat i el ritme de treball són notablement diferents als nostres estàndards. Al Tercer Món aquesta activitat ve definida per altres propostes i models culturals, segurament amb més harmonia amb el seu entorn.

La societat llatinoamericana té unes classes socials més conscienciades i reivindicatives que l'africana, fruit d'un fet històric -la independència- més allunyat en el temps i en el record. Probablement aquesta hipòtesi es confirmarà en el proper projecte en què participaré, la rehabilitació d'un hospital a l'Àfrica Sahariana, on la materialització i el ritme del projecte se situarà en els mateixos paràmetres, tot i que es tracta d'una ONG sanitària.

L'assumpció d'un projecte com un èxit ve determinat per un diàleg harmònic amb el context, aconseguint fer aflorar les necessitats sentides, lliures de criteris importats, i potenciant al màxim els recursos naturals i humans de l'àmbit de la proposta. Cal potenciar el protagonisme dels beneficiaris, els quals han d'esdevenir els autèntics responsables, i no simples receptors passius de l'ajut exterior. Si no és així, es tendirà només cap a actituds de "parar la mà", amb la decadència segura que això suposa a curt termini pel projecte, així com la malversació



d'uns recursos que en cap cas són il·limitats, donada la situació econòmica actual del Primer Món. El fet d'optar per una implicació directa en la cooperació, a més de convertir-se en una forma de vida, és un reflex d'un idealisme no tan utòpic com pot semblar. És creure en uns ideals en base a una distribució equitativa de la riquesa, més en consonància amb el grau de desenvolupament assolit, i entendre com un fet no anecdòtic que en els països on la fractura social és menor, és on hi ha un índex més baix de conflictivitat social.



## BRASIL

Esteve Roca



# Per a una història de la misèria a Olot



**S**ovint parlem de la història olotina referint-nos només als grans esdeveniments, als prohoms, als edificis..., o bé als estrats socials que han mogut el motor de la ciutat: la burgesia, els industrials, l'obrèrisme, els polítics, o els intel·lectuals. La consciència social d'ajudar els més necessitats té avui prou predicament, i les institucions i organismes filantròpics estan fins i tot estructurats en els anomenats serveis socials, clarament institucionalitzats. L'anomenada societat del benestar no sol tolerar la desamparança, i la quota de misèria que ens correspon té, si més no, els camins teòrics traçats d'ajuda al desvalgut. L'evolució històrica en els darrers anys ja no qüestiona la universalització de la sanitat, ni el dret a les pensions, o a l'acolliment institucional. Ja gairebé ningú recorda que no sempre ha estat així, fins a èpoques ben properes. Només les onades emigratòries ens fan plantejar avui la filantropia com una obligació d'atendre «els altres», i fins podem estendre la consciència cap a l'anomenat tercer món que contemplem a diari i a distància des dels mitjans de comunicació.

El que és segur, és que aquesta consciència no és pas un fenomen d'avui. Durant segles ha existit entre nosaltres i s'han desenvolupat entitats i mecanismes de socors. Potser m'atreviria a dir que a la nostra època ha adquirit, si de cas, un caire d'universalització i sobretot, s'ha convertit en un mecanisme institucional. La Pia Almoïna del pa comú, per exemple, fou una important institució que jugà un fort paper en la història medieval olotina. Però la història de la pobresa ha estat un fet tan quotidià que sorprèn que s'hagi estudiat relativament tan poc. Periòdicament amples capes de població s'han vist sotmeses a la misèria més absoluta i no es pot oblidar la influència que aquesta pot haver tingut en molts esdeveniments socials.

Modernament, i per referir-nos només a temps propers, encara es pot llegir la llista de les famílies olotines que, a principi de segle, oferien les almoïnes públiques setmanals. Gairebé una quarantena de llocs on els pobres podien anar

a cercar una petita quantitat, com descriu Mn. Gelabert el 1908. La caritat com a precepte bíblic, però també com

a forma de reconeixement social. Entitats i mecanismes com la caixeta del Pa dels pobres, la sopa del convent dels Caputxins, de la qual, per cert, hi ha unes imatges fotogràfiques ben escruixidores, el Patronat de la Immaculada i Sant Antoni («són per regla general pobres captaires y de la desvalguda classe obrera que en número de uns *dos-cents* acudeixen a la Iglesia dels PP Caputxins, tots los dias festius á las nou. Durant la santa Missa se resa'l Rosari, s'explícan las festas de la setmana y se'ls fá una plàtica acomodada á la seva inteligencia», es deia el 1910), les conferències de Sant Vicenç de Paül, encara vives, la visió de «la rua» dels captaires, que arribava a obstruir els carrers, i sobretot La Caritat, (un dia qualsevol del 1914 repartia esmorzar a 117 pobres, dinar a 144 i sopar a 137, o la memòria de 1915 en què parla que hi foren ateses 232 persones, 46 criatures i 186 adults...), una benemèrita institució de la qual no es pot separar la gran figura del Dr. Candi Agustí, són algunes de les fites i organismes que caldria recordar en una hipotètica història de la pobresa olotina. Bibliogràficament el tema ha estat magistralment encetat per Alexandre Cuèllar en el seu llibre sobre els 75 anys de La Caritat. Els pobres, afirma, eren una casta social, com els menestrals, els obrers, etc. Situacions com les vagues i *lock-out* de 1919, recordem-ho, obligaren a habilitar «ranxos» comunals ja que gran nombre de famílies es quedaren literalment sense tenir ni per a menjar. El mateix període de guerra i de postguerra ofereix el record dels qui ho vulguin escoltar nombrosos exemples d'autèntica fam. I no crec pas, per exemple, que les revolucions locals, en les quals sovint també hi han participat classes més desclassades que el mateix proletariat, puguin deixar d'ésser interpretades des de la perspectiva històrica de la pobresa i les seves conseqüències socials. Probablement la gran història dels nostres pobles hauria de dedicar alguns capítols a la història de la misèria.

Jordi Pujiula



Benvolgut amic,

En el fons se me'n refot, i potser a tu també. T'he deixat les claus posades al pany de la porta, tu mateix. Obre, el passat mai no serà el futur i en aquesta diàspora potser resideixen tots els secrets. Tu mateix; i, si algun dia vols, els licors ens esperen.

No sé si a Olot ja han començat a comercialitzar-se els ous de gallina amb DHA. Sembla ser que primer introduïren en l'alimentació de les gallines oli de fetge de bacallà, però els resultats no varen ser del tot satisfactoris. Quan menjaves una truita a la francesa era com si et mengessis una sardina passada. Ja et pots imaginar el poc efecte comercial. Ara, però, es veu que aquests ous són una autèntica meravella. Això sí, tres o quatre pessetes més cars que els de la pagesa del rengle. La solució l'han trobada en una equilibrada dieta a base d'algues marines barrejada en l'alimentació ordinària de les gallines. Els efectes del DHA ja els deus recordar: eliminen els greixos a les parets de les venes, disminuint així els nivells de risc davant possibles problemes cardiopàtics.

L'Antònia està decidida a introduir-los en la nostra dieta familiar. Ja la coneixes. També coneixes la Consol, o sigui que ja em diràs que t'han semblat.

## El DHA dels peixos als ous de les gallines o l'Olot moral / 1996



oolio i el seu rap per a la revolució. «Els temps estan canviant», el Dylan del passat. El canvi de la seva revolució vindrà perquè el futur esdevé en cada teclejat de la màquina. Coolio o Dylan, demà i passat, la revolució moral. No correrà la sang, no hi haurà morts, ni herois, sols un pobre ionki negre, blanc o àrab amb els ulls oberts, i una saliva resseca en els llavis. La revolució de Coolio, i el rap com a música.

Uns vells comedians, un vals amb acordió i platerets, «La bière» d'en Brel. La Pepi detinguda entre dos guàrdiacivils. Tu la coneixes, jo la conec, els adolescents la coneixen, ells la coneixen. LSD o herba? Pots triar, tot és qüestió de moral, potser. La seva, la teva, se me'n fot. La d'ells, vull en Coolio, me l'estimo aquest home i la seva revolució. El vull perquè els elimini, a ells i la seva moral. M'agraden els vells comedians d'Amsterdam de la cançó d'en Brel, i el vals, i la música, i la teva, la meva moral. El diable per a ells.

Elegants, cultes, lliurepensadors, homes de lletres i coneixement, figurins de la cultura, educats, ben vestits, passeu, passeu que us venc a bon preu un rap amb aromes de crak, amb licors de maria, amb perfums de coca. Un «papallona» al pit. Que no saps com l'he aconseguida? A Olot es fàcil aconseguir-ne. Es una arma pensada per a matar, és una arma utilitzada per a matar, recorda sols els apunyaments que has llegit en el diari que cada dia compres. Un jove mort o una porto-riquenya violada i morta. Carn. Carn.

Carn tendra. Carn ben amanida. Carn del cos. Carn de sang. Carn amb brogit de mosques i amb poc greix a les parets de les venes. Tot és qüestió de moral i consum d'ous de gallina.

Si el seu Olot és un acte moral, i, si jo i els altres atemptem a la moral, més m'estimo dir, per no callar, amb tot el dret a la paraula i a la moral, que no crec en la seva. Generalment mesquina i enganyosa, la seva moral del bé converteix la meva en un rap d'en Coolio, i llavors crec en la moral.

La seva moral travessa tots els ulls, com un fort vent del nord que malmet la fragilitat, fa tremolar els terres i gèlidament encega. Perdre, potser sí, però mai el vent del nord, el que ens fa capitans, el que els pares recorden del poeta.

Perdre potser sí, guanyar també, si la victòria és la teva moral i la meva. Confosa, desconeguda, bategadora, ansiosa, desitjosa, lliure, contradictòria, viva. Guanyar potser sí, però no al preu de la seva moral, assecada, morta, traïdora, fàcil i creient de capitans sense vaixell però amb tot l'exèrcit per a deixar morir el jove ionki.





Ara ballem el vals d'Amsterdam, ara caminem entre els balcons, ara cantem els seus enganys, els diners fàcils, les trampes, les mentides, la seva moral dominical i puritana. Ara l'acordió esclata, ara la moral ens demana sortir a ballar, ara els comediant.

Cartes escrites en nom de la moral, la moral convertida en raó. Ara els gentils, els cultes, defensen la seva mort al preu que faci falta, tot es qüestió de moral, i la seva, sens dubte delicada, potser encara no ha après a ballar.

Un claqué, els peus fent tremolar l'escenari, les punteres metàl·liques, els talons metàl·lics, els funcionaris, els acomodadors, les estrelles, els avis. Les fàbriques tancades, les dependents al carrer, els bars tancats, els generals sense cavall, els cinemes buits. La moral, esplèndida i lluminosa ocupant la ciutat, disfrutant la ciutat, la ciutat com un gran foro i enraonar - bonica i perduda paraula, aquesta - o parlar amb raó. Els vestits blancs, la pluja i el vent. És l'hora, vell comediant, no tinguis por. Posi un rap a la tecnologia de l'aïllament, posi un claqué a l'Olot moral, bressola

els infants i refresca't la gola. Si no volen la nit, la música no parará de sonar. Guanyar, perdre, és el temps de Coolio i la seva revolució, els temps estan canviant. Potser sí, potser no. Maleir la crueltat, la dels de sempre, la dels gentils. L'últim home moral. Digueu, digueu-me que estiguem tranquils, que has perdut la por. Parlem dolçament, més fort que el seu silenci, dels noms lluminosos del matí, dels desitjos que vols construir. El silenci joiós, desitjosament moral, de les paraules que creuen, ho prefereixo a la glòria inútil del poder a cap preu.

La mort al final, un amic que plora, la moral assassinada. Olot, aquesta ciutat que estimem. La tendresa d'un jardí cobert per les fulles, tots els homes orfes i aquell adolescent caigut a terra. Ells fan la ciutat. La ciutat que estimem, sabent que no és una qüestió de juntes de seguretat, de convidats a mig quilo la conferència. És l'últim temps del vals, on aniran els comediant? Aquesta ciutat que estimem. No és una qüestió de mossos d'esquadra, cal sols voler. Sabem que el vals podria no deixar mai de sonar i així potser no marxarien els bells comediant. L'adolescent caigut és culpa de la seva moral, tota la resta són punyetes. S'han perdut les cançons per aquest adolescent, però encara hi ha mil regals per als infants. Hi ha els bells comediant i la moral.

«Hay que reflexionar, meditar, pararse y actuar con los propios medios. Sabiendo que la nada vendrá de todas formas. No hay que huir, hay que dudar, buscar el mundo perdido y resistirse a la crueldad, a lo que separa y desintegra. Incluida nuestra propia indiferencia».

(Edgar Morin, 1996)

...saps?, potser el Fòrum va ser l'acte moral del 95.

Records a la Consol i als petits. Tinc ganes de veure'ls, però avui ja és molt tard.

Joan Serra Capallera



**IDRAC**

**LLIBRES · JOCS**

**PASSEIG D'EN BLAY, 61 : 17800 OLOT · TEL. /FAX 26 10 30**



# El projecte d'una piscina pública per a Olot durant els anys 30 (2a part)

## L'oposició de l'Ajuntament

**A**

partir d'aquí s'inicia una llarga sèrie de retards motivats per l'oposició que el projecte provoca en la nova majoria que, des del gener, governa la ciutat, la candidatura «Defensa Ciutadana», formada per la Lliga i els tradicionalistes [carlins].

Una oposició que va motivar la dimissió de dos consellers, els Srs. Casabó i Legares, ja que després d'un acord amb la Consell Directiu de la Piscina, l'Ajuntament se'n va desdir. Això va provocar, també, una dura nota dels promotors, que reproduïm:

«En la reunió d'avui, 22 d'agost, el Consell Directiu de «PISCINA-ESTADI. OLOT» acorda:

1. Que si no s'ha arribat a la formulació i aprovació del tercer conveni amb l'Ajuntament, no és possible accedir a la gosadia de posar el 9 de setembre la primera pedra.

2. Que es comuniqui a l'Alcalde Sr. Coll la decisió anterior per si vol tornar enfilars la qüestió.

3. Que si no es aconseguix res, es desmenteixi des de la premsa local la notícia de la festa de la primera pedra»<sup>9</sup>.

Després dels «Fets d'Octubre» (insurrecció a Astúries i Barcelona, suspensió dels Ajuntaments i de la Generalitat i empresonament del Govern català), durant tot el 1935 la Permanent va publicant notícies i els seus membres van escrivint articles contra l'actitud francament hostil que té la Comissió Gestora que mana a Olot i que es manifesta en actuacions diverses. Per exemple, en l'allargament dels tràmits burocràtics i sobretot, en la suspensió de la concessió de la fonts de «Els Bullidors» amb el pretext que a Olot no hi havia prou aigua per al consum humà. Un comunicat de la Comissió Permanent reflecteix la profunda indignació davant aquesta mesura:

«No cal buscar subterfugis. Consta positivament com és per molts de dolorós i sensible el moment de posar mà al moneder i pagar. Alguns apurarien tots els recursos: fer-se l'enfadat i l'ofès, sentir-se ferit en una dignitat que hi ha qui ell mateix se té en molt poca estima, trencar tot tracte amb la persona que convingui,

etc., etc. No és pas, doncs, estrany, que -col.laborant a una moral tan poc recomanable- s'hagi practicat també, des del periòdic escaient, allò de «a moro muerto, gran lanzada». Hi estem acostumats.

Però no és moro muerto, no. En tot cas s'ha de matar-lo de veritat. Que, mentre tinguem al costat alguns o altres de bona fe, que ens animin i ens ajudin, com hi tenim prou, i mentre tinguem la certesa del control de la gent conscient, i solvent i formal i assenyada, no hem d'esgotar tan fàcilment el quantiós cabal de la nostra paciència, amb el qual ja hem hagut de suportar abans i continuarem suportant l'estulta nimiesa dels tres o quatre que ara riuen. L'últim que rigui serà el que riurà més fort. I encara caldrà veure-ho, qui serà, aquest de la darrera rialla»<sup>10</sup>.

L'aprofitament de l'aigüa de «Els Bullidors» va ser pres pel poder dominant al Municipi com a justificació seriosa per la seva negativa a la piscina. Va manar fer estudis dels cabals existents i de les condicions de l'aigüa. Els estudis únicament anaven en la direcció que li interessava a l'Alcalde, i que per la seva aparença tècnica, li va permetre aparèixer davant la població com a defensor del benestar de les dones i homes d'Olot:<sup>11</sup>

«Nosaltres no tenim cap animositat contra la Piscina, però entenem que abans que tot i per damunt de tot hi ha els interessos de la ciutat.

Ara que l'opinió jutgi quina ha estat la nostra conducta».

Com a «solució» per a la Piscina, l'Ajuntament proposava que agafessin directament l'aigua del riu.

### Canvi d'Ajuntament i relançament del projecte

Des del començament de 1936 les Actes de les reunions de la Comissió Permanent denoten que els seus membres eren conscients que es produiria un canvi polític. Així es veu, per exemple, en la del 16 de gener, on s'aprova suspendre les gestions «fins que no canviïn les circumstàncies polítiques». I així va succeït. El mes de març Olot té un nou Alcalde, Ramon Aubert (ERC), i de seguida va anul.lar tots els acords





anteriors que s'oposaven a la Piscina. Es va atorgar la subvenció aprovada de 1935, que l'anterior govern municipal no havia donat i es va avançar un compromís entre Comissió de la Piscina i Consell de Govern mitjançant el qual la Corporació ajudaria a l'adquisició dels terrenys.

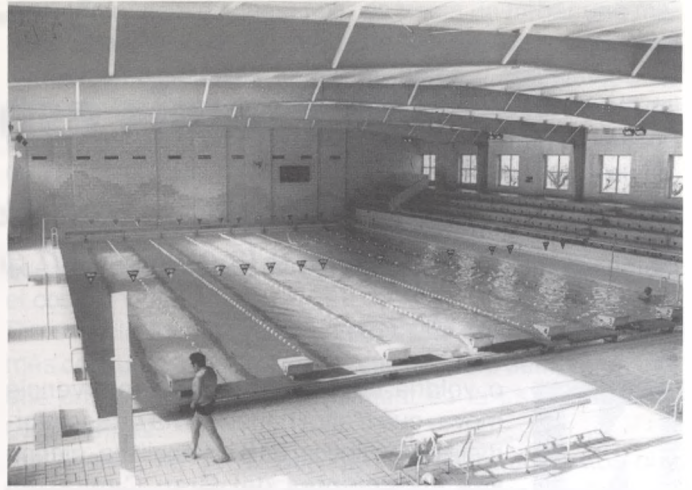
Tot això desfermà un clima d'eufòria en els membres de la Comissió, fins al punt que el Dr. Danés escrivia a Antoni Dot el 15 de juliol de 1936:

«Caríssim, tot està a punt de solfa; l'Ajuntament ens ha pagat la subvenció pendent de l'any passat; el compte-corrent de la Casa Dorca i C. està en regla; no falta sinó que aquest expedient rutlli en deguda forma, enllestit-se; hi podrem anar de seguida a la compra dels terrenys, a l'Assemblea d'Accionistes i cap a començar les obres.»<sup>12</sup>

Dissortadament, la sublevació franquista va trasbalsar el projecte i d'això es van adonar els seus impulsors. Amb tot, la guerra es trobava molt lluny el 1936 i la Comissió Permanent, malgrat ser conscient de les dificultats que el conflicte generava, no va deixar de fer gestions per tirar endavant la construcció de la Piscina. Un projecte que, definitivament, tindria caràcter municipal i adreçat a les classes populars, tal com demostren aquesta comunicació tramesa pel Dr. Danés al President del Consell Municipal el 26 de novembre de 1936.

«Els projectes anteriors, no obstant, de la «Piscina-Estadi.Olot», no lligarien prou amb les circumstàncies actuals, ni harmonitzarien prou amb els transcendents canvis que s'han començat a emprendre en l'organització social. Cal que, dintre de les màximes i més garantides condicions de possibilitat i de pròpia subsistència, sigui una institució col·lectiva, olotina, al servei de la comunitat dels veïns, sense diferenciació de classes ni de categories. Cal que sigui una institució autònoma, però ben municipalitzada, i en estret lligam i harmonia amb l'Escola Nova Unificada, que no pot deixar de banda el transcendent imperatiu de la Cultura Física»<sup>13</sup>.

El text precedent és significatiu perquè demostra que els mateixos promotors de la Piscina van ser conscients de les repercussions que els esdeveniments del 18 i 19 de juliol havien generat per a tota la societat i, per tant, per a tots els projectes que poguessin haver-hi. Àdhuc la construcció d'unes instal·lacions esportives que, tal com



diu Joaquim Danés i Torras, s'havia de fet en harmonia amb els canvis produïts.

La Permanent va continuar, pensem que amb una gran dosi de voluntarisme personal, el seu treball i, en aquest sentit, la feina concreta serà la d'obtenir les autoritzacions administratives per a l'inici de les obres, cosa que depenia de la Delegació dels Serveis Hidràulics del Pirineu Oriental. Aquesta autorització establí unes condicions, dins de les quals hi havia la d'iniciar les obres en un termini concret. Va ser precisament aquesta clàusula la que originà les darreres gestions de la Permanent, ja que les dificultats que la situació municipal i general del país, van anar impedit el desenvolupament del primer treball d'edificació. La primera pròrroga es va demanar al novembre de 1936 i la segona a l'agost de 1937, data de la darrera reunió recollida en el Llibre del Consell Directiu Provisional.

El projecte, així doncs, va ser frustrat per la sublevació dels militars rebels, però no podem deixar d'evidenciar que anteriorment diversos grups de pressió de la societat olotina havien combatut amb total fermesa, jo diria que amb fanatisme, un projecte que perseguia unes finalitats esportives, de lleure i d'atenció social per les classes populars.

**Julio Clavijo**



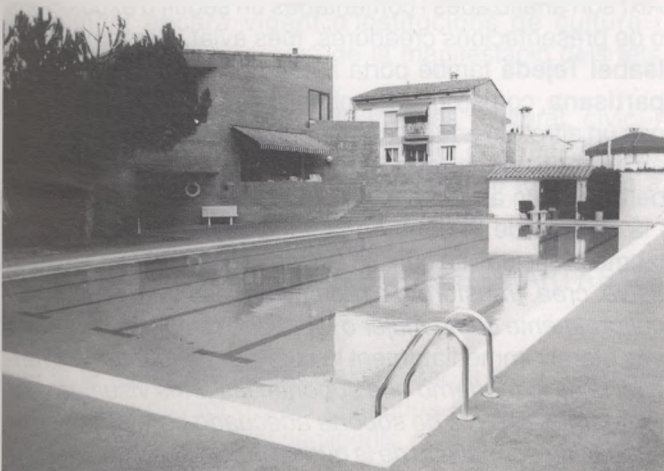
<sup>9</sup> Llibre d'Actes el Consell Directiu de «PISCINA-ESTADI.OLOT» A.H.C.O.

<sup>10</sup> Op. cit.

<sup>11</sup> «A l'opinió pública». La Comissió Municipal d'Aigües. Desembre 1935. A.H.C.O.

<sup>12</sup> Correspondència de «PISCINA-ESTADI.OLOT». 15.07.1936. A.H.C.O.

<sup>13</sup> Còpia de la comunicació tramesa després de la reunió celebrada pel Consell Directiu el 26 de novembre de 1936. A.H.C.O.





## VIII Premis espais 1996. Girona

“ Fa poc més de quinze dies que es varen concedir a Girona els únics premis a la crítica d'art que lliuren a l'Estat espanyol. ”

**N**o voldria començar aquesta intervenció meva -que d'altra banda no ha de ser informativa sinó crítica, és a dir, analítica- oferint-vos els comptes del Gran Capità: en aquesta ocasió -xifra que es manté gairebé invariable i que demostra la bona salut estètica del país que està situat a l'autèntica brega i no aquell, que també existeix, però que no surt a les barricades estètiques de les formes ofensives de la quotidianitat- en aquesta ocasió, repeteixo, s'han presentat als VIII Premis Espais a la Crítica d'Art 33 treballs. No és ni molt ni poc, és una bona xifra si tenim en compte que pràcticament no hi ha crítica d'art, perquè no hi ha mitjans per portar-la a terme dignament, atès que en els mitjans on pot aparèixer -els diaris- generalment només hi dediquen quatre línies de consolació i de constatació a les coses més rellevants que es puguin fer o bé també a aquelles de les quals cal parlar perquè hi ha certs interessos que ho recomanen o ho impulsen.

Allò que potser hi ha més és informació sobre temes d'art, informació que té la base en qüestions de titulars atractius o provocatius, generats per la circulació o l'especulació sobre l'art i la política de l'art.

Centrant-nos ja en el que ens cal, hem de dir que enguany els VIII Premis Espais s'han centrat només en 5 obres que ens sembla que recullen les variants que ara pot oferir aquest gènere, sens dubte, també literari.

Les variants eren, primer, **els flaixos d'art**. Atenció, no es tracta de notes informatives, sinó que a partir del fet de l'anunci de l'exposició o de l'acció estètica s'hi fa el comentari crític, es procedeix a cridar l'atenció sobre què es mostra, com s'hauria de mirar o apropar-s'hi i es faciliten uns elements perquè l'observador iniciï el seu propi judici estètic. Això ho ha assolit amb claredat, eficàcia i contundència **Rosa Martínez** en els petits flaixos d'art a GUIA DEL OCIO. Un bon exemple del que es pot fer quan no hi ha manera de fer altra cosa.

Un altre aspecte és **la qüestió crítica a partir d'un art i d'una estètica perfectament tendencial**, és a dir no d'exposició d'objectes habituals, sinó d'aquells que segueixen corrents contemporanis ben selectius però, tanmateix, incidents en el mercat, que és el que en definitiva -en som ben conscients- compta, fins i tot per a la crítica. No se'n parla, del que no s'exposa, no s'analitza.

En aquest sentit hem seleccionat el text "El narcicismo sin rostro (Posible maqueta de los espacios emocionales)" de **Luís Francisco Pérez**. És un text agudíssim que es planteja què és el que ofereix l'artista quan mostra la seva obra. A l'oràctica de l'art contemporani l'artista hi és present més pels atuell de què se serveix, dels mitjans, que no pas pels seus impulsos i gestualitats directes. Amb les paraules del mateix autor: *"una gestualidad que no utiliza el rostro, pero sí el entramado de sus sistemas afectivos... fenómenos externos que influyen y provocan reacciones internas"*. Així son analitzades i comentades un seguit d'exposicions o de presentacions creadores, més aviat, d'entorns.

**Isabel Tejada** també porta a cap aquest tipus de **crítica partisana**, compromesa amb un determinat tipus d'art i no pas un altre. En aquest cas es tracta d'una crítica sobre un art fet per dones, que estudia i considera precisament perquè és un art femení que dóna testimoni de la situació i la postura de la dona en la societat masclista secular i tanmateix actual. La qüestió és tractar el *"problema de cómo se ve, crea, transforma o reprime aquello que se entiende culturalmente como mujer o identidad femenina"*. L'autora ens ofereix immediatament la coartada *"la presunta avanzada de lo moderno que suponen las artes visuales contemporáneas sirve de soporte adecuado para ofrecer una imagen de normalidad de la que se nutre el poder"*. Després

### PAPERS D'ART

ESPÀIS CRÍTIC D'ART, Girona, 1996. • Setembre 1996 • Núm. 33 • 410 Pp.





d'un seguit d'anàlisis d'obra concreta, molt aguts, sobre el cos, els afectes, les afeccions i la sexualitat de la dona, conclou que "aquel·lo que queda consensuado como lo femenino (subratllat) es, en ocasiones, el aditamento, el disfraz, la careta."

Una altra qüestió és l'**analítica del fet artístic al marge de l'autor; Abel Figueres** a OBJECTES ENTRE L'ART I EL DISSENY reflexiona sobre quins haurien de ser els límits d'esteticitat en què haurien de romandre els objectes de disseny per no transgredir la seva mateixa essència. Perquè la problemàtica rau en el fet d'ésser conscients de què és disseny i què és l'art, si és que s'ha de diferenciar una intenció de l'altra. Parteix del punt de la confusa-fusió dels objectes duchampians, passant pels brossians, fins arribar a les situacions actuals del mobiliari d'Artschwager, per exemple, on "els valors funcionals han cedit protagonisme als valors simbòlics i al decorativisme", sense, però, que res hagi estat aclarit, com acaba replant en les paradoxals (in)conclusions.

El 5è Premi Espais va pel magnífic assaig de **David Pérez** titulat "La mirada contra la història (En torno a la disolució temporal del Arte)." Com el mateix autor diu ja en la

"(im)pertinència d'aquest text" es tracta de trobar una manera altra d'explicar la història de l'art, de fer-la sentir. Cal acabar amb aquelles fileres de noms i, actualment, de diapositives sobre el que ha estat i és l'art. L'excelsitud del gènere i la sensibilitat de la humanitat. Cal trobar la manera de fer l'explicació de l'art com alguna cosa viva, calenta, sentida -com ho és l'art mateix- en primera persona. L'art o és una immersió o no és res, com recorda l'autor de Tüner que, per pintar certes obres, exposava fins i tot físicament el cos i la vida.

Em sembla que aquesta vegada s'ha atès la crítica d'art més com un assaig, com una reflexió, però sempre en tant que crítica, sobre el que realment es fa i s'experimenta estèticament.

Per acabar, he de dir que no s'han atès els textos que s'oferien com a relats i anecdòtics o bé textos d'història transcrits dels manuals en ús. S'ha trobat a faltar, però, l'analítica (la crítica) precisa, reflexiva i valorativa d'una exposició concreta, d'una oferta d'art puntual.

Anna Puig



## Declaració Programàtica de l'associació catalana de crítics d'Art davant de la situació actual dels museus d'art a la ciutat de Barcelona

**D**esprés de la recent inauguració del Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA), i del desmantellament del Museu Clarà, queden evidenciades mancances greus i situacions clarament denunciades sobre la qüestió dels museus d'art a Barcelona, algunes de les quals han estat a bastament recollides i tractades pels mitjans de comunicació.

S'ha oblidat absolutament l'esperit de remodelació dels museus que presidí les accions a mitjans dels anys 70 i que recollia el sentit museològic, cívic i cultural que el franquisme no aconseguí mai d'anul·lar i que procedia dels iniciadors de la Catalunya moderna, creadors de l'estructura actualment encara vigent d'institucions de cultura i d'institucions de la creació i de la manifestació dels fets culturals.

Davant de la contradicció i de l'"impàs" cultural, cívic, i econòmic en què es troba aquest sector de la cultura que ens concerneix, considerem imprescindible tornar-nos a manifestar públicament mitjançant aquest

SEGON MANIFEST SOBRE ELS MUSEUS D'ART A BARCELONA

que té la mateixa voluntat d'expressar la seva profunda preocupació davant d'unes polítiques museístiques poc transparents i molt sovint negligents, com ja es proclamava en el primer manifest emès per l'ACCA el juny del 1993.

### Sobre el Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC)

El presupost tan exagerat amb què es continua treballant posa en entredit totes les intencions que el podrien justificar. Això és molt greu i ho sostenen els especialistes, els professionals i l'opinió pública.

Per sortir-se d'aquesta situació ens sembla poc precedent mantenir i continuar amb els mateixos criteris les futures instal·lacions de les col·leccions del Museu. A partir d'ara hauria de prevaldre el criteri dels tècnics per sobre dels projectes arquitectònics, per revertir aquesta decisió en benefici de l'exposició de les obres, que és la finalitat del Museu.

Especialment en aquest cas del MNAC, però també en els altres casos que comentarem, en la qüestió dels museus s'ha produït una exemplar descoordinació d'interessos i d'objectius entre polítics, directors responsables i tècnics, cadascun d'aquests col·lectius intentant portar a cap als seus projectes sense tenir en compte ni coordinar res amb els dels altres.

Que s'acabi aquesta disbaixa d'energies, intencions i diners, no per una qüestió de seny, sinó per una qüestió d'eficiència.

### Sobre el Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA)

D'entrada cal denunciar la confusió que comporta el seu organigrama institucional i que ha quedat a bastament



reflectit en el moment de la seva inauguració després de més de cinc anys de treballs. Allò que s'hi exposa no pertany a la institució i en un país riquíssim d'art contemporani pràcticament no s'hi exposa res que en doni testimoni.

Ens congratulem d'un bell edifici, però un museu és alguna cosa més que el continent. Una política de museus és una política d'adquisicions, no d'altres coses.

Es més, en aquesta extraordinària estructura arquitectònica, una vegada inaugurada, ha posat de manifest tantes mancances de tot tipus que ens avergonyeix enunciar-les perquè no implicaria altra cosa que gratar sobre la nafra.

Després del rodatge inaugural, cal convertir aquesta magnífica estructura en un hall mentre els especialistes resolen els problemes de tot tipus (d'estructura, d'ambient i d'ús) que ara ineludiblement hi són presents. Potser així ens adonarem de quina és la imatge que li escau.

L'estructura arquitectònica de Richard Meier ha d'esdevenir un centre difusor i propiciador de la reflexió entorn de la cultura plàstica contemporània i en cap moment ha de ser un centre públic dedicat a fomentar interessos particulars. L'accessibilitat a tot el que constitueix aquest ens que és el MACBA ha de ser transparent, com l'edifici, des de l'estructura a la funció i difusió, sense negligir, no cal dir-ho, l'administració, en tots els seus nivells i graus.

Aquest Museu ha d'implicar una col·lecció digna i permanent d'art contemporani i la transparència de la seva gestió ha de fomentar de nou les donacions del col·leccionisme particular.

### **Sobre el desaparegut Museu Clarà**

És tan evident el paper destacat que té el Museu Clarà en el moviment estètic en què s'inscriu, que s'ha de restituir "in situ" amb tot el seu contingut, i potenciar-lo.

L'argument que no hi ha diners per mantenir-lo és fals davant de tanta despesa sumptuària a què constantment assistim. També ho és la pretesa concentració d'esforços en els grans projectes museístics quan d'altra banda es gestionen lloguers temporals i cessions a termini per exhibir obres que només es trobaran de pas entre nosaltres, beneficiant en el interin els seus propietaris reals.

Allò que també s'ha produït en el Museu Clarà ha estat una mala gestió a tots els nivells. És en aquest criteri, que no és estrictament econòmic, per on s'ha de començar la reevaluació real de les qüestions culturals i de la sensibilitat (imatge estètica).

### **Altres consideracions**

Com a associació plural i contrastada que és l'ACCA, nosaltres de cap manera ens definirem unilateralment sobre una estètica enfront d'una altra. La cultura i l'art són un fet frontal del qual els museus donen testimoni i és per això que creiem que han d'existir, no com a aparadors de propaganda o promoció.

Ens preocupa la realitat d'alguns museus, dipositaris del patrimoni artístic, però ens preocupa igualment l'estat de molts arxius, dipositaris del patrimoni documental, que massa sovint constatem, en l'exercici de la nostra tasca d'investigació, que pateixen un lamentable abandó i una desprotecció que fa témer pèrdues irreparables i que pràcticament els incapacita com a centres de recerca. Com a exemple tindríem el menystingut, però valuós, Institut Municipal d'Història i la lamentable situació a què s'ha arribat

amb l'Arxiu de la Corona d'Aragó. Ser responsable de la cultura no és ser un fitxer o un ordinador, és, a més, tenir sensibilitat i tacte per l'esperit dels papers i dels documents, que per això són precisament documents i no brossa.

### **Conclusions**

Manca de racionalitat en la política museística que atribuïm, si més no en part, a manca de transparència. Moltes de les coses que ara ens veiem obligats a denunciar i a lamentar s'haurien pogut evitar a partir d'un diàleg gens sectari i més fluïd amb la societat, quan encara no eren fets consumats.

La pretesa incorporació de la "societat civil" a la gestió dels museus no ha repercutit, ni de bon tros, en benefici del contingut ni de la projecció social dels museus sinó que, inversament, ha servit per introduir condicionaments d'interessos privats en la gestió d'institucions que són, per definició, serveis públics.

Desatenció general a la funció dels museus com a centres de recerca amantent l'estructura només a la promoció de l'oci i de la distracció. Manca de transparència en l'accés, la dotació i l'estabilitat del personal competent i gestor de les estructures museístiques i limitadíssimes possibilitats pressupostàries per dur a terme programes reals de recerca i de publicacions homologables internacionalment.

Constatar que els arguments econòmics per limitar els fets de cultura redueixen considerablement la seva gravetat si es plantegen altrament, és a dir, deixar que l'art i la cultura siguin entesos només com a uns fets estrictament econòmics que, en primer terme, han de donar satisfacció a entitats privades dedicades a serveis.

Les obres de cultura no s'han d'entendre, només com a fets puntuals de prestigi i de sumptuositat i, després oblidar-se'n perquè el manteniment resulta oneros. El que és oneros es fer coses per abandonar-les tot seguit, acabada la faramalla inaugural. Cal introduir als circuits ciutadans i turístics els pavellons de Mies van der Rohe i de la República a París el 1937, perquè obres així honoren la ciutat que les ha generat o n'és mereixedora.

Reclamem que des de les institucions, i especialment des dels organismes polítics s'estableixin mecanismes que permetin intercanviar informació sobre els projectes museístics en curs i especialment sobre aquelles grans obres d'infraestructura pendents: acabament del MNAC, reacondicionament del MCBA, restitució del Museu Clarà, reobertura de la Col·lecció Cambó, potser NO trasllat del Museu d'Art Modern al Palau Nacional de Montjuïc mentre no hi hagi una consolidació i una obertura al públic de tot el que s'hi està fent.

De tot l'al·legat deduïm que la situació a què s'ha arribat amb el tema dels Museus té la seva causa en dimanar directament de directives polítiques i mercadològiques en lloc de provenir les qüestions del camp de les realitats culturals, tècniques i professionals.

Aquest document, ha estat redactat com les conclusions de l'Assemblea General Extraordinària de l'ACCA, reunida a la seva seu els dies 27 i 28 de febrer de 1996, i fet públic a Barcelona el dia 29 del mateix mes i any.

**ACCA Associació catalana de crítics d'art. Barcelona**

El president: Arnau Puig

El secretari: Josep Bracons



## L'olla bull

**F**eia temps que l'ambient teatral de la ciutat no estava tan revolucionat.

A l'augment notable de públic a les funcions del Teatre Principal, cal afegir la frenètica activitat dels grups locals, dels quals, fer-ne inventari, pot conduir a oblits lamentables que espero que se'm perdonaran.

A tall de mera relació i sense definir si el seu caràcter és professional o amateur, i encara menys aventurar una opinió sobre la qualitat dels seus productes, m'atreveixo a citar-ne alguns.

Pròpiament com a companyies teatrals:

**La Butaca**, actualment té en cartell «21 Històries d'Amor» de F.R. Pereira i està preparant un nou muntatge de possible estrena durant les festes del Tura.

**Teatre Humil**, estrena el proper 26 d'abril al Teatre Principal «La cantant calba» d'E. Ionescu.

**Voraviu teatre**, hereu del quadre escènic de l'Orfeó; fa ben poc va estrenar «Allò que tal vegada s'esdevingué», de Pere Quart.

**Telò de Fons**, de gira intercomarcal

amb «Amàlia, Amèlia, Emília».

**Peking-Pikang**, que fa poc va omplir el Teatre Principal amb «Avi jove, vol companyia».

**Quadre Escènic del Centre Catòlic**, en l'actualitat buscant obra per representar.

En el terreny del circ, però amb connotacions eminentment teatrals: **Cirquet Confetti**, retirat a l'Alta Garrotxa però plenament actiu amb «Les Cadires», «Circ amb maleta» i «La Gran Parada».

**Carmel i Trombó**, van oferir una mostra de malabars molt prometedora en el Maratlot del darrer Fòrum.

**Tres de Res**, també debutants al Maratlot. Suposo que en preparen alguna.

Com a companyies d'animació, algunes d'elles més musicals que teatrals:

**Toti Trombó**, que va presentar fa quinze dies un espectacle de clown molt treballat, en la programació de Rialles.

**La Pebra**, el grup d'animació més musical i amb més solera de la ciutat.

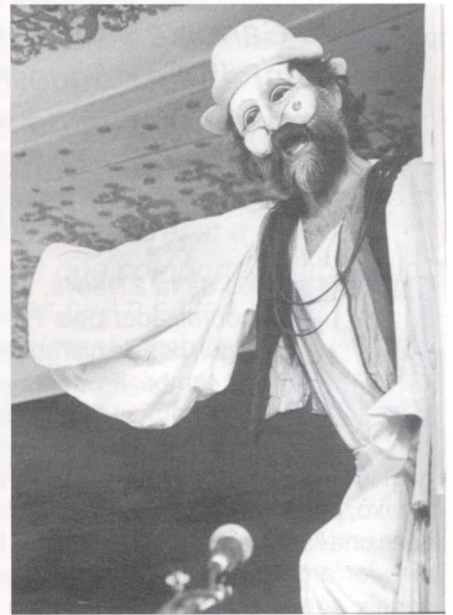
**L'Ametlla Amarganta**, projecte de grup de cercaviles i malabars que pot florir en qualsevol moment.

**Peppitus**, espectacle de màgia, música i malabars.

Per fer justícia, perquè realment atien encara més el caliu, cal citar els **diversos tallers d'iniciació al teatre conduïts per en Pep Mora, la Maria Costa i la Montserrat Mundet**:

El Taller de Teatre del Teatre Principal, l'Escola d'Expressió, El Grup de Teatre de l'IES Montsacopa, El G.T. de l'IES Bosc de la Coma i el de l'Escola Pia.

Queden encara per citar projectes, no promoguts per cap companyia en concret i articulats sovint a l'entorn d'autèntics activistes teatrals com l'Edgar Illas, en Pedro Carrizosa, o en Xavier Ruscalleda, que barrina el



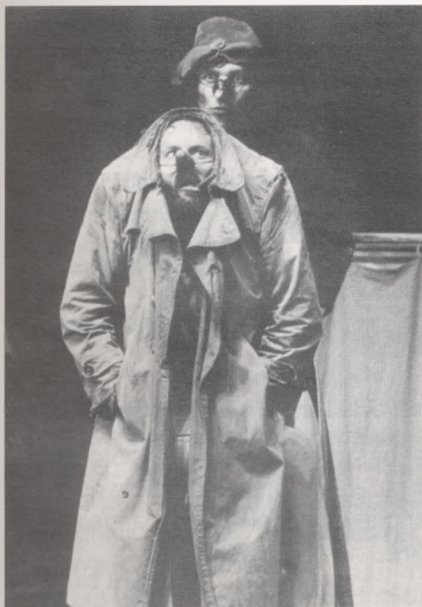
muntatge de la «Revolta de Bruixes», amb actrius de casa, però de gran solera.

Segurament, el temps anirà consolidant aquelles companyies, propostes i projectes que tinguin una bona base i, sobretot, que pretenguin abastar allò que els és possible.

El treball teatral i per extensió cultural, des de comarques és molt dur. Si bé és cert que la placidesa ambiental facilita la creació i que l'accessibilitat als locals d'assaig és molt superior que a les grans ciutats, també ho és que no hi han circuits d'exhibició, que és difícil accedir a ajuts institucionals i que molt fàcilment les companyies perden part del seu personal sense possibilitat de suplències.

La feina que de temps fan els tallers, sembla la mes forta assegurança per a la continuïtat de totes les companyies. Que duri.

**Pep Fargas**





# Premis Ciutat d'Olot

"Si els convoquen bianualment els espatllaran"

“ El dia de la Mare de Déu de Montserrat, patrona de Catalunya, a la capital de la Garrotxa sabrem els noms dels guanyadors de la XXX edició dels Premis Ciutat d'Olot. Aquesta és una incògnita que el dia 27 d'abril es desvetllarà, però una altra de les incògnites que envolten aquests premis és saber si des de l'Ajuntament es decidirà convocar-los bianualment o no. I això no se sabrà fins molt més endavant. ”

**D**es de fa 27 anys, l'Arcadi Vilanova és el coordinador dels Premis Ciutat d'Olot, o sigui, des de gairebé sempre. Últimament, ell també ha sentit rumors que des de l'Ajuntament es contempla la possibilitat de convocar aquests premis un any sí, un any no. No li agrada gens la idea i no ho veu gens clar. "Si es fa això, possiblement es perdin els Premis Ciutat d'Olot, i seria una llàstima" -sentència l'Arcadi. L'experimentat coordinador argumenta que tots els premis importants que coneix són anuals; a més portaria problemes d'organització, de presentació de les publicacions dels guanyadors dels anys anteriors... "A part dels problemes que això provocaria, seria com espatllar els premis" - diu l'Arcadi.

## Oficialment no se sap

L'Arcadi explica que oficialment des de l'Ajuntament d'Olot no se'ls ha comentat res, i que si s'arribés a plantejar a la Comissió, molt probablement, s'hi manifestarien en contra. Però poc hi podrien fer ja que la festa és pagada, en gran part, per l'Ajuntament.

Per la seva banda, la regidora de Cultura, Anna Plana, que és qui té sota la seva responsabilitat els premis, explica que aquests actes representen una despesa important per a les arques municipals, però que la possibilitat que es convoquin cada dos anys podria ser només una de les moltes possibles sortides. L'Anna Plana explica que després d'haver lliurat els premis de l'edició 1996 es reunirà la comissió (de la qual ella també forma part) i valoraran si s'han acomplert els objectius que es pretenien, i en tot cas, en aquella reunió s'analitzarà i es discutirà si s'ha de fer algun canvi o no en els premis.

## Edició 1996

Aquest any hi ha hagut molta participació, tot i que ha disminuït una mica en relació l'any passat. Al premi de prosa Marià Vayreda s'hi han presentat vint-i-vuit obres, quatre de les quals han quedat finalistes. Del premi de narrativa per a nois i noies *Caixa de Girona*, al qual es van presentar vint-i-tres obres, n'han estat seleccionades set. Pel que fa a la poesia, premi *Guerau de Liost*, nou han passat a la final, de les trenta-set rebudes. Cal destacar que cap dels finalistes és d'Olot, ni tan sols n'hi ha cap de

la Garrotxa, si no és que estan amagats sota algun dels sis pseudònims que hi ha entre els finalistes. Tot i això, la comissió destaca que hi ha poca participació garrotxina. Els guanyadors se sabran durant el transcurs del tradicional sopar al restaurant "la Deu" d'Olot, acte en el qual també es retrà homenatge a Ramon Sala i Canadell, el senador que fa poc va anunciar la seva retirada de la primera fila de la política. L'Arcadi Vilanova ens explica que "l'homenatge no se li fa com a polític, sinó per la seva tasca a la Garrotxa, feina de recuperació i investigació, moltes de les quals han quedat paleses en llibres". I com a fi de festa, la periodista olotina Mariona Comelles oferirà un recital de les seves cançons de bressol.

## Els finalistes

XXX Premi Marià Vayreda

*Làser*, "pseudònim Sílvia Costa".

*Correspondències*, "pseudònim Joan Ferrer".

*Broubufat*, de Josep Valls, de Figueres.

*Cròniques Mímines*, de Pere Monterols, de Reus.

XXVIII Premi Caixa de Girona

*Els cavalls salvatges*, de Margarida Cambra, de Sant Cugat.

*Mr. Monkey*, de David Nel·lo i Colom, de Tarragona.

*Cartes a Mireia*, de Rosa M. Esteller-Elias, de Barcelona

*Encara en queden*, de Josep Torrent i Alabau, de la Llagosta.

*Doctrina pueril*, "pseudònim Jaume Rita".

*Passatgers de les ones*, "pseudònim Blai".

*Viatge al voltant de la nit*, de Rosa M. Colom, de Mallorca.

XXX Premi Guerau de Liost

*Octopus dei en terres ignotes les celles de la Gioconda*, d'Albert Compte Estartús, de Calafell.

*A la llum de les obres*, d'Amadeu Vidal, de Barcelona.

*Laberints secrets*, de Mireia Lleó i Bertran, de Barcelona.

*El lòbul de la nit*, "pseudònim Royal Nepal Airlines"

*Desig o llibre dels abismes*, de Vicent Nàcher, d'Algemesí.

*Mirall de Glaç*, de M. Dolors Vallberdú, de Reus.

*Formes i llegendes o la desproporció dels somnis*, d'Agustí Colomines, de Barcelona.

*Interiors*, "pseudònim".

*El somni del col·leccionista*, de David Escamilla, de Barcelona.

Haurem d'esperar a saber quina serà la decisió del jurat. També caldrà esperar per saber quina serà (i de qui serà) la decisió de continuar convocant els premis anualment o no. El temps ens ho dirà.

Ricard Sargatal



# Llegir, per què?

“ Hem constatat que, un cop acabada l'etapa escolar, s'acaba per a gairebé tothom el procés de llegir per obligació, i, si hi ha sort, es passa a una altra etapa en la qual triem la lectura com una opció d'oci, com una font de plaer. En aquests moments en què el món de l'audiovisual va guanyant terreny, i les opcions d'oci són cada vegada més, i més variades, hi ha gent que tem que això vagi en detriment de la lectura.

Des de la redacció, ens hem proposat d'esbrinar quins són els ressorts que impulsen a fer aquesta tria, volem saber per què llegeix la gent. Per això ens hem adreçat a persones vinculades d'una manera o altra al món del llibre, dins de tot el procés que comporta l'elaboració d'un llibre. Hem parlat amb persones que fan llibres, altres que n'editen, d'altres que en venen, d'altres que ensenyen a llegir-ne i, finalment, amb lectors. Preteníem obrir una reflexió entorn de la lectura com a acte de plaer, a més de font de cultura, i alhora volíem reivindicar aquest gust per la lectura. Ens sap greu que hi hagi tanta gent que s'ho perdi, perquè el que trobem als llibres potser mai no ho trobarem a la vida. ”

1. Quin tipus de llibres t'agraden?
2. Quin llibre destacaries?
3. Per tu, què representa, què t'aporta, el fet de llegir?

Josep M. Bonet  
Llibreter

1. Les novel·les, sobretot les basades en fets històrics, o d'història novel·lada. També m'agraden els contes curts i d'humor, de l'estil dels de Pere Calders.
2. *Afirma Pereira*, d'Antonio Tabucchi.
3. Tinc molt clar que s'ha de disfrutar quan es llegeix, si no no val la pena. Si una obra no agrada, val més deixar-la estar. En aquest sentit, estaria molt d'acord amb Daniel Pennac, l'autor de *Com una novel·la*. Una obra literària no s'hauria de llegir per obligació, no és un llibre d'estudi.

Joan Basté  
Escriptor

1. En un primer moment, la literatura m'ocupava la major part del temps de lectura, i amb el temps m'he anat inclinant per altres lectures més de caire científic, assaig, i també poesia.
2. *Guerra i pau*, de Tolstoi.
3. Encara que ja sé que és un tòpic,

de la mateixa manera que per sobreviure físicament necessito alimentar-me, la lectura m'ha donat el suport per a sobreviure espiritualment, i per anar-me enriquint.

Janina Pagès  
Llibretera

1. M'agraden molts tipus de llibres: novel·les, llibres de viatges, d'història antiga, arqueologia, música...
2. Per la meva formació, tinc una especial predilecció per Molière (*El misantrop*) i Racine, i, en general, pels clàssics francesos.
3. Per la meva feina, he de llegir molt per obligació, per saber què puc recomanar al client que em demana consell. Per tant, he de llegir molt de pressa, i el que m'agradaria és poder tornar a rellegir els llibres, més a poc a poc, perquè la paraula s'ha d'assaborir, sobretot els llibres que estan tan ben escrits com els d'en J.L. Sampedro, per exemple.

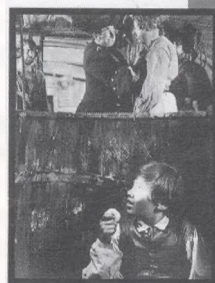
Miquel Plana  
Editor de llibres de bibliòfil

1. Sobretot biografies i llibres de viatges.
2. *Tres anys pels països del Sud*.
3. Llegir és un dels plaers més grans que hi ha, que a la vegada serveix per formar-se.

Lluís Busquets i Grabulosa  
Escriptor, periodista i professor

1. Lingüística, i literatura, en l'àmbit professional. En l'àmbit literari, poesia, teatre, assaig i novel·la.
2. La Bíblia.
3. No entendria el món tal com l'entenc si no fos per la lectura.

L'illa del Tresor  
ROBERT LOUIS  
STEVENSON



COLUMNA PROA JOVE

Lidia Ibáñez  
Professora de matemàtiques

1. Novel·la contemporània.
2. *Memorias de Adriano*, de Marguerite Yourcenar.
3. Llegeixo només per gust.



*Teresona Planagumà*  
Editora dels Llibres de Batet

1. Novel·la d'aventures, certes novel·les històriques, contes curts.
2. *L'illa del tresor*, de R. L. Stevenson.
3. He de distingir la lectura que faig per professió de la que faig per devoció. En el primer cas, la lectura em permet estar al dia de les noves coses que van sortint, i la lectura que faig per devoció, d'una banda m'ensenya, i de l'altra m'ensenya a conèixer-me més a mi mateixa.

*Cinta Sans*  
Actriu de "Cartes d'amor"

1. Novel·la
2. *Vés on et porti el cor*, de Susanna Tamaro.
3. Llegeixo quan tinc temps i estic tranquil·la. Em relaxa, i de vegades fins i tot m'emociona.

*Quim Albert*  
Professor d'història

1. Història, novel·la contemporània, assaig, poesia.
2. *Cumbres borrascosas*, d'Emily Brontë.
3. La lectura com a vehicle per entendre i imaginar la realitat i convertir la realitat en la realitat imaginada.

**El misantrop**  
MOLIÈRE  
Versió de Joan Oliver



COLUMNA PROA JOVE

*David Santaaulària*  
Estudiant

1. Novel·la contemporània, assaig, llibres d'art, d'estètica.
2. *Otra vuelta de tuerca*, de Henry James, i *Un lugar de perdición*, de Julien Green.

3. Em proporciona moltes estones de plaer. M'ho passo molt bé llegint.

*Alexandre Cuèllar*  
escriptor

1. Assaig
2. *Eugènia Graudet* de Balzac. És el primer títol que sense pensar-ho gens se m'acut.
3. M'ajuda a mantenir els ulls oberts i la sensibilitat alerta.



*Domènec Moli*  
Impressor

1. Narració
2. *Ulisses*, de James Joyce
3. Una gran diversió i l'ocasió de conèixer el pensament i la manera d'entendre la vida de l'altra gent.

### En defensa de la lectura

Un dels grans equívocs que no pot cometre una civilització finisecular és el d'abocar-se gratuïtament a una literatura que encara no ha passat pel sedàs reposat i crític dels anys. Sota quins criteris afirmem que una obra actual és digna de tancar un mil·lenni, si ignorem o prescindim d'un llegat literari de tres mil anys? És lícit reclamar una millor formació humanística que ens permeti destriar el vertader sentit amb què l'autor va escriure una peça cabdal? De lectors, n'hi ha hagut molts, però cap de tan selectiu i rigorós amb la tria com un gran escriptor. Malfieu-vos del llibre que no demana ser rellegit posteriorment, ja que així no podreu conèixer el refinat plaer

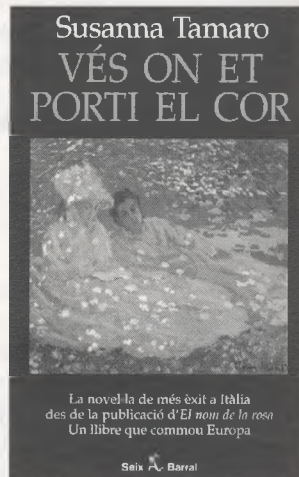
d'assaborir, novament, un bon llibre. "Estudia com si haguessis de viure per sempre: viu com si haguessis de morir demà" (Insulis).

**Oscar Cabana i Fargas**



### Llegir

Es diu que un dels motius pels quals no hi ha hagut mai un renaixement del món egipci tal com el que hi ha hagut en el món grec i llatí, per exemple, és perquè el seu sistema de comunicació no va traspasar les seves fronteres. A la lectura li passa una mica com a la cultura egípcia. M'explicaré. És fàcil que un parell de milions de persones vegin una pel·lícula al cinema o que vegin un partit de futbol per la TV; només cal pagar sis-centes pessetes o bé engegar la tele i, fet això, no cal amoïnar-s'hi més i veure el que



t'ofereixen. L'endemà, a la feina o al cafè, pots comentar el que has vist amb molta gent del teu entorn més immediat: que si l'argument estava molt ben pensat, que si feia temps que no reia tant en una pel·lícula... o bé que l'àrbitre era un desgraciat, que si fàcilment podien haver quedat 5 a 2... i tothom hi pot dir la seva.

En canvi, quan acabes de llegir un llibre, aquest mateix entorn pot resultar-te fins i tot hostil. Primer de tot t'has d'atrevir a dir: he acabat de llegir aquest llibre i m'ha...; sovint la resposta és moltes coses menys: a mi també m'ha.... I és que llegir és un munt de coses, però sobretot és un exercici personal i intransferible, perquè a banda que es pugui coincidir en una mateixa lectura, els sentiments i les sensacions que pro-



voca un llibre són molt particulars, com en un partit de futbol o una pel·lícula, però la diferència rau en el fet que llegir sigui un acte tan necessàriament individual, davant el col·lectivisme que representen els altres.

No és fàcil parlar de llibres, entre altres raons, perquè no tothom té la iniciativa, capacitat o voluntat per llegir un llibre, però els que en tenim, sense ser millors ni pitjors, sabem que en un llibre podem tenir una sensació irracional de felicitat talment com si estiguéssim enamorats.

**Lluís Bagué Cubí**



### Del plaer de llegir

Plaer?

És un plaer estar-se en una terrassa, prenent un cafetó, no pensar en res, mirar els que passen sense mirar-s'hi massa. Una tarda sota una alzina; un viatge a unes platges solitàries.

I llegir és com una trobada amb algú que ni tan sols podies esperar trobar-te; una nit en una habitació improvisada que només podràs anar descobrint ja des del llit estant per abandonar-la l'endemà, un camí que vas seguint atentament per por de no perdre't més o perquè intueixes que mai més no hi passaràs.

Plaer?

Sé que podria respondre'm ràpidament: plaer de saber més, de conèixer. Però la veritat és que l'últim llibre que sens dubte em va fer "saber més" era aquell primer d'EGB que sota el dibuix d'una cadira hi posava: SILLA. Després, més aviat ha estat un desaprendre, un des-saber constant. Un encadenament de: "no tot el que sembla una cadira ha de ser una cadira", "vés a saber què entenem per cadira", "les cadires potser no existeixen", "del que en diem cadira potser en podríem dir..."

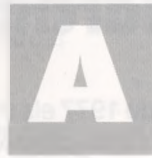
Plaer? No ho sé. Llegir és tan vital, que no ho sé...

I, tot i així, cada moment de lectura, o, fins i tot, la simple ullada a una biblioteca o llibreria em produeixen alguna cosa semblant al plaer. La promesa que tot, a tothora, pot tornar-se mutable, subtil, qui sap si fictici... Sí, podria dir que és un enorme plaer... però no me'n féssiu dir res més.

**Dolors Rovira**



## La pregunta del milió



A final del segle XX, les coses, a vegades, fa l'efecte que es feien al revés. Quan l'ideal seria que una cosa es promogui tot l'any, es condensava en un dia, i allò que fent-ho un dia ja seria excessiu, es feia tot l'any. En aquesta línia, trobem el Dia de la mare, del pare, del treball, de l'arbre, del llibre... A l'abril, coincidint amb Sant Jordi, un sant tan miraculós que va ser sant sense necessitat d'existir, se celebrava el Dia del Llibre. Lògicament, en una societat normal, aquest seria un dia per deixar de comprar llibres, cosa que s'hauria de fer durant tota la resta de l'any. Doncs no; era l'únic dia que molta gent comprava paper imprès. La resta dels dies no s'acostava a una llibreria ni per demanar l'hora. Això feia que aquesta festa no reflectís un hàbit multitudinari, sinó que responia a una iniciativa comercial encaminada a vendre llibres, la major part dels quals estaven condemnats a morir verges a les prestatgeries que molta gent tenia a la llar per emmarcar la televisió. El llibre com a ornament de la llar és un fet que formà part del desenvolupament social del gènere humà a partir de la segona meitat del segle XX. Allò que en principi fou una quimera, esdevindria un fet del qual ens sentiríem orgullosos tota l'espècie; més tard assoliria un protagonisme absolut en ser una eina de gran utilitat, per acabar convertint-se en un objecte de luxe com a complement decoratiu. Entrat el segle XXI, el llibre és un objecte rar, buscat per antiquaris i brocanters, fins que a mitjan segle, algú va ressuscitar l'antiga tècnica de fer llibres, ara però, firmats i emmarcats que s'ofereien al públic en les exposicions de les galeries de llibres.

Per si algú no sap de què parlem, l'arcaisme llibre fa referència en aquesta mena d'objectes de plàstic vegetal -abans s'anomenava paper-, escrits per davant i per darrere que es guarden a dins d'unes semicapses de cartró -un altre producte difícil de definir- i que en aquest moment són el darrer i més preuat vestigi de la història del nostre món. La biblioteca -lloc on es guarden els llibres- més important dels nostres dies on reposen tots els que s'han salvat de l'última cremada, és a Alexandria.

**El faulador, Moli**

Olot, 2095





# El fons documental de la Falange, parcialment recuperat



Quan el dia 6 d'abril de 1977 els treballadors de la brigada municipal desmuntaven la pancarta instal·lada al balcó de la seu del Movimiento, al capdamunt del carrer de Sant Esteve, —un episodi del qual una fotografia de portada del setmanari «Olot-Misión» ha deixat un testimoni per a la història—, no només desapareixia un dels signes externs que identificaven el búnquer local, sinó també un dels elements vertebradors del règim franquista: el partit únic, el Movimiento.

No sabem si, a més de la pancarta, aquell dia desapareixia també la documentació que el local contenia. El trajecte dels fons documentals de la delegació local de la Falange Española Tradicionalista y de las JONS, l'organització creada l'any 1937, antecessora del Movimiento, és incert. Els protagonistes que podrien explicar-ho no tenen gaires ganes de parlar-ne. Així, la hipòtesi més versemblant és que una part d'aquella documentació va ser destruïda i que la resta va anar a parar, per diferents camins, a mans de particulars. Fa poques setmanes, l'Arxiu Històric Comarcal d'Olot ha aconseguit recuperar una part d'aquest fons, procedent, precisament, d'un particular.

El fons que ara ha ingressat a l'Arxiu, que presentava un desgavell notable, ocupa un metre i mig de prestatgeria. El procés d'organització i classificació que s'hi ha començat a dur a terme permet apuntar que conté dos grans blocs:

a) en primer lloc, la documentació dels anys 1936-1938 requisada en acabar la Guerra Civil. La incautació de papers per les tropes franquistes a mesura que anaven ocupant poblacions va ser un fet habitual —recordem l'origen de l'Arxiu de Salamanca— i a Olot podia haver estat facilitada per l'ocupació successiva d'un mateix local, el Casino, per diferents instàncies republicanes — el Comitè de Milícies Antifeixistes, per exemple — i per la Falange en els primers temps de la postguerra. Entre la documentació del període republicà, s'hi troba:

— fitxes de la *Unió Agrícola*, sindicat pagès del qual hi ha constància ja l'any 1931. Se n'han conservat relacions, fitxes i expedients de socis.

— documentació del *Comitè de Milícies Antifeixistes*, creat al juliol de 1936 en esclatar la Guerra Civil i que,

de fet, va detentar el poder local fins al mes d'octubre de mateix any. La documentació d'aquest organisme està escampada: se'n poden trobar documents a l'Arxiu Històric Comarcal i en arxius particulars. Els que ara han ingressat corresponen, bàsicament, a factures, rebuts i relacions de pagaments de setmanals de les indústries col·lectivitzades.

— documents esparsos d'altres institucions de l'època, com el *Consell de l'Escola Nova Unificada* (1936) o del *Servei d'Administració de la Propietat Urbana* (1938).

b) la documentació de la *FET* y de las *JONS*, que abasta el període 1939-1976, però que es concentra especialment en els anys 1939-1945. A més de papers esparsos sobre comptabilitat, relacions de socis i altres documents aïllats, els fons corresponen majoritàriament a comunicacions creuades entre les diferents seccions de la Falange Local i diversos organismes (militars, judicials, polítics) que sol·licitaven informació sobre antecedents de persones sospitoses d'haver militat o simpatitzat en organitzacions republicanes.

L'anàlisi d'aquests oficis permet deduir, en una primera aproximació, que la Falange local estava dividida en diferents serveis i seccions: la *Jefatura* (ocupada successivament, en aquests primers anys, per Lluís Trayter, Lluís Castañer i Pere Bretcha), que expedia certificats de bona conducta i afeció al règim; el servei d'*Información*, dirigit inicialment per Antoni Oró, que investigava el passat dels individus sobre els quals es requerien antecedents; la *Delegación de ex-combatientes* (amb Francisco Manel·la); la *Milicia* (amb José de Lavín i, més tard, Francisco Manel·la); la *Sección Femenina* i el *Frente de Juventudes*. A més, tot i que la documentació és més gasiva, semblaria que hi havia també una delegació del *SEU* (Sindicato Español Universitario) i una delegació de *Propaganda*.

El fons documental de la Falange ara ingressat a l'Arxiu té una importància considerable, que s'ha de relativitzar, però, tenint en compte, com hem dit, que és una documentació incompleta, tant pel que fa a la cronologia (s'han conservat gairebé tots els oficis dels primers anys de la postguerra, mentre que amb prou feines n'han arribat dels anys seixanta i setanta) com al contingut (no s'han conservat els informes que acompanyen els oficis en els quals es detallaven els





antecedents de les persones de les quals se sol·licitava informació). D'altra banda, la inexistència d'estudis sobre la Falange local i, en general, sobre la postguerra a Olot, no ens permet saber si hi ha altres llacunes documentals importants.

Tot i així, l'interès de la documentació recuperada és notable. La seva consulta ajuda a copsar, mal que sigui per la reiteració i monotonia de la gran quantitat d'oficis conservats, l'ambient i el clima que es van crear des del mateix mes de febrer de 1939, pocs dies després de l'entrada de les tropes comanades pel general Alonso Vega, quan comencen a arribar oficis d'arreu demanant antecedents sobre determinades persones, s'expedeixen els primers certificats d'afecció al nou règim i les factures d'industrials presentades a la Falange revelen unes obres d'urgència al Teatre per a celebrar l'"alliberament" de la ciutat.

La documentació, però, expressa més que un estat d'ànim. Quan estigui ben organitzada i classificada, l'investigador atent podrà analitzar diversos aspectes del funcionament d'aquesta curiosa institució que era la Milícia, el llenguatge de la Secció Femenina o les confluències entre el personal de la Falange i de l'Ajuntament. I, també, encara que pocs, alguns casos particulars, com el de l'escriptor Josep Munteis, que, de l'ostracisme dels primers moments de la postguerra, passaria a ocupar càrrecs municipals i a dirigir el setmanari «Arriba España» en la segona meitat dels anys quaranta. Tot plegat ens permetrà conèixer millor uns anys fins ara inèdits en la historiografia olotina.

### Curs de genealogia

L'Arxiu Històric Comarcal d'Olot i el Patronat d'Estudis Històrics d'Olot i comarca han organitzat un curs d'iniciació a la genealogia, dirigit a totes aquelles persones interessades a conèixer el seu passat familiar i que sovint ensopeguen amb dificultats i problemes que els semblen insuperables. El professor serà Santiago de Llobet i Masachs, diplomad en Genealogia, Heràldica i Dret Nobiliari per l'Institut Luis de Salazar y Castro, del CSIC. El curs, que tindrà lloc a la seu de l'Arxiu Històric Comarcal d'Olot, constarà de dues sessions, de dues

hores i mitja cadascuna. La primera es farà el divendres 26 d'abril, de les 18 a les 20.30 h, i la segona el dissabte 27 d'abril, de les 10 a les 12.30 h. La quota d'inscripció és de 1.000 pessetes i el nombre de places és limitat. Per a més informació cal trucar a l'Arxiu Històric Comarcal d'Olot, tel. 27 91 31.

### La premsa olotina de la democràcia

Continuant la relació de les publicacions periòdiques olotines dels últims vint anys, iniciada el mes de febrer, presentem avui les revistes gratuïtes, les revistes de barri i les revistes culturals conservades a l'Arxiu Històric Comarcal.

#### Premsa gratuïta

- Ara, Garrotxa (1995>)
- El Barri (1995>)
- Dijous a la bústia (1986>)
- Dissabte (1993-1994)
- Firalet (1992-1995)
- La Vall (1992)



#### Premsa de barri

- El Barri (1989-1990)
- Montolivet (1987>)
- La Rodona (1981-1984?)
- Sant Roc informa (1994>)
- Voratosca (1988?>)

#### Premsa cultural

- Bateria d'espectacles (1988)
- Gra de Fajol (1980-1985)
- Paper de Vidre (1984)
- Üuern (1986-1987)
- Tallaferro (1977-1978)



### Monografies

*Factoria de les Arts. Cooperació Fabril.* — Olot: Associació Fòrum de Teatre, 1996, 60 p.

Catàleg de les intervencions realitzades a la Factoria de les Arts, al voltant del concepte del caos, en el marc del Fòrum de Teatre de 1995.

*La Garrotxa: una comarca per viure.* — Olot: Consell Comarcal de la Garrotxa, 1996, 16 p.

Fulletó promocional de la Garrotxa, continuació de l'editat l'any passat sobre la capacitat industrial de la comarca.

### Articles

BUSQUETS i COSTA, Cesc, FREIXA i VILA, Montse i FÀBREGAS i ESPADALER, Marta, «La Via del Capsacosta. Un interessant viatge pel passat (II)», *Centre Excursionista d'Olot. Circular per als socis*, núm. 119, abril 1996, p. 22.

CANAL, Josep i FOCHS, Carles, «El barri de Sant Sebastià», *Altaveu* [Sant Feliu de Pallerols], núm. 15, gener-març 1996, p. 30.

CANAL, Josep i HOMS, M. Mercè, «Verntallat i la 'Muntanya' remença», *L'Avenç*, núm. 202, abril 1996, p. 62-67.

CLAVIJO i LEDESMA, Juli, «El projecte d'una piscina pública per a Olot durant els anys 30 (1a part)», *a 440 m sobre el nivell del mar*, núm. 11, març 1996, p. 40-41.

LLONGARRIU i MONSALVATJE, Ramon, «El Malpàs de la Quera», *Centre Excursionista d'Olot. Circular per als socis*, núm. 119, abril 1996, p. 20-21.



# Catalunya és una nació, però el Barça no serà campió

**F**a dies que està trist, que li costa agafar el son. En el seu rostre, sota els ulls, comencen a aparèixer signes blaus de desengany. Amb els amics, a la feina, fins i tot quan escolta algú que li parla, continuament, dins del cap sempre les mateixes imatges. Una vegada rere l'altra. Un noi et alt, ros i prim, saltant per damunt d'un defensor per rematar una pilota que finalment va a parar al pal travesser. Un noi portuguès, moreno, rematant als núvols amb la porteria buida. I un altre de garrell, també moreno, que, embenat i coix, crida i gesticula.

Diu que no passa res, que ja passarà, però que amb tot, el pitjor és la nit. Explica que a l'hora de dormir, el cervell se li enrotlla com un carret i li reproduïx, foto per foto, com un gegant recorre 25 metres en quatre passes i treu, des del cel i amb trampa, una pilota gloriosa, històrica, que volia fer justícia a altres nits perdudes. Mentre espera el son, el cervell se li para, durant una bona estona, amb 0 minuts, 4 segons i 9 dècimes. Amb el cap aturat es troba amb una pilota que li baixa del cel de París. Dubta. Vol protestar però no li queda temps, vol plorar però el maleït rellotge ja s'ha engegat. Ràpidament, malgrat la ràbia, pren una decisió personal i per més que maltmeten la seva persona, no la hi piten. Tots plegats, com nens petits, de quatre grapes. Des de terra veu sis mil grecs descamisats, és a dir, sis mil grecs sense camisa que ho envaeixen tot: la pista i les ànimes.

Avui ha fumat més que els altres dies però diu que no passa res. Que són coses de l'esport, de vegades es guanya i d'altres es perd. Però justament al minut vuitanta-vuit d'aquesta nit, tan sols dos minuts abans de l'alba, s'ha desvetllat sobressaltat cridant que s'havia marcat un gol en pròpia porta, envoltat, com estava, de sardines del Cantàbric.

Reconeix que comença a sentir-se la gola més seca que de costum, però, tanmateix, raona que podria tractar-se dels primers símptomes d'un mal de coll. No ha estat mai un home supersticiós, tot i que no para de dir que quan va visitar, aquesta Setmana Santa, la cova de Zugarramurdi, on se

celebraven els «aquellarres», li va venir al cap el Barça just a l'altar del diable, on es feien les ofrenes.

No ho confessa, però, comença a fer cavil·lacions capcioses: Hi ha algú darrera de tot això? Antena 3? Ha actuat sola? Hi ha una conspiració? Té influència a la FIBA? No ho diu a ningú però, per dins, comença a esborronar alguna resposta: Antena 3 s'ha aliat amb els del balcó de Carabaña, més l'ABC, la COPE, el Banc de Santander i en Butanito per venjar-se del «clan» del Clam Nou i, sobretot, d'en Jordi Pujol que els vol fer combregar amb una roda de molí de magnitud 7 a l'escala de Richter. El Molt Honorable els vol fer dir que Catalunya és una nació. Els conspiradors ho tenen clar. Si finalment ho han de dir, ho diran així: «CATALUNYA ÉS UNA NACIÓ, PERÒ EL BARÇA NO SERÀ CAMPIÓ», i la primera afirmació a l'estil Galileo Galilei o Galilea, recordin, de quatre grapes.

Quasi no ho comenta però està esparverat de la crueltat de la conxorxa. Pensa que és de sàdics donar un caramel a un infant i prendre-l'hi tot just quan és a punt de posar-se'l a la boca. Recorda que, pel que fa al futbol, ja estava resignat. Després de les primeres jornades ja va veure que croates, bosnians i alguns romanesos havien vingut a BCN en missió diplomàtica. No pot deixar de pensar que només Antena 3 pot fer que l'Atlético perdi tres partits seguits a casa.

Un seu amic, sense saber gaire bé perquè, va recollir de sobre un taulell catàlegs que anunciaven balnearis: Aix-les-Bains, Vichy, Benaque, Caldes de Malavella... Un altre es va trobar amb les butxaques plenes d'anuncis de tècniques de relaxació. Ningú no ho confessa però tothom té por que algun dia s'enfonsi. Si es perd la Copa de la UEFA i la Lliga de la mateixa manera que s'han perdut les dues copes anteriors, ell i el país se'n poden ressentir. I potser no hi haurà prou balnearis en tot el món per aixecar els ànims. No ho aconseguiran ni el 30% de l'IRPF, ni l'Arxiu de Salamanca. Irremediablement haurem de fer un plebiscit com el de Quebec.

**Albert Rubirola**



(abans de jugar amb el Bayern de Munic)

Es una antiga fàbrica especialitzada en l'elaboració del tortell i la coca de llardons típics d'Olot

Sant Rafael, 5 - Tel. (972) 26 08 59  
OLOT (la Garratxa)

RATAFIA RUSSET

Elaboració pròpia d'embotits  
c/ Roser, 5 - Tel. 26 10 61  
17800 OLOT (Girona)

Ben bé d'Olot!



# Festa del Subscriber

Per la nit del  
**31 de maig**

estem organitzant la

**Gran festa del subscriber,**

volem celebrar el

**primer any de <sup>a</sup> 440 <sup>m</sup>**

Us convidem a participar-hi!

Gràcies als subscriptors i col.laboradors ha estat possible, per això ho hem de celebrar tots junts i assegurar-nos que en poguem complir molts més.

**No us perdeu una nit  
d'espectacles i sorpreses!**

Properament us farem arribar més informació

## Atenció subscriptors !!

*Com ja sabeu, la intenció del consell de redacció és continuar un any més, sempre i quan el nombre de socis subscriptors ho faci possible.*

*El proper número sortirà a la venda a primers de juny. Als mesos d'estiu, juliol i agost, es farà un número doble.*

*Els actuals socis no cal que omplin aquesta butlleta. Entendrem que renoven la seva subscripció si en el termini d'un mes, a comptar des del dia de Sant Jordi, no comuniquen la seva voluntat de donar-se de baixa, enviant-nos una nota al carrer Valls Vells 15, d'Olot o trucant al telèfon 266526.*

## SI ENCARA NO HO ETS, FES-TE SUBSCRIPTOR

### BUTLLETA DE SUBSCRIPCIÓ

Podeu enviar aquesta butlleta a l'Associació **L'Au Cal.ligràfica**, carrer Valls Vells núm. 15, 17.800 Olot, o bé lliurar-la directament a qualsevol membre del consell de redacció.

M'adhereixo a l'Associació **L'Au Cal.ligràfica** com a subscriber-col.laborador pel període d'un any, mitjançant la fórmula de...

Domiciliació bancària, per la qual cosa prego al Banc/Caixa \_\_\_\_\_

que atengui fins a nou avis i amb càrrec al meu compte o

llibreta d'estalvi núm.

els rebuts que us presentarà l'Ass. **L'Au Cal.ligràfica**.

Tarifa anual: 6.000.- ptes

Nom i cognoms: \_\_\_\_\_

Adreça: \_\_\_\_\_

Localitat: \_\_\_\_\_ C.P. \_\_\_\_\_

Telèfon: \_\_\_\_\_ Data: \_\_\_\_\_ Signatura \_\_\_\_\_





ST

SALVADOR COMALAT

Amb la col.laboració de:

 **RÀDIO OLOT**  
99.1 FM

**Escolta'ns, s'ho val.**

